

مۇقەددەس كىتاب

تارىخ - تەزكىرە ئىككىنچى قىسىم

تارىخ - تەزكىرە ئىككىنچى قىسىم

مۇقەددەس كىتاب - كونا ئەھدە
(تەۋرات، زەبۇر ۋە پەيغەمبەرلەر)

14-قىسىم

1950-يىلىدىكى «مۇقەددەس كىتاب» نىڭ
ئۇيغۇرچە تەرجىمىسى ھازىرقى زامان
ئۇيغۇر تىلىغا ئۆزگەرتىلدى

2013

دەسلەپكى نۇسخا

www.dunyaningnuri.com

تارىخ - تەزكىرە

ئىككىنچى قىسىم

سۇلايمان خۇدادىن دانالىق سورايدۇ

1 داۋۇدنىڭ ئوغلى سۇلايمان ئۆز پادىشاھلىقىدا قۇۋۋەتلىنەتتى، چۈنكى تەڭرىسى خۇداۋەندە ئۇنىڭ بىلەن بولۇپ، ئۇنى ناھايىتى ئۇلۇغ قىلدى. ² سۇلايمان ھەممە ئىسرائىلنى مىڭبېشى بىلەن يۈزبېشىلارنى، ھاكىملار بىلەن بارچە ئىسرائىلدىكى خانىدانلارنىڭ باشلىرى بولغان ھەممە خوجىلارنى قىچقىرىپ، ³ ئۆزى بىلەن ھەممە جامائەت گىبىيوننىڭ قۇربانلىق ئېگىزلىكىگە باردى، چۈنكى خۇداۋەندىنىڭ بەندىسى مۇسا باياۋاندا ئەتكەن جامائەت چېدىرى، يەنى خۇدانىڭ چېدىرى ئاندا بار ئىدى. ⁴ ئەمما خۇدانىڭ ئەھدە ساندۇقى بولسا داۋۇد ئۇنى قىريات-يېئارمىدىن ئېلىپ چىقىپ، ئۆزى شۇنىڭغا تەييار قىلغان جايدا قويغانىدى، چۈنكى داۋۇد ئۇ ساندۇققا يېرۇسالېمدا چېدىر تىككەندى. ⁵ لېكىن بېزالەل بەن-ئۇرى بەن-خۇر ئەتكەن مىس قۇربانگاھى خۇداۋەندىنىڭ چېدىرىنىڭ ئالدىدا قويۇلغانىدى. ئۇنىڭ ئۈچۈن سۇلايمان بىلەن جامائەت خۇداۋەندىدىن سورىغىلى ئۇ يەرگە باردى. ⁶ ئاندا سۇلايمان چىقىپ، جامائەت چېدىرىنىڭ ئۇتتۇرىدا تۇرغان مىس قۇربانگاھىدا بىر مىڭ كۆيدۈرىدىغان قۇربانلىقنى خۇداۋەندىنىڭ ئالدىدا ئۆتكۈزدى.

⁷ شۇ كېچىدە خۇدا سۇلايمانغا كۆرۈنۈپ، ئۇنىڭغا: «سانغا بېرىدىغىنىمنى مەندىن سورىغىن» دېدى. ⁸ سۇلايمان خۇداغا ئېيتتىكى:

«سەن ئاتام داۋۇدقا چوڭ مەرھەمەت كۆرسىتىپ، مېنى ئۇنىڭ ئورنىغا پادىشاھ قىلدىڭ. ⁹ ئەمدى، ئەي رەب خۇدا، ئاتام داۋۇدقا قىلغان سۆزۈڭدە تۇرغىن، چۈنكى سەن مېنى توللىق يەردىكى توپىدەك نۇرغۇن بولغان بىر خەلققە پادىشاھ قىلدىڭ. ¹⁰ ئۇنىڭ ئۈچۈن بۇ قوۋمنى باشلاپ، ئۇلارنىڭ ئارىسىدا چىقىش-كىرىشكە ماڭا ھېكمەت ۋە پەم بەرگىن. بولمىسا شۇنچە چوڭ قوۋمىڭغا كىم ھاكىملىق قىلالايدۇ» دېدى.

¹¹ خۇدا سۇلايمانغا ئېيتتى:

«سەن ئۆز كۆڭلۈڭدە مۇنداق نىيەت قىلىپ، خاھى ئۆزۈڭ ئۈچۈن دۆلەت يا مال يا ئىززەت تىلىمەي، خاھى دۈشمەنلىرىڭنىڭ جانلىرىنى يوقىتىشنى يا ئۆمرۈڭنىڭ ئۇزۇن بولۇشىنى

سورماي، بەلكى مەن سېنى ئۈستىگە پادىشاھ قىلغان قوۋمىمغا توغرا ھۆكۈم قىلغىلى ھېكمەت ۋە پەم تىلگىنىڭ ئۈچۈن،¹² ھېكمەت ۋە پەم ساڭا بېرىلدى. دۆلەت، مال، ئىززەت ساڭا ھەم بېرىمەن. شۇنداقكى، سەندىن ئىلگىرى ئۆتكەن پادىشاھلارنىڭ ھېچبىرى شۇنچىلىك تاپمىغاندۇر، ھەم سەندىن كېيىن ھېچكىم شۇنچىلىك تاپمايدۇ» دېدى.

سۇلايماننىڭ بايلىقلىرى

¹³ سۇلايمان گىبىيوننىڭ قۇربانلىق ئېگىزلىكىدىن كېتىپ، جامائەت چېدىرىدىن يېنىپ يېرۇسالېمغا كېلىپ، ئىسرائىلغا سەلتەنەت قىلغىلى باشلىدى.¹⁴ سۇلايمان ھارۋا بىلەن ئاتلىقلار تەييار قىلىپ يىغدۇردى. ئۇنىڭ بىر مىڭ تۆت يۈز ھارۋىسى بولۇپ، ئون ئىككى مىڭ ئاتلىق بار ئىدى. بۇلارنى ھەم ھارۋىلار ئۈچۈن تەيىنلەنگەن شەھەرلەردە، ھەم يېرۇسالېمدا پادىشاھنىڭ قېشىدا قويدى.¹⁵ پادىشاھ ئۇنداق قىلدىكى، كۈمۈش بىلەن ئالتۇن يېرۇسالېمدا تاش بىلەن باراۋەر سانلىپ، كېدىر ياغىچى پەس تۈزلەڭلىكلەردە نۇرغۇن بولغان ئۈجمە ياغىچى بىلەن باراۋەر سانالدى.¹⁶ سۇلايمان ئالغان ئاتلار مىسىردىن كەلتۈرۈلگەنىدى. پادىشاھنىڭ سودىگەرلىرى بىر تايىن مىقدارنى توختىتىلغان باھاغا ئالاتتى.¹⁷ مىسىردىن ئېلىپ كەلگەن ھەر ھارۋىنىڭ باھاسى ئالتە يۈز شېقەل كۈمۈش بولۇپ، ھەربىر ئاتنىڭ باھاسى بىر يۈز ئەللىك شېقەل كۈمۈش ئىدى. شۇنداق ھەم خىتتىيلارنىڭ ھەممە پادىشاھلىرىغا ۋە ئاررام پادىشاھلىرىغا ئۇ سودىگەرلەرنىڭ قولى بىلەن ئات ھارۋىلار كەلتۈرۈلدى.¹⁸ سۇلايمان خۇداۋەندىنىڭ ئىسمىغا بىر بەيت ۋە ئۆزىگە پادىشاھلىق ئوردىسىنى ياسىغىلى ئويلاپ توختاتتى.

خۇداۋەندىنىڭ بەيتىنى ياساشقا تەييارلىق قىلىندۇ

2 ¹ ئۇنىڭ ئۈچۈن سۇلايمان يۈك كۆتۈرگىلى يەتمىش مىڭ ئادەم، تاغلاردا تاش كەسكىلى سەكسەن مىڭ ئادەم ۋە ئۇلارنىڭ ئۈستىدە تۇرغىلى ئۈچ مىڭ ئالتە يۈز ئادەمنى ساناپ تەيىنلىدى.² ئاندىن سۇلايمان تىرنىڭ پادىشاھى خۇرامغا سۆز ئەۋەتىپ ئېيتقۇزدىكى: «ئاتام داۋۇد ئولتۇرغىلى بىر ئۆي ياسىغىنىدا سەن ئۇنىڭغا كېدىر ياغىچىنى ئەۋەتنىڭ ئەمەسمۇ؟ ئۇنىڭغا قىلغاندەك ماڭا ھەم قىلغىن.³ ئەمدى مېنىڭ تەڭرىم خۇداۋەندىنىڭ ئىسمىغا بىر بەيت ياساپ، ئۇنىڭغا مۇقەددەس قىلاي. ئاندا ئۇنىڭ ئالدىدا خۇشبوي ئىسرىق كۆيدۈرۈلۈپ، تەقدىم نانلىرى ھەم شە قويۇقلۇق تۇرۇپ، ھەر ئەتە ئاخشامدا، شابات كۈنلىرىدە، يېڭى ئايلاردا ۋە تەڭرىمىز خۇداۋەندىنىڭ ھېيتلىرىدا كۆيدۈرىدىغان قۇربانلىق كەلتۈرۈلسۇن، چۈنكى ئىسرائىلغا ئەبەدىگىچە شۇنداق بۇيرۇلغاندۇر.

⁴ مەن ياسايدىغان بەيت چوڭ بولسۇن، چۈنكى خۇدايىمىز باشقا مەبۇدلاردىن چوڭدۇر. ⁵ كىم ئۇنىڭغا بىر بەيت ياسىيالايدۇ؟ ئاسمانلار بىلەن ئاسمانلارنىڭ ئاسمانى ئۇنى سەغدۇرالمىدۇ. مەن كىمدۈرمەنكى، ئۇنىڭغا بىر بەيت ياسىيالايمەن، بەلكى ئۇنىڭ ئالدىدا خۇشبۇي ئىسرىق ياندۇرماق ئۈچۈن ئۇنى ياساي. ⁶ ئەمدى ئالتۇن، كۈمۈش، مىس، تۆمۈرنىڭ ھۈنرىنى بىلىپ، سۆسۈن، توق قىزىل ۋە كۆك رەڭلىك بەيتنىڭ ئىشىغا قايىل بولۇپ، نەقىش قىلىشقا ئۇستا بولغان بىر كىشىنى ماڭا ئەۋەتكىن. ئۇ ئۆزى يەھۇدا بىلەن يېرۇسالېمدا بولۇپ مېنىڭ قېشىمدا تۇرۇپ، ئاتام داۋۇد تۇرغۇزغان ھۈنەرۋەنلەر بىلەن ئىش قىلىشىپ بەرسۇن. ⁷ لىۋاندىن كېدىر، قارىغاي ۋە سەندەل ياغىچى ماڭا ئەۋەتكىن، چۈنكى سېنىڭ خىزمەتكارلىرىڭ لىۋاندا ياغاچ كەسكىلى ئۇستا بولغىنىنى بىلىمەن. مانا مېنىڭ خىزمەتكارلىرىم سېنىڭ خىزمەتكارلىرىڭغا ھەمدەم بولگىلى تەيياردۇر. ⁸ ناھايىتى تولا ياغاچ ئەۋەتكەيسەن، چۈنكى مەن ياسايدىغان ئۆي چوڭ زىننەتلىك بولىدۇ. ⁹ ياغاچنى كېسىدىغان خىزمەتكارلىرىڭغا يىگىرمە مىڭ كور سورۇلغان بۇغداي، يىگىرمە مىڭ كور ئارپا، يىگىرمە مىڭ چارەك ياغ ۋە يىگىرمە مىڭ چارەك شاراب بېرىمەن» دېدى. ¹⁰ تىرنىڭ پادىشاھى خۇرام سۇلايمانغا خەت ئەۋەتىپ: «خۇداۋەندە ئۆز قوۋمىنى دوست تۇنقىنى ئۈچۈن سېنى ئۇلارنىڭ ئۈستىگە پادىشاھ قىلدى» دەپ جاۋاب بەردى.

¹¹ خۇرام ھەم ئېيتتىكى: «خۇداۋەندىگە بىر بەيت ياساپ، ئۆزىگە بىر پادىشاھلىق ئوردىسىنى بىنا قىلغىلى ھېكمەت ۋە پەمى بار دانا ئوغۇلنى داۋۇد پادىشاھقا بېرىپ، ئاسمان بىلەن يەرنىڭ ياراتقۇچىسى بولغان ئىسرائىلنىڭ تەڭرىسى خۇداۋەندىگە ھەمدۇسانا بولسۇن. ¹² ئەمدى مەن خۇرام-ئابى دېگەن بىر ھوشيار ۋە پەملىك ھۈنەرۋەن كىشىنى ئەۋەتمەن. ¹³ ئۇ دانىڭ قىزلىرىدىن بولغان بىر خوتۇننىڭ ئوغلى بولۇپ، ئۇنىڭ ئاتىسى بىر تىرلىق كىشى ئىدى. ئۇ ئۆزى ئالتۇن، كۈمۈش، مىس تۆمۈر، تاش ۋە ياغاچنىڭ ھۈنرىنى بىلىپ، سۆسۈن، كۆك، ئاق ۋە توق قىزىل رەڭلىك يېپىنىڭ ئىشىغا قايىل بولۇپ، ھەر خىل نەقىش قىلىپ، ھەر خىل توقۇشنىڭ ھۈنرىدە ئۈستىدۇر. ئۇنىڭغا شۇ ئىشنى تاپشۇرغايىسەنكى، ئۇ سېنىڭ ھۈنەرۋەنلىرىڭ ۋە خوجام ئاتاڭ داۋۇدنىڭ ھۈنەرۋەنلىرى بىلەن ئىش قىلىشىپ بەرسۇن. ¹⁴ ئەمدى خوجام ئۆزى ئېيتقىنىدەك ئۆز خىزمەتكارلىرىغا بۇغداي، ئارپا، ياغ ۋە شارابنى ئەۋەتسۇن. ¹⁵ بىز بولساق قانچە لازىم قىلساڭ، لىۋاندا ياغاچ كېسىپ، دېڭىزدا سال باغلاپ جاففاغا كەلتۈرۈپ، ساڭا تاپشۇرىمىز. ئۇ يەردىن ئۆزۈڭ يېرۇسالېمغا ئېلىپ چىققايسەن» دېدى. ¹⁶ سۇلايمان ئىسرائىلنىڭ يۇرتىدىكى ھەممە بىگانە ئادەملەرنى ئۆز ئاتىسى داۋۇد ئىلگىرى قىلغاندەك ساناقتىن ئۆتكۈزۈپ ساندى. ئۇلارنىڭ سانى بىر يۈز ئەللىك ئۈچ مىڭ چىقتى.

¹⁷ ئۇلاردىن يەتمىش مىڭنى يۈك كۆتۈرگۈچى قىلىپ، سەكسەن مىڭنى تاغلاردا تاش كەسكىلى تەيىنلەپ، ئۈچ مىڭ ئالتە يۈزنى خەلقنى ئىشقا سېلىپ، ئۇلارنىڭ ئۈستىدە تۇرغىلى قويدى.

خۇداۋەندىنىڭ بەيتىنىڭ قۇرۇلۇشى

3¹ سۇلايمان خۇداۋەندىنىڭ بەيتىنى يېرۇسالېمدىكى مورىيا تېغىدا ياساپ، ئاتىسى داۋۇد روھىي كۆرۈنۈش كۆرگەن يەردە بىنا قىلغىلى باشلىدى. ئاندا داۋۇد ئۆزى يەبۇسى بولغان ئورماننىڭ خامىنىنىڭ جايىنى تەيىنلىگەندى. ² سۇلايمان ئۆز سەلتەنتىنىڭ تۆتىنچى يىلى ئىككىنچى ئاينىڭ ئىككىنچى كۈنىدە ياساشقا قوپتى. ³ سۇلايمان خۇدانىڭ بەيتىنى ياساپ، كونا گەز مىقدارىغا مۇۋاپىق ئۆلچىمىنىڭ ئۇزۇنلۇقىنى ئاتىمىش گەز ۋە توغرىسىنى يىگىرمە گەز قىلدى. ⁴ بەيتىنىڭ ئالدىدىكى ئايۋاننىڭ ئۇزۇنلۇقى بەيتىنىڭ توغرىسى بىلەن باراۋەر قىلىنىپ، يىگىرمە گەز بولۇپ، ئېگىزلىكى بىر يۈز يىگىرمە گەز ئىدى. ئۇنىڭ ئىچىنى ساپ ئالتۇن بىلەن قاپلىدى. ⁵ چوڭ ئىمارەتنىڭ ئىچ تەرىپىنى قارىغاي ياغىچى بىلەن يېپىپ، ساپ ئالتۇن بىلەن قاپلاپ، خورما دەرەخ سۈرەتلىرىنى نەقىش قىلىپ زەنجىرلەر بىلەن زىننەتلەپ، ئاندىن ئىمارەتنى قىممەت باھا تاشلار بىلەن پەرداز قىلدى. ⁶ ئەمما ئالتۇن ئۆزى پارۋايىمدىن كەلتۈرۈلگەندى. ⁷ بەيتىنى، جەگە بىلەن كېشەكلەرنى، تام بىلەن ئىشىكلىرىنى ئالتۇندىن قاپلاپ، تاملارغا كېرۈپ سۈرەتلىرىنى نەقىش قىلدى.

⁸ ھەممىدىن مۇقەددەس دېگەن خانىنى ھەم ياساپ تەييار قىلدى. ئۇ خانا بەيتىنىڭ توغرىسى بىلەن باراۋەر بولۇپ، ئۇزۇنلۇقى يىگىرمە گەز ۋە توغرىسى يىگىرمە گەز ئىدى. ئالتە يۈز تالانت ئالتۇن ئىشلىتىپ، ئۇنى ساپ ئالتۇن بىلەن قاپلىدى. ⁹ مىخلارنىڭ ۋەزنى ئەللىك شېقەل ئالتۇن ئىدى. ئىككىنچى قەۋەتنىڭ خانىلىرىنى ھەم ئالتۇن بىلەن قاپلىدى. ¹⁰ ھەممىدىن مۇقەددەس-خانىدا ئىككى كېرۈبنىڭ سۈرىتىنى نەقىش قىلىپ ياساپ ئالتۇن بىلەن قاپلىدى. ¹¹ كېرۈبلارنىڭ قاناتلىرىنىڭ ئۇزۇنلۇقى جەمئىي يىگىرمە گەز ئىدى. بىرىنىڭ بىر قاننى بەش گەز ئۇزۇن بولۇپ، خانىنىڭ بۇ تېمىغا يېتىپ، يەنە بىر قاننى ھەم بەش گەز ئۇزۇن بولۇپ، باشقا بىر كېرۈبنىڭ قاننىغا يېتەتتى. ¹² ئىككىنچى كېرۈبنىڭ بىر قاننى بەش گەز ئۇزۇن بولۇپ، خانىنىڭ باشقا بىر تېمىغا يېتىپ، يەنە بىر قاننى بەش گەز ئۇزۇن بولۇپ، ئاۋۋالقى كېرۈبنىڭ قاننىغا يېتەتتى. ¹³ بۇ كېرۈبلارنىڭ قاناتلىرى يىگىرمە گەزگىچە يېپىلىپ، كېرۈبلار ئۆرە تۇرۇپ، يۈزلىرى ئىچ تەرىپىگە قارايتتى. ¹⁴ پەردىنى كۆك، سۆسۈن، توق قىزىل ۋە ئاق كاناپ يېپتىن توقۇپ، كېرۈپ سۈرەتلىرى بىلەن زىننەتلىدى.

خۇداۋەندىنىڭ بەيتى ئۈچۈن مىستىن ياسالغان بۇيۇملار

¹⁵ ئىككى تۈۋرۈكنى ھەم ياساپ، بەيتىنىڭ ئالدىدا تۇرغۇزۇپ قويدى. ئۇلارنىڭ ئېگىزلىكى ئوتتۇز بەش گەز بولۇپ، ھەر بىرىنىڭ ئۈستىگە قويۇلغان تاج بەش گەز ئىدى. ¹⁶ ئىلھامگاھقا قىلغاندەك زەنجىرلەر ياساپ، تۈۋرۈكلەرنىڭ تاجلىرىغا قويدى. يۈز ئانار سۈرىتىنى ھەم ئېتىپ، زەنجىرلەرگە قويدى. ¹⁷ تۈۋرۈكلەرنى بەيتىنىڭ ئالدىدا قويۇپ، بىرىنى ئوڭ تەرىپىدە يەنە بىرىنى چەپ تەرىپىدە تۇرغۇزۇپ، ئوڭ تەرىپىدىكىنى ياكىن ۋە چەپ تەرىپىدىكىنى بوغاز دەپ ئاتىدى.

4¹ ئاندىن مىستىن بىر قۇربانگاھنى ئېتىپ، ئۇزۇنلۇقىنى يىگىرمە گەز توغرىسىنى يىگىرمە گەز ۋە ئېگىزلىكىنى ئون گەز قىلدى. ² مىستىن بىر كۆل ھەم قويدى. ئۇنىڭ بىر چېتىدىن يەنە بىر چېتىگىچە ئون گەز مىقدارى ئىدى. ئۇنىڭ چۆرىسى تامام يۇمىلاق بولۇپ، ئېگىزلىكى بەش گەز ئىدى. چۆرىسىنى چاغلىغىلى ئوتتۇر گەزلىك بىر شوپىنا كەتتى. ³ ئۇنىڭ چۆرىسىدە لېۋىنىڭ تېگىدە ئۇي سۈرەتلىرى بولۇپ، مىس كۆلىنىڭ چۆرىسىنى يۆگەپ، ھەربىر گەز مىقدارىدا ئوندىن سۈرەت نەقىش قىلىنغانىدى. بۇ ئۇي سۈرەتلىرى ئىككى قاتار بولۇپ، كۆلىنىڭ ئۆزى بىلەن بىر قۇيۇلغانىدى. ⁴ مىس كۆلى بولسا ئون ئىككى دانە ئۇي سۈرىتىنىڭ ئۈستىدە قويۇلغانىدى. بۇلارنىڭ ئۈچى شىمال تەرىپىگە، ئۈچى غەرب تەرىپىگە، ئۈچى جەنۇب تەرىپىگە ۋە ئۈچى شەرق تەرىپىگە يۈزلەنگەنىدى. مىس كۆلى ئۇلارنىڭ ئۈستىدە سېلىنغانىدى ۋە ھەممىسىنىڭ ئاياغلىرى ئىچ تەرىپىگە ئىدى. ⁵ مىسنىڭ قىلىنلىقى قول توغرىسىنىڭ مىقدارىچە ئىدى. ئۇنىڭ لېۋى پىيالىنىڭ لېۋىدەك قىلىنىپ، شەكلى ئېچىلغان نىلۋېرەدەك ئىدى ۋە ئۇنىڭدا ئۈچ مىڭ بات سۇ كەملىنەتتى. ⁶ ئۇ ھەم ئون داس تەگلىكىنى ئېتىپ، يۇيۇش ئۈچۈن بەشنى ئوڭ تەرىپىدە ۋە بەشنى چەپ تەرىپىدە قويدى. بۇلاردا كۆيدۈرىدىغان قۇربانلىقلارنى يۇيۇلاتتى، ئەمما مىس كۆلىدە كاھىنلار ئۆزىنى يۇيىتتى. ⁷ ئۇ ھەم سانى ئون بولغان ئالتۇن شامداننى بۇيرۇلغاندەك ئېتىپ، بەيتتە بەشنى ئوڭ تەرىپىدە، بەشنى چەپ تەرىپىدە قويدى. ⁸ ئاندىن ئون جوزا ئېتىپ، بەيتتە بەشنى ئوڭ تەرىپىدە، بەشنى چەپ تەرىپىدە قويدى. ئۇ ھەم ئالتۇندىن يۈز قاچا ئېتىپ قويدى. ⁹ ئاندىن كاھىنلارنىڭ ھويلىسى بىلەن چوڭ تاشقىرىقى ھويلىنى ياساپ، ئۇ ھويلىغا ئىشكىلەر ئېتىپ، ئىشكىلەرنى مىس بىلەن قاپلىدى. ¹⁰ مىس كۆلىنى بەيتنىڭ ئوڭ يېنىدا، شەرقىي جەنۇب تەرىپىدە قويدى. ¹¹ خۇرام ھەم قازانلارنى گۈرچەك بىلەن قاچىلارنى ئېتىپ تەييار قىلدى. خۇرام ھەممىسىنى شۇنداق قىلىپ، سۇلايمان پادىشاھ ئۇنىڭغا خۇدانىڭ بەيتى ئۈچۈن بۇيرۇغان ئىشنى پۈتتۈردى.

¹² ئۇ ئۆزى ئىككى تۈۋرۈكنى ياساپ، ئۇ ئىككى تۈۋرۈكنىڭ تۆپىسىدىكى يۇمىلاق تاجلارنى ئېتىپ، تۈۋرۈكلەرنىڭ تۆپىسىدىكى ئىككى يۇمىلاق تاجلارنى ياپىدىغان تور زىننەتلىرىنى قىلدى. ¹³ ئۇ ئىككى تور زىننەتلىرى ئۈچۈن تۆت يۈز ئانار سۈرىتىنى قىلىپ، تۈۋرۈكلەرنىڭ تۆپىسىدىكى ئىككى يۇمىلاق تاجنى ياپقىلى ھەربىر تور زىننەتنى ئۈچۈن ئىككى قاتار ئانار سۈرەتلىرىنى قويدى. ¹⁴ ئۇ ئۆزى داس تەگلىكلىرىنى ئېتىپ، داس تەگلىكلىرىنىڭ تۆپىسىدىكى داسلارنى ھەم تەييار قىلدى. ¹⁵ ئۇ ھەم مىس كۆلى بىلەن تېگىدىكى ئون ئىككى ئۇي سۈرىتىنى قۇيۇپ، ¹⁶ قازان بىلەن گۈرچەكلەرنى، چاڭگاڭ بىلەن ھەممە ئەسۋابلارنى ئېتىپ قويدى. خۇرام-ئابى بۇ نەرسىلەرنى سۇلايمانغا خۇداۋەندىنىڭ بەيتى ئۈچۈن پارقىرايدىغان مىستىن ئەتكەندى. ¹⁷ پادىشاھ ئىئوردانىنىڭ تۈزلەڭلىكىدە سۈككوت بىلەن زەرەدانىڭ ئوتتۇرىسىدا لايدىن ئەتكەن قېلىپلاردا بۇنى قۇيۇردى.

خۇداۋەندىنىڭ بەيتى ئۈچۈن ئالتۇندىن ياسالغان بۇيۇملار

¹⁸ سۇلايمان بۇ نەرسىلەردىن ئۇنداق تولا قىلدىكى، مىسنىڭ ۋەزنى مەلۇم بولمايتتى. ¹⁹ سۇلايمان خۇدانىڭ بەيتىگە لازىم بولىدىغان نەرسىلەرنى قىلدۇردى، يەنى ئالتۇن قۇربانگاھىنى، تەقدىم نانلىرىنى قويدىغان ئالتۇن جوزىلىرىنى، ²⁰ ساپ ئالتۇندىن بولغان شامدانلار بىلەن ئۇلارنىڭ چىراغلىرىنى نۇسخىلىرىغا مۇۋاپىق ئەتكۈزۈپ، ئىلھامگاھنىڭ ئالدىدا قويۇپ، ²¹ گۈل سۈرەتلىرىنى، چىراغلار بىلەن چىراغ قىسقاچلىرىنى ئەۋزەل ئالتۇندىن سوقتۇرۇپ، ²² پىچاق بىلەن قاچىلارنى، ساپ ئالتۇندىن بولغان ئىسىرىقدانلارنى قىلدۇردى. بەيتنىڭ كىرىدىغان يەرلىرى بولسا ھەم بەيتنىڭ ئىچكىرىكى ئىشىكلىرى، يەنى ھەممىدىن مۇقەددەس-خاننىڭ ئىشىكلىرى ۋە ھەم بەيتنىڭ تاشقىرىقى ئىشىكلىرى ساپ ئالتۇندىن ئېتىلگەندى.

سۇلايمان خۇداۋەندىنىڭ بەيتىنى خۇداغا ئاتايدۇ

5 ¹ سۇلايمان خۇداۋەندىنىڭ بەيتى ئۈچۈن قىلدۇرغان ھەممە ئىشلار تەييار بولغاندا سۇلايمان ئاتىسى داۋۇد خۇداۋەندىگە مۇقەددەس قىلغان كۈمۈشنى، ئالتۇننى ۋە ھەممە قاچىلارنى كەلتۈرۈپ، خۇدانىڭ بەيتىنىڭ خەزىنىسىگە سالىدى. ² ئاندىن كېيىن سۇلايمان ئىسرائىلنىڭ ھەممە ئاقساقاللىرىنى ۋە قەبىلىلەرنىڭ سەردارلىرىنى، يەنى بەنى-ئىسرائىلنىڭ خانىدانلىرىنىڭ چوڭلىرىنى خۇداۋەندىنىڭ ئەھدە ساندۇقىنى داۋۇدنىڭ شەھىرى دەپ ئاتالغان سىۋىندىن ئېلىپ چىققان ئۈچۈن يېرۇسالېمغا قىچقىرىپ يىغدۇردى. ³ قىچقىرىلىپ، ئىسرائىلنىڭ ھەممە ئادەملىرى يەتتىنچى ئايدا تۇتىدىغان ھېيتتا پادىشاھنىڭ قېشىغا يىغىلدى.

⁴ ئىسرائىلنىڭ ھەممە ئاقساقاللىرى كەلگەندە لاۋىيلار ئەھدە ساندۇقىنى كۆتۈردى. ⁵ ئۇلار ئەھدە ساندۇقىنى، جامائەتنىڭ چېدىرى بىلەن چېدىردىكى ھەممە مۇقەددەس قاچىلارنى ئېلىپ چىقتى. كاھىنلار بىلەن لاۋىيلار ئۇ نەرسىلەرنى ئېلىپ چىقتى. ⁶ سۇلايمان پادىشاھ ئۆزى بىلەن ئۇنىڭ قېشىغا يىغىلغان ئىسرائىلنىڭ ھەممە جامائىتى ئەھدە ساندۇقىنىڭ ئالدىدا تۇرۇپ، ئۇنداق تولا قوي بىلەن كالىنى قۇربانلىق قىلدىكى، توللىقى ئۈچۈن ھېچ سانغىلى بولمايتتى. ⁷ كاھىنلار خۇداۋەندىنىڭ ئەھدە ساندۇقىنى بەيتنىڭ ئىلھامگاھىغا، يەنى ھەممىدىن مۇقەددەس-خانغا ئېلىپ كىرىپ، كېرۋىلارنىڭ قاناتلىرىنىڭ تېگىدىكى جايغا قويدى. ⁸ چۈنكى كېرۋىلار ئەھدە ساندۇقى تۇرغان جايىنىڭ ئۈستىدە قاناتلىرىنى يېيىپ تۇردى. شۇنداقكى، ئەھدە ساندۇقى بىلەن بالداقلىرىنىڭ ئۈستى كېرۋىلاردىن يېپىلغانىدى. ⁹ بالداقلىرى ئۇنداق ئۇزۇن ئىدىكى، ئۇچلىرى ئىلھامگاھنىڭ ئالدىدىن كۆرۈنەتتى، لېكىن تاشقىرىراق يەردىن كۆرۈنمەيتتى. بۇلار بۇ ۋاقىتقىچە شۇ يەردە تۇرماقتا. ¹⁰ ئەھدە ساندۇقىنىڭ ئىچىدە ئىككى تاش تاختىسىدىن باشقا نەرسە يوق ئىدى. بەنى-ئىسرائىل مىسىردىن چىققاندىن كېيىن خۇداۋەندە ئۇلار بىلەن ئەھدە قىلغىنىدا مۇسا خورپىتا تۇرۇپ، ئۇلارنى ئاندا سالغانىدى.

¹¹ ئۇ يەردە بولغان ھەممە كاھىنلار پىرقىنىڭ نۆۋىتىگە قارىماي ئۆزىنى مۇقەددەس قىلدى. ¹² كاھىنلار مۇقەددەس خانىدىن چىققىنىدا لاۋىيلار بىلەن ھەممە شېئىر ئوقۇغۇچىلار، يەنى ئاساق، ھېمان ۋە يەدوتۇن بىلەن ئۇلارنىڭ ئوغۇللىرى ۋە بۇرادەرلىرى ئاق كاناپ كىيىپ، چاڭجاڭ، ساتار بىلەن چاڭلار تۇتۇپ قۇربانگاھنىڭ شەرق تەرىپىدە تۇردى. ئۇلار بىلەن بىر يۈز يىگىرمە كاھىن كاناي چېلىپ تۇردى. ¹³ كانايچىلار بىلەن شېئىر ئوقۇغۇچىلار بىر بولۇپ، تەڭشىگەن ئاۋاز بىلەن خۇداۋەندىگە مەدھىيە ئوقۇپ تۇرۇپ، ئۆز ئاۋازلىرىنى كۆتۈرۈپ، كاناي، چاڭجاڭ ۋە خىلمۇخىل نەغمىلەر چېلىپ: «خۇداۋەندە كەرەملىك بولۇپ، ئۇنىڭ رەھىمدىللىكى ئەبەدىگىچە تۇرىدۇ» دەپ خۇداۋەندىگە شۈكۈر ئېيتقىنىدا بىر بۇلۇت كېلىپ، خۇداۋەندىنىڭ بەيتىنى تولدۇردى. ¹⁴ شۇنداقكى، كاھىن بۇلۇتنىڭ سەۋەبىدىن تۇرۇپ قېلىپ، خىزمەت قىلالىمىدى، چۈنكى خۇدانىڭ بەيتى خۇداۋەندىنىڭ شان-شەرىپىدىن تولغانىدى.

سۇلايمان ئىسرائىل ئۈچۈن دۇئا قىلىدۇ

6¹ سۇلايمان ئېيتتى:

«خۇداۋەندە: < مەن قاراڭغۇلۇقتا ماقان تۇتاي > دەپ ئېيتتى. ² ئەمدى مەن ساڭا ئولتۇرىدىغان بىر ئۆي ياسىدىم. سەن ئاندا ئەبەدىگىچە ئولتۇرغايىسەن» دېدى. ³ ئاندىن پادىشاھ بۇرۇلۇپ، ئىسرائىلنىڭ ھەممە جامائىتىنى مۇبارەكلىدى ۋە ئىسرائىلنىڭ ھەممە جامائىتى ئاندا ئۆزە تۇرۇپ تۇردى. ⁴ ئۇ ئېيتتىكى: «ئىسرائىلنىڭ تەڭرىسى خۇداۋەندىگە ھەمدۇسانا بولسۇن. ئۆز ئاغزى بىلەن ئاتام داۋۇدقا ۋەدە قىلغان ئىشنى ئۆز قولى بىلەن پۈتكۈزدى. ئۇ ئۆزى سۆزلەپ: ⁵ < مەن ئۆز قوۋمىم ئىسرائىلنى مىسىر يۇرتىدىن چىقارغان كۈندىن تارتىپ ئىسمىم ئۈچۈن ئاندا بىر ئۆي ياساي دەپ، ئىسرائىلنىڭ ھەممە قەبىلىلىرىنىڭ ئارىسىدا بىر شەھەرنى ئىلغىمىدىم ۋە يا قوۋمىم ئىسرائىلنىڭ ئۈستىدە سەلتەنەت قىلغىلى ھېچ كىشىنى ئىلغاپ قويمىدىم. ⁶ لېكىن مېنىڭ ئىسمىم ئاندا بولسۇن دەپ، يېرۇسالېمنى تەيىنلەپ، ئۆز قوۋمىم ئىسرائىلنىڭ ئۈستىدە سەلتەنەت قىلغىلى داۋۇدنى ئىلغىدىم» دېدى. ⁷ ئەمما ئاتام داۋۇد: < ئىسرائىلنىڭ تەڭرىسى خۇداۋەندىنىڭ ئىسمىمغا بىر ئۆي ياساي > دەپ ئۆز كۆڭلىدە نىيەت قىلغانىدى. ⁸ لېكىن خۇداۋەندە ئاتام داۋۇدقا ئېيتتىكى: < مېنىڭ ئىسمىمغا بىر ئۆي ياسىغىلى نىيەت قىلغىنىڭدا كۆڭلۈڭنىڭ نىيىتى ياخشىدۇر. ⁹ ئەمما سەن شۇ ئۆزىنى ياسىمايسەن، بەلكى سېنىڭ پۇشتۇڭدىن چىققان ئۆز ئوغلۇڭ مېنىڭ ئىسمىمغا ئۆينى ياسايدۇ» دېدى. ¹⁰ ئەمدى خۇداۋەندە ئۆز ۋەدىسىنى بەجا كەلتۈردى. مەن ئاتام داۋۇدنىڭ ئورنىدا قوپۇپ، خۇداۋەندە ۋەدە قىلغاندەك ئىسرائىلنىڭ تەختىدە ئولتۇرۇپ، ئىسرائىلنىڭ تەڭرىسى خۇداۋەندىنىڭ ئىسمىمغا ئۆينى ياسىدىم. ¹¹ ئاندا ئەھدە ساندۇقىنىمۇ قويدۇم. ئۇ ساندۇقتا خۇداۋەندە بەنى-ئىسرائىل بىلەن باغلىغان ئەھدىنىڭ تاختىلىرى ساقلىنىدۇ» دېدى.

¹² ئاندىن ئۇ ئۆزى ئىسرائىلنىڭ ھەممە جامائىتىنىڭ ھۇزۇرىدا خۇداۋەندىنىڭ قۇربانگاھىنىڭ ئالدىدا تۇرۇپ، قوللىرىنى كۆتۈردى. ¹³ چۈنكى سۇلايمان مىستىن ئۇزۇنلۇقى بەش گەز، توغرىسى بەش گەز، ئېگىزلىكى ئۈچ گەزلىك بىر مۇنبەرنى ياساپ، ھويلىنىڭ ئوتتۇرىسىدا قويغانىدى. ئاندا ئۇ تۇرۇپ، ئىسرائىلنىڭ ھەممە جامائىتىنىڭ ئالدىدا تىز پۈكۈپ، ئاسمان تەرىپىگە قول كۆتۈرۈپ ئېيتتىكى:

¹⁴ «ئەي ئىسرائىلنىڭ تەڭرىسى خۇداۋەندە، خاھى ئاسماندا، خاھى يەردە سەندەك تەڭرى يوقتۇر. ئۆز بەندىلىرىڭ پۈتۈن كۆڭۈللىرى بىلەن ئالدىڭدا يۈرسە، ئەھدە بىلەن مەرھەمەتنى ساقلايسەن. ¹⁵ چۈنكى سەن بەندەڭ ئاتام داۋۇدقا قىلغان ۋەدىنى بەجا كەلتۈرۈپ، ئۆز ئاغزىڭ بىلەن ۋەدە قىلغىنىڭنى بۇ كۈندىكىدەك ئۆز قولۇڭ بىلەن پۈتكۈزدۈڭ. ¹⁶ ئەي ئىسرائىلنىڭ تەڭرىسى خۇداۋەندە، ئەمدى ئۆز بەندەڭ ئاتام داۋۇدقا قىلغان ۋەدەڭدە تۇرغىن. سەن ئۇنىڭغا: > ئەگەر بالىلىرىڭ ئۆز يولىنى ساقلاپ، سەن ئالدىمدا يۈرگەندەك ئۆز ئالدىمدا يۈرسە، ئىسرائىلنىڭ تەختىدە مېنىڭ ئالدىمدا ئولتۇرغىلى سېنىڭ ئەۋلادىڭدىن كىشى كەم قالمايدۇ» دەپ ئېيتتىڭ. ¹⁷ ئەي ئىسرائىلنىڭ تەڭرىسى خۇداۋەندە، سەن ئۆز بەندەڭ داۋۇدقا ئېيتقان سۆزۈڭ راست چىقسۇن.

¹⁸ لېكىن خۇدا ئۆزى بۇ ئالەمدە ئادەملەرنىڭ ئارىسىدا ئولتۇرامدۇ؟ مانا ئاسمانلار بىلەن ئاسمانلارنىڭ ئاسمانى سېنى سىغدۇرالمىدۇ. ئۇنداق بولسا، مەن ياسىغان ئۆي سېنى قانداق سىغدۇرالايدۇ؟ ¹⁹ ئەمما ئەي تەڭرىم خۇداۋەندە، ئۆز بەندەڭنىڭ دۇئاسى بىلەن ئىلتىجاسىغا قۇلاق سېلىپ، بەندەڭنىڭ سېنىڭ ئالدىڭدا قىلغان يالۋۇرۇشى بىلەن تىلىكىنى ئاڭلاپ، ²⁰ ئۆز كۆزلىرىڭنى بۇ ئۆي بىلەن جايىڭ تەرىپىگە كېچە-كۈندۈز ئوچۇق تۇتقايسەن. سەن ئۇنىڭ توغرىسىدا: > مېنىڭ ئىسمىم ئاندا تۇرسۇن» دەپ ئېيتتىڭ. شۇنداقكى، بەندەڭ بۇ جايدا قىلىدىغان دۇئانى ئاڭلىغايسەن. ²¹ دەرۋەقە بەندەڭ بىلەن قوۋمىڭ ئىسرائىل بۇ جايدا قىلىدىغان دۇئاغا قۇلاق سېلىپ، سەن ئاسماندا ماكان تۇتقان جايىڭدىن ئاڭلىغىن. ئاڭلىغىنىڭدا ئۇلارنى كەچۈرگەيسەن.

²² بىرىكىم ئۆز ھەقىقەتلىرىگە گۇناھ قىلىپ، ئۇنىڭغا: > ئانت ئىچسۇن» دەپ قەسەم قىلىش بۇيرۇلۇپ، بۇ ئۆيدە قۇربانگاھنىڭ ئالدىدا قەسەم قىلسا، ²³ سەن ئاسماندا ئاڭلاپ، ئەمەل قىلىپ، ئۆز بەندىلىرىڭگە ئادالەت قىلىپ، گۇناھكارنى ھۆكۈم قىلىپ، ئۇنىڭ ئىشلىرىنى ئۆز بېشىغا ياندۇرۇپ، ئادىل كىشىگە ئۆز ئادالەتكە مۇۋاپىق ھەققىنى بەرگەيسەن.

²⁴ قوۋمىڭ ئىسرائىل ساڭا گۇناھ قىلغىنى ئۈچۈن دۈشمەندىن ئۇرۇلسا، لېكىن سېنىڭ تەرىپىڭگە يېنىپ، ئىسمىڭغا ئىززەت بېرىپ، بۇ ئۆيدە ساڭا دۇئا بىلەن ئىلتىجا قىلسا، ²⁵ سەن ئاسماندا ئاڭلاپ، ئۆز قوۋمىڭ ئىسرائىلنىڭ گۇناھىنى كەچۈرۈپ، ئۇلارنى سەن ئاتا-بوۋىلىرىغا بەرگەن يۇرتىغا ياندۇرغايسەن.

²⁶ ئۇلار ساڭا گۇناھ قىلغىنى ئۈچۈن ئاسمان باغلىنىپ، يامغۇر ياغمىسا، لېكىن ئۇلار بۇ يەردە ساڭا دۇئا قىلىپ، ئىسمىڭغا ئىززەت بېرىپ، ئۇلارنى تەڭلىككە سالغىنىڭدا ئۆز گۇناھىدىن يانسما، ²⁷ سەن ئاسماندا ئاڭلاپ، بەندىلىرىڭنى ئەپۇ قىلىپ، قوۋمىڭ ئىسرائىلنىڭ گۇناھىنى كەچۈرۈپ، ئۇلارغا ماڭدىغان ياخشى يولنى ئۆگىتىپ، ئۆز قوۋمىڭغا مىراس قىلىپ بەرگەن يۇرتۇڭنىڭ ئۈستىگە يامغۇر ياغدۇرغايىسەن.

²⁸ ئەگەر يۇرتتا ئاچارچىلىق يا ۋابا بولسا، زىرائەتتە چاۋىرىش ئاپىتى بولسا يا ئۇنىڭغا ھال چۈشسە، چېكەتكە يا كۆك قۇرت چۈشسە يا دۈشمەنلىرى ئۇلارنىڭ يۇرتىنىڭ شەھەرلىرىدە ئۇلارنى قىستىسا، ھەرىمە بالا يا دەرد بولسا، ²⁹ بىرىكىم يا پۈتۈن قوۋمىڭ ئىسرائىل ھەرىمە دۇئا يا ئىلتىجا قىلسا، ئۇلارنىڭ ھەرىمى ئۆز كۆڭۈل دەردىنى بىلىپ، قوللىرىنى بۇ ئۆينىڭ تەرىپىگە سۇنسا، ³⁰ سەن ئاسماندىكى ماكانىڭدا ئاڭلاپ، ئۇلارنى كەچۈرۈپ، ئەمەل قىلىپ، كۆڭلىنى بىلگەچ ھەرىمىگە ئۆز يوللىرىغا مۇۋاپىق ياندۇرغايىسەن، چۈنكى يالغۇز سەن ھەممە بەنى-ئادەمنىڭ كۆڭۈللىرىنى بىلسەن. ³¹ ئۇلار سەن ئاتا-بوۋىلىرىغا بەرگەن يۇرتتا ئولتۇرۇپ، ئۆمرىنىڭ ھەممە كۈنلىرىدە سەندىن قورقسۇن دەپ، شۇنداق قىلغايىسەن.

³² سېنىڭ قوۋمىڭ ئىسرائىلدىن بولماي، بىگانە بولغان كىشى سېنىڭ ئىسمىڭ ئۈچۈن يىراق يۇرتتىن كەلسە، سېنىڭ ئۇلۇغ ئىسمىڭ توغرىسىدا ئىشىتىپ، قۇدرەت قولۇڭ بىلەن ئۇزىتىلغان بىلىمىڭ توغرىسىدا ئاڭلىغانلارنىڭ بىرى كېلىپ، بۇ ئۆيدە دۇئا قىلسا، ³³ سەن ئاسماندا ئۆز ماكانىڭدىن ئۇنى ئاڭلاپ، ئۇ بىگانە سەندىن تىلىگىنىنىڭ ھەممىسىگە مۇۋاپىق قىلغايىسەن. شۇنىڭ بىلەن يەر يۈزىدىكى ھەممە خەلق ئۆز قوۋمىڭ ئىسرائىلدىك سېنىڭ ئىسمىڭنى تونۇپ، سەندىن قورقۇپ، مەن ياسىغان بۇ ئۆينىڭ سېنىڭ ئىسمىڭ بىلەن ئاتالغىنىنى بىلگەي.

³⁴ ئەگەر ئۆز قوۋمىڭ سەن ئۇلارنى ئەۋەتكەن يولدا ئۆز دۈشمەن بىلەن سوقۇشقىلى بېرىپ، سەن ئىلىنغان شەھەر بىلەن مەن سېنىڭ ئىسمىڭ ئۈچۈن ياسىغان ئۆي تەرىپىگە يۈز قارىتىپ ساڭا دۇئا قىلسا، ³⁵ سەن ئاسماندا ئۇلارنىڭ دۇئاسى بىلەن ئىلتىجاسىنى ئاڭلاپ، ئۇلارنى ھىمايە قىلغايىسەن.

³⁶ ئەگەر ئۇلار ساڭا گۇناھ قىلسا، — گۇناھ قىلمايدىغان كىشى يوق ئەمەسمۇ — ۋە سەن ئۇلارغا غەزەپلىنىپ، ئۇلارنى دۈشمەننىڭ قولىغا تاپشۇرساڭ ۋە بۇلار ئۇلارنى ئەسىر قىلىپ، يىراق ياكى يېقىندىكى يۇرتقا ئېلىپ بارسا، ³⁷ لېكىن ئۇلار ئەسىر بولغان يۇرتتا ئەقىلگە كېلىپ، توۋا قىلىپ، ئۆزى ئەسىر قىلىنغان يۇرتتا ساڭا يالۋۇرۇپ: < بىز گۇناھ قىلىپ، ناتوغرا بولۇپ، يامانلىق قىلدۇق > دەپ ³⁸ ئۇلارنى ئەسىر قىلغان دۈشمەنلىرىنىڭ يۇرتىدا پۈتۈن كۆڭلىدىن ۋە پۈتۈن جېنىدىن سەن ئۇلارنىڭ ئاتا-بوۋىلىرىغا بەرگەن يۇرتىنىڭ تەرىپىگە نەزەر سېلىپ، سەن ئىلىنغان شەھەرنىڭ تەرىپىگە تىكىلىپ، مەن سېنىڭ ئىسمىڭغا ياسىغان ئۆينىڭ تەرىپىگە قاراپ دۇئا قىلسا، ³⁹ سەن ئاسماندا ئۆز ماكانىڭدىن ئۇلارنىڭ دۇئاسى بىلەن ئىلتىجاسىنى ئاڭلاپ، ئۇلارنى ھىمايە قىلىپ، ساڭا قىلغان گۇناھىنى ئۆز قوۋمىڭغا كەچۈرگەيسىەن.

⁴⁰ ئەي خۇدايىم، ساڭا يالۋۇرمەنكى، قاچانكى بۇ يەردە دۇئا قىلىنسا، سېنىڭ كۆزلىرىڭ ئوچۇق تۇرۇپ، قۇلاڭلىرىڭ سېلىقلىق بولغاي. ⁴¹ ئەي رەب خۇدا، ئەمدى قويۇپ، قۇدرىتىڭنىڭ ئەھدە ساندىقى بىلەن ئارامگاھىڭغا ئۆزۈڭ كەلگىن. ئەي رەب خۇدا، سېنىڭ كاھىنلىرىڭ نىجاتنى كىيگەي. تەقۋادارلىرىڭ بولسا سېنىڭ ياخشىلىقىڭ ئۈچۈن شادلىق قىلغاي. ⁴² ئەي رەب خۇدا، ئۆز مەسھەلەنگىنىڭنى ياندۇرۇپ كەتكۈزمىگىن. ئۆز بەندەڭ داۋۇدقا ۋەدە قىلغان مەرھەمەتنى ياد قىلغىن».

خۇداۋەندىنىڭ شان-شەرىپى بەيتىنى تولدۇرىدۇ

7 ¹ سۇلايمان دۇئا قىلىپ بولغاندا ئاسماندىن ئوت چۈشۈپ، كۆيدۈرىدىغان قۇربانلىق بىلەن باشقا قۇربانلىقلىرىنى كۆيدۈرۈپ خۇداۋەندىنىڭ شان-شەرىپى بەيتىنى تولدۇردى. ² رەبىنىڭ شان-شەرىپى خۇداۋەندىنىڭ بەيتىنى تولدۇرغىنى ئۈچۈن كاھىنلار خۇداۋەندىنىڭ بەيتىگە كىرەلمىدى. ³ بەنى-ئىسرائىلنىڭ ھەممىسى ئوتنىڭ چۈشكىنى بىلەن خۇداۋەندىنىڭ شان-شەرىپى بەيتىنىڭ ئۈستىگە كەلگىنىنى كۆرگەندە تاش قويۇلغان ھويلىغا چۈشۈپ، باشلىرىنى يەرگە قويۇپ سەجدە قىلىپ: «خۇداۋەندە كەرەملىك بولۇپ، ئۇنىڭ مەرھەمىتى ئەبەدىگىچە تۇرىدۇ» دەپ خۇداۋەندىگە ھەمد شۈكۈر ئېيتىشتى.

⁴ ئاندىن پادىشاھ بىلەن ھەممە خەلق خۇداۋەندىنىڭ ئالدىدا قۇربانلىقلارنى ئۆتكۈزدى. ⁵ سۇلايمان پادىشاھ سويۇم قۇربانلىقنى كەلتۈرگىنىدە يىگىرمە ئىككى مىڭ كالا ۋە بىر يۈز يىگىرمە مىڭ قوي قۇربانلىق قىلدى. پادىشاھ بىلەن ھەممە خەلق شۇنداق قىلىپ، خۇدانىڭ بەيتىنى مۇقەددەس قىلدى. ⁶ كاھىنلار بولسا ئۆز خىزمىتىنى قىلغىلى تەييار تۇردى. لاۋىيلار داۋۇد پادىشاھ خۇداۋەندە ئۈچۈن تەييارلىتىپ: «ئۇنىڭ مەرھەمىتى ئەبەدىگىچە تۇرىدۇ» دەپ خۇداۋەندىنىڭ ھەمدىنى ئوقۇشقا قىلدۇرۇپ قويغان نەغمىلەرنى تۇتۇپ، داۋۇد تەيىنلىگەن تەرىقىدە مەدھىيە ئوقۇپ، چېلىپ تۇرۇپ، كاھىنلار ئۇلارنىڭ ئوتتۇرىدا تۇرۇپ كاناي چالسا، ئىسرائىلنىڭ ھەممىسى ئۆرە تۇرغانىدى. ⁷ سۇلايمان خۇداۋەندىنىڭ بەيتىنىڭ ئالدىدىكى ھويلىنىڭ ئوتتۇرا يېرىنى مۇقەددەس قىلىپ، ئاندا كۆيدۈرگەن قۇربانلىقلار بىلەن شۈكۈر قۇربانلىقلىرىنىڭ ياغ پارچىلىرىنى قۇربانلىق قىلدى. چۈنكى سۇلايمان ئەتكەن مىس قۇربانگاھى بولسا كۆيدۈرىدىغان قۇربانلىق بىلەن ھەدىيە قۇربانلىقى ۋە ياغ پارچىلىرىنى سىغدۇرالمىتتى.

⁸ ئۇ ۋاقىت سۇلايمان ۋە ئۇنىڭ بىلەن پۈتۈن ئىسرائىل، يەنى خاماتقا كىرىدىغان يولدىن تارتىپ مىسىرنىڭ جىلغىسىغىچە بار يەرلەردىن كەلگەن چوڭ بىر جامائەت يەتتە كۈنگىچە ھېيت قىلدى. ⁹ سەككىزىنچى كۈندە مۇقەددەس يىغىلىش ئۈچۈن جەم بولدى. ئۇلار يەتتە

كۈنگىچە قۇربانگاھنى خۇداغا ئاتاپ، يەتتە كۈن ھېيت قىلدى. ¹⁰ لېكىن يەتتىنچى ئاينىڭ يىگىرمە ئۈچىنچى كۈنىدە خەلقنى ئۆز ئۆيلىرىگە بارغىلى قويدى. ئۇلار خۇداۋەندىنىڭ داۋۇدقا، سۇلايمانغا ۋە ئۆز قوۋمى ئىسرائىلغا قىلغان ياخشىلىقى ئۈچۈن خۇش دىل بولۇپ، شادلىق قىلىپ ياندى.

خۇداۋەندە ئىككىنچى مەرتىۋە سۇلايمانغا كۆرۈنىدۇ

¹¹ شۇنداق قىلىپ، سۇلايمان خۇداۋەندىنىڭ بەيتى بىلەن پادىشاھنىڭ ئوردىسىنى ياساپ تەييار قىلدى. سۇلايمان خۇداۋەندىنىڭ بەيتى بىلەن ئۆز ئۆيى توغرىسىدا خاھىش قىلغىنىنىڭ ھەممىسىنى يۈتكۈزۈپ، بۇ ئىشتا راۋاج تاپتى. ¹² خۇداۋەندە كېچىدە سۇلايمانغا كۆرۈنۈپ، ئۇنىڭغا ئېيتتى:

«مەن دۇئاڭنى ئاڭلاپ بۇ يەرنى ئۆزۈمنىڭ قۇربانلىق جايى بولسۇن دەپ ئىلغىدىم. ¹³ ئەگەر ئاسماننى يامغۇر ياغمىغۇدەك ئېتىۋەتسەم يا چېكەتكىلەرگە يۇرتنى يەڭلار دەپ بۇيرۇسام يا ئۆز قوۋمىمنىڭ ئارىسىغا ۋابا ئەۋەتسەم، ¹⁴ لېكىن ئۆز ئىسمىم بىلەن ئاتالغان قوۋمىم ئۆزىنى تۆۋەن تۇتۇپ، دۇئا قىلىپ يۈزۈمنى ئىزدەپ، يامان يوللىرىدىن يانسا، مەن ئاسماندىن ئاڭلاپ، گۇناھلىرىنى ئەپۈ قىلىپ، يۇرتىنى تىنچىتىمەن. ¹⁵ مېنىڭ كۆزلىرىم ئوچۇق بولۇپ، قۇلاقلىرىم بۇ يەردە قىلىنىدىغان دۇئالارغا سېلىقلىق بولىدۇ. ¹⁶ مېنىڭ ئىسمىم ئاندا ئەبەدىگىچە بولسۇن دەپ، بۇ بەيتنى ئىلغاپ مۇقەددەس قىلدىم. كۆزلىرىم بىلەن كۆڭلۈم ئاندا ھەمىشە بولغاي. ¹⁷ ئەگەر سەن ئاتاڭ داۋۇد مېنىڭ ئالدىمدا يۈرگەندەك يۈرۈپ، ساڭا بۇيرۇغىنىمنىڭ ھەممىسىگە ئەمەل قىلىپ، قانۇن بىلەن ئەھكاملارىمنى تۇتساڭ، ¹⁸ مەن ئاتاڭ داۋۇدقا ۋەدە قىلىپ: < ئىسرائىلنىڭ ئۈستىدە سېنىڭ ئەۋلادىڭدىن سەلتەنەت قىلىدىغان كىشى كەم قالمايدۇ > دەپ ئېيتقىنىمدەك سېنىڭ پادىشاھلىق تەختىڭنى مۇقىم قىلىمەن.

¹⁹ لېكىن مەندىن يېنىپ، مەن سىلەرگە بۇيرۇغان ئەمىر بىلەن قانۇنلىرىمنى تۇتماي، بەلكى بېرىپ، باشقا تەڭرىلەرگە تېۋىنىپ، ئۇلارغا سەجدە قىلساڭلار، ²⁰ مەن ئۇلارنى ئۆزىگە بەرگەن يۇرتۇمدىن يىلتىزلىرى بىلەن قومۇرۇپ، ئۆز ئىسمىمغا مۇقەددەس قىلغان بۇ بەيتنى يۈزۈمدىن تاشلاپ، ئۇنى ھەممە تائىپىلەرنىڭ ئارىسىدا بىر تەمسىل ۋە بىر مەسخىرە قىلىمەن. ²¹ دەرۋەقە بۇ ئۇلۇغ بەيت ھەر ئۆتىدىغان كىشىگە بىر ئىبىرەت بولىدۇ. ئۇ ئۆزى: < نېمىشقا خۇداۋەندە بۇ يۇرت بىلەن بۇ بەيتكە مۇنداق قىلدى؟ > دەپ سورىسا، ²² جاۋاب بېرىلىپ: < ئۇلارنى مىسىر يۇرتىدىن چىقىرىپ ئاتا-بوۋىلىرىنىڭ تەڭرىسى بولغان خۇداۋەندىنى تاشلاپ، ئۆزىگە باشقا تەڭرىلەر تۇتۇپ، ئۇلارغا باش ئېگىپ ئىبادەت قىلغىنى ئۈچۈن ئۇ ئۆزى بۇ ھەممە يامانلىقنى ئۇلارغا كەلتۈردى > دەپ ئېيتىلىدۇ» دېدى.

سۇلايماننىڭ قۇرۇلۇش ئىشلىرى

8¹ يىگىرمە يىل ئۆتۈپ بولۇپ، سۇلايمان خۇداۋەندىنىڭ بەيتى بىلەن ئۆز ئۆيىنى ياساپ بولغاندىن كېيىن،² خۇرام سۇلايمانغا بەرگەن شەھەرلەرنى ياساپ، بەنى-ئىسرائىلنى ئاندا ئولتۇرغۇزۇپ قويدى.³ ئاندىن سۇلايمان خامات-زوباغا بېرىپ، ئۇنى مەغلۇپ قىلدى.⁴ ئۇ ھەم چۆلدىكى تادىمور بىلەن خاماتتىكى ھەممە ئامبار شەھەرلىرىنى بىنا قىلىپ ياسىدى.⁵ ئاندىن ئۈستۈن بەيت-خورون بىلەن ئاستىن بەيت-خوروننى ياساپ، ئۇلارنى مەھكەم قىلىپ، سېپىل، دەرۋازىلار ۋە بالداقلار بىلەن چۆرىسىنى باغلىدى.⁶ شۇنداق ھەم سۇلايمان بائالات بىلەن ئۆزىنىڭ ھەممە ئامبار شەھەرلىرىنى ياساپ، ئاتلىقلارنىڭ شەھەرلىرىنى بىنا قىلىپ، يېرۇسالېمدا لىۋاندا ۋە مەلىكەتنىڭ ھەر يېرىدە خالىغىنىنى ياسىدى.⁷ خىتتىيلاردىن، ئامورىيلاردىن، پەرىزىيلەردىن، خىۋىيلاردىن ۋە يەبۇسىيلاردىن قالغانلار، يەنى بەنى-ئىسرائىلدىن بولمىغان ھەممىسى ھاشارغا تۇتۇلدى.⁸ سۇلايمان بۇلارنى، يەنى بەنى-ئىسرائىل تامامەن يوقاتمىغان تائىپىلەرنىڭ يۇرتتا قالغان ئەۋلادلىرىنى ھاشارغا تۇتۇپ، ئىشقا سالدى ۋە بۇلار شۇ كۈنگىچە شۇنداق بولۇپ قالدى.⁹ لېكىن بەنى-ئىسرائىلدىن سۇلايمان ھېچ كىشىنى ئۆز ئىشىغا سېلىپ، قۇل قىلمىدى، بەلكى ئۇلار جەڭ قىلغۇچى، پالۋانلىرىنىڭ سەردارلىرى قىلىنىپ، ھارۋا بىلەن ئاتلىقلارنىڭ سەردارلىرى بولدى.¹⁰ سۇلايمان پادىشاھنىڭ چوڭ مەنەسپدارلىرى ئىككى يۈز ئەللىك ئىدى. بۇلار خەلقنىڭ ئۈستىدە تۇراتتى.

11 سۇلايمان فىرەۋننىڭ قىزى داۋۇدنىڭ شەھىرىدىن كۆچۈرۈپ، ئۆزى ئۇنىڭغا ياسىغان ئۆيدە ئولتۇرغۇزدى، چۈنكى ئۇ ئېيتتىكى: «بىر خوتۇننىڭ ئىسرائىلنىڭ پادىشاھى داۋۇدنىڭ ئۆيىدە ئولتۇرۇشىنى خالىمايمەن. خۇداۋەندىنىڭ ئەھدە ساندىقى ئاندا كەلگەندىن كېيىن بۇ جاي مۇقەددەستۇر» دېدى.

12 سۇلايمان خۇداۋەندە ئۈچۈن ئايۋاننىڭ ئالدىدا ياسىغان قۇربانگاھتا خۇداۋەندىگە كۆيدۈرىدىغان قۇربانلىق ئۆتكۈزەتتى.

سۇلايمان قۇربانلىقلار كەلتۈرىدۇ ۋە لاۋىيلار خىزمەتكە تەيىنلەيدۇ

13 شۇنداقكى، مۇسانىڭ بۇيرۇغىغا مۇۋاپىق ھەر كۈن شۇ كۈن ئۈچۈن تايىن قىلىنغان قۇربانلىقنى ئۆتكۈزدى. شابات كۈنلىرىدە، يېڭى ئايلاردا ۋە يىلدىكى ئۈچ ھېيتتا، يەنى پېتىر نان ھېيتىدا، ھەپتە ھېيتىدا ۋە سايۋەن ھېيتىدا قۇربانلىق ئۆتكۈزەتتى.¹⁴ ئۇ ئۆز ئاتىسى داۋۇد بۇيرۇغاندەك كاھىنلارنىڭ پىرقىلىرىنى تەيىنلەپ، نۆۋەتلىرىنى توختىتىپ: «لاۋىيلار ئۆز پەرزىگە مۇۋاپىق مەدھىيە ئوقۇپ، ھەر كۈن شۇ كۈن ئۈچۈن تەيىنلەنگەن ئىشلارنى قىلىپ، كاھىنلارنىڭ ئالدىدا خىزمەت قىلىپ، دەرۋازىۋەنلەر ئۆز پىرقىلىرىگە مۇۋاپىق ھەممە دەرۋازىلاردا

پاسبانلىق قىلسۇن» دەپ بۇيرۇدى. چۈنكى خۇدانىڭ ئادىمى داۋۇد شۇنداق ئەمر قىلغانىدى. ¹⁵ ئۇلار پادىشاھ خەزىنە بىلەن باشقا ئىشلار توغرىسىدا كاھىنلار بىلەن لاۋىيلارغا بۇيرۇغاندىن يانمىدى. ¹⁶ سۇلايماننىڭ ئىشلىرى خۇداۋەندىنىڭ بەيتىنىڭ ئۇلى سېلىنغان كۈندىن تارتىپ تەييار بولغۇچىلىك پۈتكۈزۈلدى. شۇنىڭ بىلەن خۇداۋەندىنىڭ بەيتى تەييار بولدى.

سۇلايماننىڭ كېمىلىرى ئالتۇن ئېلىپ كېلىدۇ

¹⁷ ئۇ ۋاقىتتا سۇلايمان چىقىپ، ئېدومنىڭ يۇرتىدا بولۇپ، دېڭىزنىڭ بويىدا بار ئەسىيون-گېبە بىلەن ئېلانغا باردى. ¹⁸ خۇرام بولسا ئۆز ئادەملىرىنىڭ قولى بىلەن ئۇنىڭغا كېمىلەر كەلتۈرۈپ، ئۆز خىزمىتىدە بولۇپ كېمىچىلىكنى بىلگەن كىشىلەرنىمۇ ئەۋەتتى. بۇلار سۇلايماننىڭ ئادەملىرى بىلەن ھەمراھ بولۇپ ئوفىرغا بېرىپ، ئۇ يەردىن تۆت يۈز ئەللىك تالانت ئالتۇننى ئېلىپ كېلىپ، سۇلايمان پادىشاھقا كەلتۈردى.

شېبانىڭ مەلىكىسى سۇلايماننىڭ قېشىغا كېلىدۇ

9 شېبانىڭ مەلىكىسى سۇلايماننىڭ شۆھرىتىنى ئاڭلىغاندا ئۇنى مۇشكۈل سوئاللار بىلەن سىنىغىلى چىقىپ، خۇشبۇي دورا-دەرمەك، ناھايىتى تولا ئالتۇن، قىممەت باھا تاشلار ئارتىقلىق تۈگىلەرنى ئېلىپ، چوڭ-چوڭ دەبدەبە بىلەن پېرۇسالىمغا كەلدى. سۇلايماننىڭ قېشىغا كەلگەندە ئۆز كۆڭلىدە بولغان ھەرقانداق نەرسە توغرىسىدىن سۆزلەشتى. ² لېكىن سۇلايمان ئۇنىڭغا ھەممە سوئاللارنىڭ ئۇچۇرىنى بەردى. ھېچنېمە سۇلايمانغا يوشۇرۇنغان ئەمەس ئىدى، بەلكى ھەممىسىنى ئۇنىڭغا دەپ بەردى.

³ شېبانىڭ مەلىكىسى سۇلايماننىڭ ھېكىمىتىگە، ياسىغان ئۆيىگە ⁴ ۋە داستىخاندىكى تائامغا بېقىپ، قۇللىرىنىڭ ھازىر بولۇپ ئولتۇرۇپ خىزمەتكارلىرى ئۇنىڭ قېشىدا تۇرغىنىغا قاراپ، كىيگەن كىيىملىرىگە نەزەر سېلىپ، ئۇنىڭ ساقىيلىرىنى كۆرۈپ، ئۇنىڭ خۇداۋەندىنىڭ بەيتىگە كەلتۈرگەن قۇربانلىقلىرىغا قارىغاندا گاڭگىراپ قېلىپ، ⁵ پادىشاھقا ئېيتتىكى:

«مەن ئۆز يۇرتۇمدا سېنىڭ ئىشلىرىڭ بىلەن ھېكىمىتىڭ توغرىسىدا ئاڭلىغان خەۋەر راست چىقتى. ⁶ مەن كېلىپ، ئۆز كۆزلىرىم بىلەن كۆرمىگۈچە خەۋەرگە ئىشەنمىدىم. ئەمما مانا يېرىمىمۇ ماڭا ئېيتىلمىغان ئىكەن. سېنىڭ ھېكىمىتىڭنىڭ ئۇلۇغلىقى تامام ماڭا ئېيتىلماپتۇ، چۈنكى مەن ئاڭلىغان شۆھرىتىڭدىن ئېشىپ ئۇلۇغدۈرسەن. ⁷ سېنىڭ ئادەملىرىڭ خۇش-بەختلىك بولۇپ، ھەمىشە سېنىڭ ئالدىڭدا تۇرۇپ، ھېكىمىتىڭنى ئاڭلايدىغان خىزمەتكارلىرىڭ ئۆزى خۇش-بەختلىكتۇر. ⁸ سېنى خۇش كۆرۈپ، سېنى ئۆز ئالدىدا پادىشاھ بولغىلى ئىسرائىلنىڭ تەختىگە

ئولتۇرغۇزغان تەڭرىڭ خۇداۋەندىگە ھەمدۇسانا بولسۇن. دەرۋەقە خۇداياڭ ئىسرائىلنى دوست تۇتۇپ، ئۇلارنى ئەبەدىگىچە مۇقىم قىلماق ئۈچۈن سېنى ئۇلارغا ھۆكۈم ۋە ئادالەت قىلغىلى پادىشاھ قىلىپ قويۇپتۇ» دېدى.

⁹ ئۇ ئۆزى پادىشاھقا بىر يۈز يىگىرمە تالانت ئالتۇننى، ناھايىتى تولا خۇشبۇي دورا-دەرمەكلەرنى ۋە قىممەت باھا تاشلارنى بەردى. شېبانىڭ مەلىكىسى سۇلايمان پادىشاھقا بەرگەن دورا-دەرمەكلەر بولسا ئۇنداق ئەۋزەل ئىدىكى، شۇنچە ياخشى دورا-دەرمەكلەر ھېچ تېپىلمايتتى. ¹⁰ خۇرامنىڭ ئادەملىرى بىلەن سۇلايماننىڭ ئادەملىرى ئۆفەردىن ئالتۇن كەلتۈرۈپ، ئاندىن سەندەل ياغىچى بىلەن قىممەت باھا تاشلار ھەم ئېلىپ كەلدى. ¹¹ سەندەل ياغىچىدىن پادىشاھ خۇداۋەندىنىڭ بەيتى بىلەن پادىشاھنىڭ ئوردىسى ئۈچۈن پەلەمپەي ياساپ، شېئىر ئوقۇغۇچىلار ئۈچۈن چاڭ بىلەن ساتارلار ئەتكۈزدى. ئۇنداق نەرسىلەر يەھۇدانىڭ يۇرتىدا ئىلگىرى كۆرۈنگەن ئەمەس ئىدى.

¹² سۇلايمان پادىشاھ شېبانىڭ مەلىكىسىگە بۇ ئۆزى ئۇنىڭغا ئېلىپ كەلگىنىنىڭ باراۋېرىگە ياندۇرۇپ بەرگىنىنىڭ ئۈستىدە ئۇنىڭ خالاپ سورىغىنىنى ھەم بەردى. ئاندىن ئۇ ئۆزى خىزمەتكارلىرى بىلەن ئۆز يۇرتىغا يېنىپ كەتتى.

سۇلايماننىڭ بايلىقلىرى

¹³ سۇلايمانغا ھەر يىل كەلتۈرۈلگەن ئالتۇننىڭ ۋەزنى ئالتە يۈز ئاتمىش ئالتە تالانت ئىدى. ¹⁴ شۇنىڭدىن باشقا تىجارەت قىلغۇچى بىلەن سودىگەرلەر، ھەممە ئەرەب پادىشاھلىرى بىلەن يۇرتنىڭ ۋالىيلىرى سۇلايمانغا ئالتۇن كۈمۈش كەلتۈرەتتى.

¹⁵ سۇلايمان پادىشاھ ئالتۇندىن ئىككى يۈز چوڭ سپار سوقتۇردى. ھەربىر سپارغا ئالتە يۈز ئاتمىش ئالتە سوقتۇرۇلغان ئالتۇن كەتتى. ¹⁶ ئۈچ يۈز كىچىكرەك ئالتۇن سپارنى ھەم سوقتۇرۇپ، ھەر مۇنداق سپارغا ئۈچ يۈز شېقەل ئالتۇن ئىشلەتتى. پادىشاھ سپارلارنى لىۋان جاڭگىلىنىڭ ياغىچىدىن ياسالغان ئۆيدە ئېسىپ قويدى.

¹⁷ ئاندىن پادىشاھ پىل چىشىدىن بىر چوڭ تەختنى ئېتىپ، ساپ ئالتۇن بىلەن قاپلىدى. ¹⁸ تەختنىڭ ئالتە پەللىلىك بىر پەلەمپەي بىلەن بىر ئالتۇن قەدەمگاھى بولۇپ، بۇلار تەختكە بېكىتىلگەن ئىدى. ئولتۇرىدىغان جاينىڭ ئىككى يېنىدا قول قويغۇسى بولۇپ، ھەربىر قول قويغۇسىنىڭ يېنىدا بىردىن شىرنىڭ ئويۇلغان سۈرىتى بار ئىدى. ¹⁹ ئالتە پەللىنىڭ ھەربىرىنىڭ ئىككى تەرىپىدە بىردىن ئون ئىككى شىرنىڭ ئويۇلغان سۈرىتى بار ئىدى. ئۇنداق نەرسە باشقا بىر مەملىكەتتە ياسالغان ئەمەس ئىدى.

²⁰ سۇلايمان پادىشاھنىڭ ئىشلىتىدىغان پىيالىلىرىنىڭ ھەممىسى ئالتۇندىن ئىدى. لىۋان جاڭگىلىنىڭ ياغىچىدىن ياسالغان ئۆينىڭ قاچىلىرى ساپ ئالتۇندىن بولۇپ، ھېچبىرى

كۈمۈشتىن ئەمەس ئىدى. كۈمۈش سۇلايماننىڭ ۋاقتىدا ھېچنېمىدەك سانالمىتتى. ²¹ چۈنكى پادىشاھنىڭ كېمىلىرى خۇرامنىڭ ئادەملىرىنىڭ قولى بىلەن ماڭدۇرۇلۇپ، تارشىشقا بېرىپ، ھەر ئۈچىنچى يىلى بۇ تارشىش كېمىلىرى يېنىپ كېلىپ، ئالتۇن، كۈمۈش، پىل چىشى، مايىمۇن بىلەن تۈزلەر كەلتۈرەتتى. ²² سۇلايمان پادىشاھ دۆلەت بىلەن ھېكمەتتە يەر يۈزىدىكى ھەممە پادىشاھلاردىن ئاشاتتى. ²³ يەرنىڭ ھەممە پادىشاھلىرى خۇدا ئۆزى سۇلايماننىڭ كۆڭلىگە سالغان ھېكمىتىنى ئاڭلىماق ئۈچۈن ئۇنىڭ قېشىغا كېلەتتى. ²⁴ ئۇلارنىڭ ھەربىرى ئۆز تارتۇقىنى، يەنى كۈمۈش قاچىلىرى، ئالتۇن قاچىلىرى، كىيىملەر، ياراغلار، خۇشبۇي دورا-دەرمەكلەر، ئاتلار ۋە قېچىرلار ئېلىپ كېلىپ، يىلدىن يىلغا شۇنداق قىلاتتى.

²⁵ سۇلايماننىڭ تۆت مىڭ قوشما ھارۋا ئاتلىرىنىڭ ئېغىللىرى بىلەن ئون ئىككى مىڭ ئاتلىق بار ئىدى. بۇلارنى ھەم ھارۋىلار ئۈچۈن تەيىنلەنگەن شەھەرلەردە، ھەم يېرۇسالېمدا پادىشاھنىڭ قېشىدا قويدى. ²⁶ ئۇ ئۆزى دەريادىن تارتىپ فىلىستىنىيەلەرنىڭ يۇرتى بىلەن مىسىرنىڭ چېگرىسىغىچە ھەممە پادىشاھلارنىڭ ئۈستىدە سەلتەنەت قىلاتتى. ²⁷ پادىشاھ ئۇنداق قىلىدىكى، كۈمۈش يېرۇسالېمدا تاش بىلەن باراۋەر سانلىپ، كېسىر ياغىچى بولسا، يەس تۈزلەڭلىكلەردىكى نۇرغۇن بولغان ئۈجمە ياغىچى بىلەن باراۋەر سانلايتتى. ²⁸ سۇلايمانغا مىسىردىن ۋە ھەممە باشقا يۇرتلاردىن ئاتلار كەلتۈرۈلەتتى.

سۇلايماننىڭ ۋاپاتى

²⁹ سۇلايماننىڭ باشقا ئىشلىرىنىڭ ئاۋۋالقى ۋە ئاخىرقى ۋەقەلىرى ناتان پەيغەمبەرنىڭ كىتابىدا، شىلوھلىق ئاخىيانىڭ پەيغەمبەرلىك كىتابىدا ۋە روھىي كۆرۈنۈش كۆرگۈچى يىددوننىڭ ئۆزى نەباننىڭ ئوغلى يەروبوئام توغرىسىدا كۆرگەن روھىي كۆرۈنۈشلەرنىڭ بايانىدا پۈتۈلگەندۇر. ³⁰ سۇلايمان يېرۇسالېمدا قىرىق يىل پۈتۈن ئىسرائىلنىڭ ئۈستىدە سەلتەنەت قىلدى. ³¹ ئاندىن سۇلايمان ئاتا-بوۋىلىرىنىڭ ئارىسىدا راھەت تېپىپ، ئاتىسى داۋۇدنىڭ شەھىرىدە دەپنە قىلىندى. ئۇنىڭ ئوغلى رېھابېئام ئورنىدا پادىشاھ بولدى.

ئىسرائىل ئىككىگە بۆلۈندۈ

10 ¹ رېھابېئام شەكەمگە باردى، چۈنكى ئىسرائىلنىڭ ھەممىسى ئۇنى پادىشاھ قىلغىلى شەكەمگە كەلگەندى. ² نەباننىڭ ئوغلى يەروبوئام سۇلايمان پادىشاھنىڭ قېشىدىن قېچىپ، مىسىردا بولۇپ تۇرۇپ، بۇنى ئاڭلىغاندا ئۇ ئۆزى مىسىردىن يېنىپ كەلدى. ³ ئۇلار كىشى ئەۋەتىپ، ئۇنى قىچقاردى. يەروبوئام بىلەن پۈتۈن ئىسرائىل رېھابېئامنىڭ قېشىغا كېلىپ، ئۇنىڭغا ئېيتتىكى: ⁴ «سېنىڭ ئاتاڭ يۈكۈمۈزنى ئېغىر قىلدى. سەن ئەمدى ئاتاڭ

بىزگە قويغان قاتتىق ئىش بىلەن ئېغىر بويۇنتۇرۇقنى يېنىكرەك قىلساڭ، ساڭا خىزمەت قىلايلى». ⁵ ئۇ ئۇلارغا: «بېرىپ، ئۈچ كۈنگىچە توختاپ تۇرۇپ، ئاندىن قېشىمغا يېنىپ كېلىڭلار» دېدى. شۇنى دېگەندە خەلق تېرىلىپ كەتتى.

⁶ رېھابېئام پادىشاھ ئۆز ئاتىسى سۇلايمان تىرىك ئىكەندە ئۇنىڭ قېشىدە تۇرغان قېرى ئادەملەردىن مەسلىھەت سوراپ: «بۇ خەلققە بېرىدىغان جاۋابىم توغرىسىدا نېمە مەسلىھەت كۆرسىتىسىلەر؟» دېدى. ⁷ ئۇلار ئۇنىڭغا سۆز قىلىپ ئېيتتى: «گەر سەن بۇ خەلققە ياخشىلىق كۆرسىتىپ، ئۇلارنى رازى قىلىپ ئۇلارغا ياخشى سۆز ئېيتساڭ، ئۇلار ھەمىشە سېنىڭ قۇللىرىڭ بولىدۇ» دېدى. ⁸ لېكىن ئۇ ئۆزى قېرى كىشىلەر ئۇنىڭغا كۆرسەتكەن مەسلىھەتنى تاشلاپ، ئۆزى بىلەن چوڭ بولۇپ قېشىدا تۇرغان ياش كىشىلەردىن مەسلىھەت سوراپ، ⁹ ئۇلارغا ئېيتتى: «ماڭا: < سېنىڭ ئاتاڭ بىزگە سالغان بويۇنتۇرۇقنى يېنىكرەك قىلغىن > دېگەن بۇ خەلققە بېرىدىغان جاۋابىم توغرىسىدا نېمە مەسلىھەت بېرىسىلەر؟» دېدى. ¹⁰ ئۇنىڭ بىلەن چوڭ بولغان ياش ئادەملەر ئۇنىڭغا سۆز قىلىپ ئېيتتى: «سېنىڭ ئاتاڭ بويۇنتۇرۇقىمىزنى ئېغىر قىلدى، لېكىن سەن: < ئۇنى بىزگە يېنىكرەك قىلغىن > دەپ ساڭا سۆز قىلىپ ئېيتقان بۇ خەلققە سۆز قىلىپ، مۇنداق ئېيتقىنكى: < مېنىڭ كىچىك بىرىمىم ئاتامنىڭ بېلىدىن يوغانراق بولىدۇ. ¹¹ ئاتام سىلەرگە ئېغىر بىر بويۇنتۇرۇقنى قويغان بولسا، مەن بويۇنتۇرۇقۇڭلارنى تېخى ئېغىر قىلاي. ئاتام سىلەرنى قامچا بىلەن ئوڭلىغان بولسا، مەن سىلەرنى چايان بىلەن ئوڭلاي > دېگىن» دېدى.

¹² ئۈچىنچى كۈندە يەروبوئام بىلەن ھەممە خەلق رېھابېئامنىڭ قېشىغا كەلدى، چۈنكى پادىشاھ: «ئۈچىنچى كۈندە ماڭا يېنىپ كېلىڭلار» دەپ بۇيرۇغانىدى. ¹³ پادىشاھ قېرى ئادەملەر ئۇنىڭغا بەرگەن مەسلىھەتنى تاشلاپ خەلققە بىر قاتتىق جاۋاب بېرىپ، ¹⁴ ياش ئادەملەرنىڭ مەسلىھەتكە مۇۋاپىق ئۇلارغا: «ئاتام بويۇنتۇرۇقۇڭلارنى ئېغىر قىلدى، لېكىن مەن ئۇنى تېخى ئېغىر قىلاي. ئاتام سىلەرنى قامچا بىلەن ئوڭلايتتى، لېكىن مەن سىلەرنى چايان بىلەن ئوڭلاي» دەپ ¹⁵ پادىشاھ خەلقنىڭ سۆزىنى ئاڭلىمىدى. خۇداۋەندە شىلوھلىق ئاخييانىڭ ۋاسىتىسى بىلەن نەباتنىڭ ئوغلى يەروبوئامغا ئېيتقان سۆزىنىڭ بەجا كەلتۈرۈلمىكى ئۈچۈن خۇدا تەرىپىدىن شۇنداق تەقدىر قىلىنغانىدى.

¹⁶ ئىسرائىلنىڭ ھەممىسى پادىشاھ ئۇلارنىڭ سۆزىگە قۇلاق سالمىغىنىنى كۆرگەندە خەلق پادىشاھقا جاۋاب بېرىپ ئېيتتىكى: «داۋۇد بىلەن نېمە نېسىپىمىز بار؟ يىشايىننىڭ ئوغلى بىلەن نېمە مىراسىمىز بار؟ ئەي ئىسرائىل، ئۆز چېدىرلىرىڭغا كەتكىن! ئەي داۋۇد، ئۆز ئۆيۈڭدىن خەۋەر ئالغىن» دېدى. ئاندىن ئىسرائىل ئۆز ماكانلىرىغا يېنىپ كەتتى. ¹⁷ ئەمما يەھۇدا شەھەرلىرىدە ئولتۇرغان ئىسرائىللىقلار بولسا ئۇلارنىڭ ئۈستىدە رېھابېئام پادىشاھ بولدى. ¹⁸ رېھابېئام پادىشاھ باج-ئالۋاننىڭ نازارەتچىسى ھادورامنى ئەۋەتكەندە بەنى-ئىسرائىل ئۇنى چالما-كېسەك قىلىپ ئۆلتۈردى. ئەمما رېھابېئام پادىشاھ ئۆزى ئالدىراپ ھارۋىسىغا چىقىپ، يېرۇسالېمغا قېچىپ كەتتى. ¹⁹ شۇ تەرىقىدە ئىسرائىل داۋۇدنىڭ خانىدانىدىن بۇ كۈنگىچىلىك ئايرىلىپ كەتتى.

11¹ رېھابېئام يېرۇسالېمغا كەلگەندە ئىسرائىل بىلەن جەڭ قىلىپ، پادىشاھلىقنى رېھابېئامغا ياندۇرسۇن دەپ، ھەممە يەھۇدا خانداندىن ۋە بەنيامين قەبىلىسىدىن بىر يۈز سەكسەن مىڭ خىللانغان ئەسكەرنى يىغدۇردى. ² لېكىن خۇداۋەندىنىڭ سۆزى خۇدانىڭ ئادىمى شەماياغا كېلىپ ئېيتتىكى: ³ «يەھۇدانىڭ پادىشاھى بولغان سۇلايماننىڭ ئوغلى رېھابېئامغا ۋە يەھۇدا بىلەن بەنياميننىڭ يۇرتىدىكى ھەممە ئىسرائىللىقلارغا ئېيتقىنى: ⁴ > بۇرادەرلىرىڭلار بىلەن جەڭ قىلغىلى چىقماڭلار. ھەربىرىڭلار ئۆز ئۆيىگە يېنىپ كەتسۇن، چۈنكى بۇ ئىش مەندىندۇر» دەپ خۇداۋەندە ئېيتىدۇ» دېدى. ئۇلار خۇداۋەندىنىڭ سۆزىگە قۇلاق سېلىپ، يەروبوئامغا قارشى چىقماي يېنىپ كەتتى.

رېھابېئامنىڭ ئاۋۋالقى ئىشلىرى

⁵ لېكىن رېھابېئام يېرۇسالېمدا ئولتۇرۇپ، يەھۇدا يۇرتىنى ساقلىماق ئۈچۈن بەزى شەھەرلىرىنى مەھكەم قىلىپ ياسىدى. ⁶ ئۇ ئۆزى بەيتلەھەم، ئېتام ۋە تەقوئانى مەھكەم قىلدى. ⁷ ئۇ ھەم بەيت-زۇر، سوكو ۋە ئادۇللانى، ⁸ گات، مارەشا ۋە زىغنى، ⁹ ئادورايىم، لاکىش ۋە ئازىقانى، ¹⁰ زورا، ئايالون ۋە خېبروننى مەھكەم قىلدى. بۇ مەھكەم قىلىنغان شەھەرلەرنىڭ ھەممىسى يەھۇدا بىلەن بەنياميننىڭ يۇرتىدا ئىدى. ¹¹ ئۇ بۇ قورغانلارنى مەھكەم قىلىپ، ئۇلاردا سەردارلار تىكلەپ، ئاشلىق، ياغ بىلەن شاراب يىغىپ قويدى. ¹² بۇ شەھەرلەرنىڭ ھەربىرىنى سىپار ۋە نەيزە بىلەن قوراللاندىرۇپ، ناھايىتى مەھكەم قىلدى. يەھۇدا بىلەن بەنيامين رېھابېئامنىڭ تەرىپىدە تۇراتتى.

¹³ ئەمما ئىسرائىلنىڭ پۈتۈن يۇرتىدىكى كاھىنلار بىلەن لاۋىيلارنىڭ ھەربىرى ئۆز جايىدىن چىقىپ، ئۇنىڭغا ئۆتۈۋالدى. ¹⁴ چۈنكى لاۋىيلار ئۆزى يەروبوئام بىلەن ئوغۇللىرى ئۇلارنى ئۆز خىزمىتى بىلەن خۇداۋەندىگە قىلغان كاھىنلىقتىن ھەيدىۋەتكىنى ئۈچۈن ئۆز يايلاق بىلەن مۈلۈكلىرىنى تاشلاپ، يەھۇدا بىلەن يېرۇسالېمغا باردى. ¹⁵ يەروبوئام ئۆزىگە باشقا كاھىنلار تىكلەپ، قۇربانلىق ئېگىزلىكلىرى ئۈچۈن تەيىنلەپ، دېۋىلەرنىڭ ئۆزىگە ۋە ئۇ ئۆزى ياسىغان موزاي سۈرەتلىرىگە ئىبادەت قىلماق ئۈچۈن ئۇلارنى توختىتىپ قويدى. ¹⁶ ئەمما لاۋىيلارنىڭ كەينىدىن ئىسرائىلنىڭ ھەممە قەبىلىلىرىدىن ئىسرائىلنىڭ تەڭرىسى خۇداۋەندىنىڭ تەرىپىگە ئۆز كۆڭۈللىرىنى مايىل قىلغان كىشىلەر ئاتا-بوۋىلىرىنىڭ تەڭرىسى خۇداۋەندىگە قۇربانلىق قىلغىلى يېرۇسالېمغا بېرىپ، ¹⁷ ئۈچ يىلغىچە تۇرۇپ، سۇلايماننىڭ ئوغلى رېھابېئامنىڭ پادىشاھلىقىنى قۇۋۋەتلەندۈردى. چۈنكى ئۇلار ئۈچ يىلغىچە داۋۇد بىلەن سۇلايماننىڭ يولىدا يۈرۈپ تۇردى.

¹⁸ رېھابېئام داۋۇدنىڭ ئوغلى يەرموتنىڭ قىزى ماھالاتنى خوتۇنلۇققا ئالدى. بۇ ئۆزى يىشايىنىڭ ئوغلى ئېلبىيانىڭ قىزى ئابىخايىلنىڭ قىزى ئىدى. ¹⁹ ئۇ ئۇنىڭغا يەئۇش، شەماريا ۋە زاھام دېگەن ئوغۇللىرىنى تۇغدى. ²⁰ ئۇنىڭ ئۈستىگە ئۇ ئابشالومنىڭ قىزى مائاكانى ئالدى. ئۇ

ئۇنىڭغا ئابىيا، ئانتاي، زىزا ۋە شېلو مىنتى تۇغدى. ²¹ رېھابېئام ئابىشالومنىڭ قىزى مائاكانى ھەممە باشقا خوتۇنلىرى بىلەن كېنىزەكلىرىدىن ئوشۇقراق دوست تۇتاتتى. ئۇ ئون سەككىز خوتۇن ۋە ئاتىش كېنىزەكنى ئالغانىدى. ئۇنىڭدىن يىگىرمە سەككىز ئوغۇل ۋە ئاتىش قىز تۆرەلدى. ²² رېھابېئام مائاكانىڭ ئوغلى ئابىيانى بۇرادەرلىرىنىڭ ئارىسىدا باش ۋە ئەمىر قىلىپ قويدى، چۈنكى ئۇنى پادىشاھ قىلماقچى ئىدى. ²³ ئۇ پەملىك بولۇپ، ئۆز ئوغۇللىرىنى يەھۇدا بىلەن بەنىامىننىڭ ھەممە يۇرتلىرىدا تارقىتىپ، ئۇلارغا كەڭرى ئاشلىق بېرىپ، ئۇلارغا تولا خوتۇنلار تاپتۇرۇپ بەردى.

مىسىرنىڭ پادىشاھى شىشاق يەھۇداغا ھۇجۇم قىلىدۇ

12 ¹ رېھابېئامنىڭ پادىشاھلىقى مۇستەھكەم بولۇپ، ئۆزى قۇدرەت تاپقاندا ئۇ ئۆزى پۈتۈن ئىسرائىل بىلەن بىللە خۇداۋەندىنىڭ قانۇنىنى تەرك قىلدى. ² لېكىن رېھابېئامنىڭ سەلتەنتىنىڭ بەشىنچى يىلىدا مىسىرنىڭ پادىشاھى شىشاق يېرۇسالېمغا قارشى چىقتى، چۈنكى ئۇلار خۇداۋەندىگە ئاسىيلىق قىلغانىدى. ³ ئۇ بىر مىڭ ئىككى يۈز ھارۋا بىلەن ئاتىش مىڭ ئاتلىقنى ئۆزىگە ھەمراھ قىلىپ مىسىردىن چىقىپ، لىۋىيەلىك، سۈككىلىك ۋە ھەبەشلىكلەردىن ھېسابسىز خەلق ئېلىپ كېلىپ، ⁴ يەھۇدانىڭ يۇرتىدىكى مەھكەم شەھەرلەرنى ئېلىپ، يېرۇسالېمغىچە چىقتى.

⁵ ئۇ ۋاقىت رېھابېئام بىلەن يەھۇدا ئەمىرلىرى شىشاقنى قورققاچ يېرۇسالېمدا جەم بولسا، شەمايا پەيغەمبەر چىقىپ، بۇلارنىڭ قېشىغا كېلىپ، بۇلارغا: «مېنى تاشلىغاندىن كېيىن مەن ھەم سىلەرنى تاشلاپ، شىشاقنىڭ قولىغا تاپشۇردۇم» دەپ خۇداۋەندە ئېيتىدۇ» دېدى. ⁶ شۇنى دېگەن ئىسرائىلنىڭ ئەمىرلىرى بىلەن پادىشاھ ئۆزىنى تۆۋەن تۇتۇپ: «خۇداۋەندە ئادىلدۇر» دەپ ئېيتتى. ⁷ خۇداۋەندە ئۇلارنىڭ ئۆزىنى تۆۋەن تۇتقىنىنى كۆرگەندە خۇداۋەندىنىڭ سۆزى شەماياغا كېلىپ ئېيتتىكى: «ئۇلار ئۆزىنى تۆۋەن تۇتقىنى ئۈچۈن مەن ئۇلارنى ھالاك قىلماي، بەلكى ئاران قۇتۇلغىلى قويۇپ، شىشاقنىڭ قولى بىلەن ئۆز غەزىپىمنى يېرۇسالېمىنىڭ ئۈستىگە تۆكمەيمەن. ⁸ لېكىن ئۇلار مېنىڭ خىزمىتىمنى يات پادىشاھلىقلارنىڭ خىزمىتىدىن پەرق ئەتسۇن دەپ، ئۇلار ئۇنىڭ قۇللىرى بولسۇن» دېدى.

⁹ مىسىرنىڭ پادىشاھى شىشاق يېرۇسالېمغا چىقىپ، خۇداۋەندىنىڭ بەيتىنىڭ خەزىنىسى بىلەن پادىشاھنىڭ ئوردىسىدىكى خەزىنىلىرىنىڭ ھەممىسىنى تالاپ، سۇلايمان ئەتكەن ئالتۇن سپارلىرىنى ئېلىپ كەتتى.

رېھابېئامنىڭ سەلتەنتى

¹⁰ بۇلارنىڭ ئورنىدا رېھابېئام پادىشاھ مىستىن سىپارلار ئەتكۈزۈپ، پادىشاھنىڭ ئوردىسىنىڭ دەۋرۋازىسىدا پاسىبانلىق قىلغان سىپاھلارنىڭ سەردارىنىڭ قولىغا تاپشۇردى. ¹¹ پادىشاھ خۇداۋەندىنىڭ بەيتىگە بارغاندا سىپاھلار ئۇلارنى ئېلىپ كۆتۈرۈپ، كېيىن پاسىبانغا يەنە كەلتۈرۈپ قويىتى.

¹² رېھابېئام ئۆزىنى تۆۋەن تۇتقىنى ئۈچۈن خۇداۋەندە ئۆز غەزىپىنى ئۇنىڭدىن كۆتۈرۈپ، ئۇنى تامامەن خاراب قىلمىدى، چۈنكى يەھۇدادا تېخى ئاز-ماز ياخشىلىق تېپىلاتتى. ¹³ رېھابېئام يېرۇسالېمدا ئۆز پادىشاھلىقىنى قۇۋۋەتلەندۈرۈپ سەلتەنت قىلاتتى. رېھابېئام ئۆزى پادىشاھ بولغاندا قىرىق بىر ياشقا كىرىپ، خۇداۋەندە ئۆز ئىسمى ئۈچۈن ئىسرائىلنىڭ ھەممە قەبىلىلىرى ئارىسىدىن ئىلغىغان يېرۇسالېم شەھىرىدە ئون يەتتە يىل سەلتەنت قىلدى. ئۇنىڭ ئانىسى ئاممونىي خوتۇن بولۇپ، ئانئەما دەپ ئاتالدى. ¹⁴ ئەمما رېھابېئام خۇداۋەندىنى ئىزدىگىلى ئۆز كۆڭلىنى مايىل قىلماي، يامانلىق قىلاتتى.

¹⁵ رېھابېئامنىڭ باشقا ئىشلىرىنىڭ ئاۋۋالقى ۋە ئاخىرقى ۋەقەلىرى بولسا شەمايا پەيغەمبەرنىڭ كىتابىدا ۋە روھىي كۆرۈنۈش كۆرگۈچى ئىددونىڭ نەسەبنامىلەر توغرىسىدىكى تارىخ كىتابىدا پۈتۈلگەندۇر. رېھابېئام ۋە يەروبوئام پۈتۈن ئۆمرىدە بىر-بىرى بىلەن جەڭ قىلىشىپ تۇراتتى. ¹⁶ رېھابېئام ئۆز ئاتا-بوۋىلىرىنىڭ ئارىسىدا راھەت تېپىپ، داۋۇدنىڭ شەھىرىدە دەپنە قىلىندى. ئاندىن ئوغلى ئابىيا ئۇنىڭ ئورنىدا پادىشاھ بولدى.

يەھۇدانىڭ پادىشاھى ئابىيا يەروبوئامنى مەغلۇپ قىلدۇ

13 ¹ يەروبوئام پادىشاھنىڭ سەلتەنتىنىڭ ئون سەككىزىنچى يىلىدا ئابىيا يەھۇدانىڭ كۈستىگە پادىشاھ بولۇپ، ² يېرۇسالېمدا ئۈچ يىل سەلتەنت قىلدى. ئۇنىڭ ئانىسى گىبىيالىق ئۇرىيەلنىڭ قىزى بولۇپ، مىكايادەپ ئاتالدى. لېكىن ئابىيا ۋە يەروبوئام بولسا بىر-بىرى بىلەن جەڭ قىلىشىپ تۇراتتى. ³ ئابىيا باتۇر جەڭ قىلغۇچىلاردىن تۆت يۈز مىڭ سانلىق بىر قوشۇننى خىلاپ، جەڭگە چىقتى. لېكىن يەروبوئام ئۇنىڭ بىلەن سوقۇشقىلى سەككىز يۈز مىڭ خىلانغان باتۇر ئادەملەردىن سەپ باغلىدى. ⁴ ئابىيا ئەفرائىمنىڭ تاغلىرىدىكى زېمارىم تېغىدا تۇرۇپ ئېيتتىكى: «ئەي يەروبوئام بىلەن ھەممە ئىسرائىل ماڭا قۇلاق سېلىڭلار. ⁵ بىلمەيسىلەرمۇكى، ئىسرائىلنىڭ تەجرىسى خۇداۋەندە تۈز ئەھدىسى بىلەن ۋەدە قىلىپ، داۋۇدنىڭ ئۆزىگە ۋە ئۇنىڭ ئوغۇللىرىغا ئىسرائىلنىڭ پادىشاھلىقىنى ئەبەدىگىچە توختاتقان. ⁶ لېكىن داۋۇدنىڭ ئوغلى سۇلايماننىڭ خىزمەتكارى بولغان نەباتنىڭ ئوغلى يەروبوئام ئۆز خوجىسىغا ئاسىيلىق قىلىپ قوپتى. ⁷ پەس خەلق بىلەن يامان ئادەملەر ئۇنىڭغا يىغىلىپ، سۇلايماننىڭ ئوغلى رېھابېئامغا كۈچلۈك كەلدى، چۈنكى رېھابېئام تېخى ياش ۋە

نازۇك بولۇپ، ئۇلارغا زىت تۇرالمايدى. ⁸ ئەمدى سىلەر چوڭ گۇرۇھ بولۇپ، يەروبوئام سىلەرگە مەبۇد قىلىپ ئەتكەن ئالتۇن موزايلىرى ئاراڭلاردا بولغاچ داۋۇدنىڭ ئوغۇللىرىنىڭ ھەققى بولۇپ خۇداۋەندىنىڭكى بولغان پادىشاھلىققا زىت تۇرىمىز دەپ خىيال قىلىسىلەر. ⁹ خۇداۋەندىنىڭ كاھىنلىرىنى، يەنى ھارۇننىڭ ئوغۇللىرى بىلەن لاۋىيلارنى ھەيدىۋېتىپ، يات تائىپىلەرنىڭ تەرىقىسىدە ئۆزۈڭلارغا كاھىنلار قىلىدىڭلار ئەمەسمۇ؟ ھەرىكىم بىر ياش بۇقا بىلەن يەتتە قوچقارنى ئالغاچ كېلىپ، قۇربانلىق قىلسا، تەڭرى بولمىغان بۇتلارغا كاھىن بولالايدۇ. ¹⁰ لېكىن بىز بولساق خۇداۋەندىنى تەڭرى بىلىپ، ئۇنى تاشلىمىدۇق. خۇداۋەندىنىڭ خىزمىتىنى قىلىدىغان كاھىنلار ھارۇننىڭ ئوغۇللىرى بولۇپ، لاۋىيلار بەيتىنىڭ ئىشلىرىنى قىلىپ، ¹¹ ھەر ئەتە-ئاخشام خۇداۋەندىنىڭ ئالدىدا كۆيدۈرىدىغان قۇربانلىقنى كۆيدۈرۈپ، خۇشبۇي ئىسرىق ياندۇرۇپ، ئالتۇن جوزىسىدا تەقدىم نانلىرىنى قويۇپ، ھەر ئاخشامدا ئالتۇن شامدانىنىڭ چىراغلىرىنى ياندۇرىدۇ. چۈنكى بىز تەڭرىمىز خۇداۋەندىنىڭ بۇيرۇقلىرىنى تۇتمىمىز، لېكىن سىلەر ئۇنى تاشلىدىڭلار. ¹² مانا خۇدا ئۆزى بىز بىلەن تۇرۇپ، سەردارىمىز بولۇپ، كاھىنلىرى بىلەن سۇفۇشىدىغىنىمىزدا كاناي چالىدۇ. ئەي بەنى-ئىسرائىل، ئاتا-بوۋىلىرىڭلارنىڭ تەڭرىسى خۇداۋەندە بىلەن جەڭ قىلماڭلار. مۇنداق قىلساڭلار، راۋاجلىق بولمايسىلەر» دېدى.

¹³ لېكىن يەروبوئام ئۇلارنىڭ ئارقىسىدىن ھۇجۇم قىلماق ئۈچۈن ئۇلارنى يۆگەپ بۆكتۈرمە قىلدى. بۇنىڭ بىلەن ئۇلار يەھۇدانىڭ ئادەملىرىنىڭ ئۆلتۈرىدە تۇرۇپ، ئارقىسىدا بۆكتۈرمىسى بار ئىدى. ¹⁴ يەھۇدانىڭ ئادەملىرى كەينىگە باقسا، مانا ھەم ئالدىدا ھەم كەينىدە سوقۇش بار ئىدى. ئەمما ئۇلار خۇداۋەندىگە پەرياد قىلىپ، كاھىنلار كاناي چالغىلى تۇردى. ¹⁵ ئۇ ۋاقىت يەھۇدانىڭ ئادەملىرى بىر نەرە تارتتى. يەھۇدانىڭ ئادەملىرى نەرە تارتقاندا خۇدا يەروبوئام بىلەن ھەممە ئىسرائىلنى ئابىيا بىلەن يەھۇدانىڭ ئالدىدىن قاچۇرۇپ، مەغلۇپ قىلدى. ¹⁶ بەنى-ئىسرائىل يەھۇدادىن قاچتى ۋە خۇدا ئۇلارنى بۇلارنىڭ قولىغا بەردى. ¹⁷ ئابىيا بىلەن ئادەملىرى ئۇلارنى ناھايىتى قىرىپ تاشلىدى. شۇنداقكى، ئىسرائىلدىن بەش يۈز مىڭ خىللانغان ئادەملەر ھالاك بولدى. ¹⁸ بۇنىڭ بىلەن بەنى-ئىسرائىل ئۇ ۋاقىت مەغلۇپ بولدى. لېكىن بەنى-يەھۇدا ئاتا-بوۋىلىرىنىڭ تەڭرىسى خۇداۋەندىگە تايانغىنى ئۈچۈن كۈچلۈك بولدى. ¹⁹ ئابىيا يەروبوئامنى قوغلاپ، ئۇنىڭدىن بىرنەچچە شەھەرلىرىنى، يەنى بەيتەل بىلەن ئۆزىگە تەۋە يەرلىرىنى، يەشانا بىلەن ئۆزىگە تەۋە يەرلىرىنى ۋە ئەفرون بىلەن ئۆزىگە تەۋە يەرلىرىنى تارتىۋالدى. ²⁰ ئابىيانىڭ ۋاقتىدا يەروبوئام ھېچنەمە قىلالماي، خۇداۋەندە ئۇنى ئۇرغاچ ئۆلدى.

²¹ لېكىن ئابىيا كۈچ تېپىپ، ئۇلۇغ بولدى. ئۇ ئۆزىگە ئون تۆت خوتۇن ئېلىپ، ئۇنىڭدىن يىگىرمە ئىككى ئوغۇل بىلەن ئون ئالتە قىز تۆرەلدى. ²² ئابىيانىڭ باشقا ئىشلىرى بىلەن تۇتقان يوللىرى ۋە ۋەقەلىرى توغرىسىدا ئىددو پەيغەمبەرنىڭ تەپسىر كىتابىدا پۈتۈلگەندۇر.

²³ ئابىيا ئۆز ئاتا-بوۋىلىرىنىڭ ئارىسىدا راھەت تېپىپ، داۋۇدنىڭ شەھىرىدە دەپنە قىلىندى. ئاندىن ئوغلى ئاسا ئۇنىڭ ئورنىدا پادىشاھ بولدى. ئۇنىڭ ۋاقتىدا ئون يىلغىچە يۇرتتا تىنچلىق ئىدى.

يەھۇدانىڭ پادىشاھى ئاسا زېراھنى مەغلۇپ قىلدى

14 ¹ ئاسا ئۆز تەڭرىسى خۇداۋەندىنىڭ نەزىرىدە توغرا بولغىنىنى قىلىپ، ² يات قۇربانگاھلار بىلەن قۇربانلىق ئېگىزلىكلىرىنى چىقىرىپ، بۇت تۇۋرۇكلىرىنى چېقىپ، ئاشىرى بۇتلىرىنى يىقىتىپ، ³ «ئاتا-بوۋىلىرىڭلارنىڭ تەڭرىسى خۇداۋەندىنى ئىزدەپ، تەۋرات بىلەن ئەمىرلەرنى تۇتۇڭلار» دەپ يەھۇداغا بۇيرۇپ، ⁴ يەھۇدانىڭ ھەممە شەھەرلىرىدىن قۇربانلىق ئېگىزلىكلىرى بىلەن شەمس سۈرەتلىرىنى ئېلىۋەتتى. يۇرت بولسا ئۇنىڭ قولىدا تىنچلىق ئىدى. ⁵ خۇداۋەندە ئۇنىڭغا ئارام بېرىپ، يۇرت تىنچلىق تۇرۇپ، ئۇنىڭ جېڭى بولمىغاچ ئاسا يەھۇدا يۇرتىدا سېپىللىك شەھەرلەر ياسىغىلى تۇردى. ⁶ ئۇ ئۆزى يەھۇداغا ئېيتتىكى: «بۇ شەھەرلەرنى ياساپ، چۆرىسىنى سېپىل بىلەن مۇنارلاردىن، دەرۋازا بىلەن بالداقلاردىن باغلايلى، چۈنكى تەڭرىمىز خۇداۋەندىنى ئىزدىغىنىمىز ئۈچۈن يۇرت تېخى قولمىزدا تۇرىدۇ. دەرۋەقە ئۇنى ئىزدىگىنىمىز ئۈچۈن ئۇ بىزگە ھەر تەرىپىدىن ئارام بەردى. شۇنى دېگەندە ئۇلار ياساپ، راۋاج تاپقىلى تۇردى. ⁷ ئاسانىڭ قوشۇنى بار ئىدى. شۇنىڭدا يەھۇدا قەبىلىسىدىن سىپار بىلەن نەيزە كۆتۈرگەن ئۈچ يۈز مىڭ ئەسكەر بولۇپ، بەنىامىن قەبىلىسىدىن كىچىك سىپار كۆتۈرۈپ، يا تارتقان ئىككى يۈز سەكسەن مىڭ ئەسكەر بار ئىدى. بۇلارنىڭ ھەممىسى باتۇر جەڭ قىلغۇچىلار ئىدى.

⁸ لېكىن ھەبەشلىك زېراھ ئۆزى ئون لەك ئەسكەر بىلەن ئۈچ يۈز ھارۋا ئېلىپ كېلىپ، ئۇلارغا ھۇجۇم قىلغىلى چىقىپ، مارەشاغا كەلدى. ⁹ ئاسا ئۇنىڭغا قارشى چىقىپ، مارەشانىڭ تەرىپىدىكى زەفاتا جىلغىسىدا جەڭگە سەپ باغلىدى. ¹⁰ ئەمما ئاسا تەڭرىسى خۇداۋەندىگە دۇئا قىلىپ ئېيتتىكى: «ئەي خۇداۋەندە، كۈچلۈك بىلەن ئاجىزلارنىڭ سوقۇشقىنىدا سەندىن بۆلەك ياردەم بەرگۈچى يوقتۇر. ئەي تەڭرىمىز خۇداۋەندە، بىزگە ياردەم بەرگىن، چۈنكى ساڭا تايىنىپ، سېنىڭ ئىسمىڭ بىلەن بۇ چوڭ گۇرۇھقا قارشى چىقتۇق. ئەي خۇداۋەندە، تەڭرىمىز سەندۇرسەن. مانا ئىنسان دېگەن ساڭا قارشى ھېچنېمە قىلالمايدۇ» دېدى. ¹¹ ئۇ ۋاقىت خۇداۋەندە ھەبەشلىكلەرنى ئاسا بىلەن يەھۇدا ئادەملىرىنىڭ ئالدىدا تارمار قىلدى. شۇنداقكى، ھەبەشلىكلەر مەغلۇپ بولۇپ قاچتى. ¹² ئاسا ۋە ئۇنىڭ بىلەن بولغان خەلق ئۇلارنى گەرارغىچە قوغلىدى. ھەبەشلىكلەر ئۇنداق ئۇرۇلدىكى، ئۇلارنىڭ جېنى قالدى. چۈنكى ئۇلار خۇداۋەندىنىڭ ئالدىدا ئۇرۇلۇپ، ئۇنىڭ قوشۇنىدىن مەغلۇپ قىلىندى. ئاسانىڭ ئادەملىرى ئۇلاردىن تولا ئولجا ئېلىپ، ¹³ ھەم گەرارنىڭ چۆرىسىدىكى ھەممە شەھەرلەرنى

مەغلۇپ قىلدى، چۈنكى خۇداۋەندىنىڭ تەرىپىدىن بۇلارنىڭ ئۈستىگە قورقۇنچى چۈشكەندى. بۇلاردا تولا مال بولغاچ ئۇلار ھەممە شەھەرلەرنى تالاپ، ¹⁴ مالنىڭ قوتانلىرىنى بۇزۇپ، تولا قوي بىلەن تۆڭكىلەر ئېلىپ كېتىپ، يېرۇسالېمغا ياندى.

ئاسا بۆتپەرەرسلىككە قارشى چىقىدۇ

15 ¹ ئەمما خۇداۋەندىنىڭ روھى ئوبەدىنىڭ ئوغلى ئازارىيانىڭ ئۈستىگە كەلدى. ² ئۇ ئۆزى ئاسانىڭ ئالدىغا چىقىپ ئۇنىڭغا ئېيتتى: «ئەي ئاسا، ئەي يەھۇدا بىلەن بەنياميننىڭ ھەممىسى، ماڭا قۇلاق سېلىڭلار. سىلەر خۇداۋەندە بىلەن بولساڭلار، ئۇ سىلەر بىلەن بولىدۇ. ئۇنى ئىزدىسەڭلار، ئۇ سىلەرگە تېپىلىدۇ. لېكىن ئۇنى تاشلىساڭلار، ئۇ سىلەرنى تاشلايدۇ. ³ ئەمدى ئىسرائىل ئۇزۇن ۋاقىتتىن بېرى ھەق خۇدادىن مەھرۇم قېلىپ، ئۇلارنىڭ تەلىم بېرىدىغان كاھىنلىرى بولمىغاچ قانۇنسىز قالغاندۇر. ⁴ لېكىن ئۇلار ئۆز تەڭلىكىدە ئىسرائىلنىڭ تەڭرىسى خۇداۋەندىنىڭ تەرىپىگە يېنىپ، ئۇنى ئىزدىگىنىدە ئۇ ئۇلارغا تېپىلدى. ⁵ ئۇ ۋاقىتلاردا چىقىپ كىرگەنلەرگە ھېچ ئارام تېپىلماي، بەلكى بۇ يۇرتلاردا ئولتۇرغانلارنىڭ ھەممىسىگە چوڭ پاراكەندىچىلىك بار ئىدى. ⁶ مىللەت مىللەتنى يوقىتىپ، شەھەر شەھەرنى خاراب قىلاتتى. چۈنكى خۇدا ئۇلارنى ھەر خىل تەڭلىك بىلەن پەرىشان قىلاتتى. ⁷ لېكىن سىلەر بولساڭلار چىڭ تۇرۇپ، قوللىرىڭلار ئاجىز بولمىسۇن، چۈنكى ئەجرىڭلار ياندۇرۇلىدۇ» دېدى. ⁸ ئاسا بۇ سۆز بىلەن ئوبەد پەيغەمبەرنىڭ ۋەھىيىسىنى ئاڭلىغاندا جۈرئەتلىك بولۇپ، يەھۇدا بىلەن بەنياميننىڭ ھەممە يۇرتلىرىدىن ۋە ئەفرائىمنىڭ تاغلىرىدا ئالغان شەھەرلەردىن يىرچىنچىلىك بۇتلىرىنى چىقىرىپ، خۇداۋەندىنىڭ بەيت ئايۋانىنىڭ ئالدىدىكى قۇربانگاھنى يېڭىدىن ياسىدى. ⁹ ئاندىن يەھۇدا بىلەن بەنياميننىڭ ھەممىسىنى يىغدۇرۇپ، ئەفرائىم، ماناسسە ۋە شىموننىڭ قەبىلىسىدىن كېلىپ ئۇلارنىڭ ئارىسىدا ئولتۇرغان بىگانىلەرنىمۇ جەم قىلدى، چۈنكى ئىسرائىلدىن تولا خەلق ئۇنىڭ تەرىپىگە ئۆتۈۋالغانىدى. ئۇلار ئۇنىڭ تەڭرىسى خۇداۋەندە ئۇنىڭ بىلەن بولغىنىنى كۆرۈپ، ¹⁰ ئاسانىڭ سەلتەنتىنىڭ ئون بەشىنچى يىلى ئۈچىنچى ئايدا يېرۇسالېمغا كېلىپ، جەم بولۇپ، ¹¹ شۇ كۈندە ئېلىپ كەلگەن ئولجىدىن يەتتە يۈز بۇقا بىلەن يەتتە مىڭ قويىنى قۇربانلىق قىلىپ: ¹² «ئاتا-بوۋىلىرىمىزنىڭ تەڭرىسى خۇداۋەندىنى ھەممە كۆڭلىمىز ۋە ھەممە جېنىمىز بىلەن ئىزدەيلى» دەپ ئەھدە قىلىشتى. ¹³ شۇنداق توختىتىلىدۇكى، بىرىكىم ئىسرائىلنىڭ تەڭرىسى خۇداۋەندىنى ئىزدەيمسە، خاھى كىچىك، خاھى چوڭ، خاھى ئەر، خاھى خوتۇن بولسۇن ئۆلتۈرۈلسۇن دەپ، ¹⁴ ئۇنلۇك ئاۋاز بىلەن خۇداۋەندىگە قەسەم قىلىپ، خۇشلۇق بىلەن سۇناي ۋە كاناي چالانتى. ¹⁵ يەھۇدانىڭ ھەممىسى قەسەم ئۈچۈن خۇش ئىدى، چۈنكى پۈتۈن كۆڭلى بىلەن قەسەم قىلىشتى. ئۇلار ھەممە خاھىشى بىلەن خۇداۋەندىنى ئىزدىگىنى ئۈچۈن ئۇ ئۇلارغا تېپىلىپ، ھەر تەرىپىدىن ئۇلارغا ئارام بەردى. ¹⁶ ئاسا پادىشاھ ئۆز ئانىسى مائاكانى

ئۇنىڭ ئاشەرا بۇتغا بىر سۈرەت ياسىغىنى ئۈچۈن مەلىكە مەرتىۋىسىدىن چۈشۈردى. ئاسا ئۇ بۇتسۈرىتىنى چېقىپ، قىدرون جىلغىسىدا كۆيدۈردى. ¹⁷ لېكىن قۇربانلىق ئېگىزلىكلەر ئىسرائىلدىن چىقىرىلمىدى. ئەمما ئاسانىڭ كۆڭلى پۈتۈن ئۆمرىدە خۇداۋەندىگە مايىل ئىدى. ¹⁸ ئۇنىڭ ئاتىسى ۋە ئۇ ئۆزى خۇداۋەندىگە مۇقەددەس قىلغان نەرسىلەرنى، يەنى كۈمۈش بىلەن ئالتۇننى ۋە قاچىلارنى خۇدانىڭ بەيتىگە كەلتۈرۈپ قويدى. ¹⁹ ئەمما ئاسانىڭ سەلتەنتىنىڭ ئوتتۇز بەشىنچى يىلىغىچە ھېچ جەڭ بولمىدى.

ئاسا ئارام بىلەن ئەھدە تۈزۈيدۇ

16 ¹ ئاسانىڭ سەلتەنتىنىڭ ئوتتۇز ئالتىنچى يىلىدا ئىسرائىلنىڭ پادىشاھى باشا يەھۇداغا قارشى چېقىپ، يەھۇدانىڭ پادىشاھى ئاسانىڭكىگە ھېچكىم كىرىپ چىقمىسۇن دەپ، رامانى مەھكەم قىلىپ ياسىدى. ² ئۇ ۋاقىت ئاسا خۇداۋەندىنىڭ بەيتىنىڭ خەزىنىسى بىلەن پادىشاھنىڭ ئوردىسىدىن كۈمۈش بىلەن ئالتۇن ئېلىپ، دەمەشقتە ئولتۇراقلىق ئارام پادىشاھى بەنھادقا ئەۋەتىپ، ئېيتقۇزدىكى: ³ «مېنىڭ ئاتام بىلەن سېنىڭ ئاتاڭ ئارىسىدا بولغاندەك مەن بىلەن سېنىڭ ئوتتۇراڭدا بىر ئەھدە باردۇر. مانا ساڭا ئالتۇن بىلەن كۈمۈش ئەۋەتتىم. ئەمدى ئىسرائىلنىڭ پادىشاھى باشا بىلەن بار ئەھدەڭنى سۇندۇرغىن. شۇنىڭ بىلەن ئۇ مېنى قويۇپ كەتسۇن. ⁴ بەنھاداد ئاسانىڭ سۆزىگە ئۇناپ، ئۆز قوشۇنىنىڭ سەردارلىرىنى ئىسرائىلنىڭ شەھەرلىرىگە قارشى ئەۋەتىپ، كىيىن، دان، ئاھەل-مايىم ۋە نافتالى شەھەرلىرىنىڭ ھەممە خەزىنىلىرىنى خاراب قىلىپ بۇردى. ⁵ باشا بۇنى ئاڭلاپ، رامانى مەھكەم قىلىپ ياساشتىن قول يىغىپ ئىشنى توختاتتى. ⁶ لېكىن ئاسا پادىشاھ يەھۇدانىڭ ھەممە ئادەملىرىنى ئۆزى بىلەن ئېلىپ بېرىپ، باشا ياساشقا ئىشلىتىپ تۇرغان تاش بىلەن ياغاچلارنى رامادىن ئېلىپ كېتىپ، بۇنىڭ بىلەن گېبا ۋە مىسپاھنى مەھكەم قىلىپ ياسىدى. ⁷ ئۇ ۋاقىتتا روھىي كۆرۈنۈش كۆرگۈچى خانانى يەھۇدانىڭ پادىشاھى ئاساغا كېلىپ، ئۇنىڭغا ئېيتتىكى: «سەن ئۆز تەڭرىڭ خۇداۋەندىگە تايانماي، ئارامنىڭ پادىشاھىغا تايانغىنىڭ ئۈچۈن ئارام پادىشاھىنىڭ قوشۇنى ئۆز قولۇڭدىن قۇتۇلدى. ⁸ ھەبەش بىلەن لىۋىيلىكلەر چوڭ بىر قوشۇن بولۇپ، ئۇلارنىڭ ناھايىتى تولا ھارۋا بىلەن ئاتلىقلىرى بولغان ئەمەسمۇ؟ سەن خۇداۋەندىگە تايانغىنىڭ ئۈچۈن ئۇ ئۆزى ئۇلارنى سېنىڭ قولۇڭغا بەردى. ⁹ چۈنكى خۇداۋەندىنىڭ كۆزلىرى پۈتۈن يەر يۈزىنى كۆرۈپ تۇرۇپ، ئۆز كۆڭۈللىرىنى ئۇنىڭغا مايىل قىلغانلارغا ئۆزىنى قۇدرەتلىك كۆرسىتىدۇ. سەن بۇ ئىشتا ئەخمەقلىق قىلدىڭ. ئۇنىڭ ئۈچۈن مۇندىن كېيىن ھەمىشە جەڭ قىلىسەن» دېدى. ¹⁰ لېكىن ئاسا روھىي كۆرۈنۈش كۆرگۈچىگە ئاچچىقلاپ، ئۇنىڭ ئېيتقان بۇ سۆزى ئۈچۈن غەزەپلىنىپ، ئۇنى زىندانغا تاشلىدى. شۇ ۋاقىتتا ھەم باشقا ئادەملەرگە زۇلۇم قىلاتتى.

¹¹ ئاساننىڭ باشقا ئىشلىرى، خاھى ئۇنىڭ ئاۋۋالقىسى، خاھى ئۇنىڭ ئاخىرقىسى بولسا يەھۇدا بىلەن ئىسرائىلنىڭ پادىشاھلىرىنىڭ كىتابىدا يېزىلغاندۇر. ¹² لېكىن ئاساننىڭ سەلتەنتىنىڭ ئوتتۇز توققۇزىنچى يىلىدا ئۇنىڭ پۇتلىرىدا كېسەللىك پەيدا بولۇپ، بارغانسېرى ناھايىتى ئېغىر بولدى. ئەمما ئۇ كېسەللىكى ئۈچۈن خۇداۋەندىدىن ياردەم ئىزدەيمەي، تېۋىپلارغا باردى. ¹³ ئاسا ئۆز ئاتا-بوۋىلىرىنىڭ ئارىسىدا راھەت تېپىپ، سەلتەنتىنىڭ قىرىق بىرىنچى يىلىدا ۋاپات بولدى. ¹⁴ ئۇلار ئۇنى داۋۇدنىڭ شەھىرىدە ئۆزىگە ئويدۇرغان قەبرىدە دەپنە قىلىپ، دورا كاش ھۈنرى بىلەن تەييار قىلىنغان خىلمۇخىل ئەتىر ۋە خۇشبۇي دورا-دەرمەكلەر بىلەن تولۇقلۇق بىر ئورۇندا قويۇپ، ئۇنىڭغا چوڭ ئوت ياقتى.

يەھوشافاتنىڭ مۇقىم سەلتەنتى

17 ئەمما ئوغلى يەھوشافات ئۇنىڭ ئورنىدا پادىشاھ بولۇپ، ئۆز مەملىكىتىنى ئىسرائىلغا قارشى مەھكەم قىلىپ، ² يەھۇدانىڭ ھەممە مەھكەم شەھەرلىرىدە ئەسكەر قويۇپ، يەھۇدانىڭ يۇرتىدا ۋە ئاتىسى ئاسا تارتىۋالغان ئەفرائىم شەھەرلىرىدە قاراۋۇلار توختىتىپ قويدى. ³ ئەمما خۇداۋەندە يەھوشافات بىلەن ئىدى. چۈنكى ئۇ ئۆز ئاتىسى داۋۇد ئىلگىرى يۈرگەندەك يۈرۈپ، بائال بۇتلىرىغا مايىل بولماي، ⁴ بەلكى ئاتىسىنىڭ خۇدايىغا مايىل بولۇپ، ئىسرائىلدەك قىلماي، خۇدانىڭ بۇيرۇقلىرىغا مۇۋاپىق يۈرەتتى. ⁵ ئۇنىڭ ئۈچۈن خۇداۋەندە پادىشاھلىقىنى ئۇنىڭ قولىدا مۇقىم قىلدى. پۈتۈن يەھۇدا ئۆزى يەھوشافاتقا تارتۇق بېرەتتى. شۇنداقكى، ئۇنىڭ دۆلەت بىلەن ئىززىتى تولا بولدى. ⁶ ئۇنىڭ غەيرىتى خۇداۋەندىنىڭ يوللىرىدا چوڭ بولغاندا يەھۇدادىن قۇربانلىق ئېگىزلىكلەر بىلەن ئاشىرى بۇتلىرىنى چىقىرىۋەتتى. ⁷ ئۆز سەلتەنتىنىڭ ئۈچىنچى يىلىدا بەنخايىل، ئوبادىيا، زەكارىيا، نەتانەل ۋە مىكايادېگەن مەنەسپدارلارنى يەھۇدانىڭ شەھەرلىرىدە تەلىم بەرگىلى ئەۋەتىپ، ⁸ بىرنەچچە لاۋىيلارنى، يەنى شەمايا، نەتانيا، زىبادىيا، ئاسائەل، شېمراموت، يەھوناتان، ئادونىيا، توبىيا ۋە توب-ئادونىيا دېگەن لاۋىيلارنى ئۇلارغا قوشۇپ ھەمراھ قىلدى. ئۇلار بىلەن ئەلشاما ۋە يەھورام دېگەن كاھىنلار بار ئىدى. ⁹ بۇلار خۇداۋەندىنىڭ قانۇن كىتابىنى ئالغاچ بېرىپ، يەھۇدانىڭ يۇرتىدا تەلىم بېرىپ، يەھۇدانىڭ ھەممە شەھەرلىرىنى كېزىپ، خەلققە تەلىم بېرەتتى. ¹⁰ ئەمما خۇداۋەندە تەرىپىدىن بىر قورقۇنچى يەھۇدا يۇرتىنىڭ چۆرىسىدىكى پادىشاھلىقلارغا چۈشتى. شۇنداقكى، ئۇلار يەھوشافات بىلەن جەڭ قىلمايتتى. ¹¹ فىلىستىنلەرنىڭ بەزىسى ھەم يەھوشافاتقا باج-خىراج كەلتۈرۈپ، ئالۋان كۈمۈش بېرەتتى. شۇنىڭ ئۈستىدە ئەرەبلەر ھەم ئۇنىڭغا پادىلار كەلتۈرۈپ، يەتتە مىڭ يەتتە يۈز قوچقار بىلەن يەتتە مىڭ يەتتە يۈز تېكىنى بەردى. ¹² بۇنىڭ بىلەن يەھوشافات بارغانسېرى ناھايىتى قۇدرەتلىك بولۇپ، ئوردىلار بىنا قىلىپ، يەھۇدا يۇرتىدا خەزىنە شەھەرلىرى ياسايتتى. ¹³ يەھۇدا شەھەرلىرىدە ئۇنىڭ چوڭ

ئامبارلىرى بولۇپ، يېرۇسالېمدا باتۇر جەڭ قىلغۇچىلىرى بار ئىدى. ¹⁴ بۇلارنىڭ تەرتىپى ئۆز ئاتا-بوۋىلىرىنىڭ خاندانلىرىغا مۇۋاپىق بۇ ئىدىكى، يەھۇدا قەبىلىسىدىن بۇ چوڭ سەردارلار، يەنى باش سەردار بولغان ئادنا بىلەن ئۇنىڭ تېگىدىكى ئۈچ يۈز مىڭ باتۇر ئادەم، ¹⁵ ئۇنىڭدىن كېيىن سەردار يەھوخانان بىلەن ئۇنىڭ تېگىدىكى ئىككى يۈز سەكسەن مىڭ ئادەم ¹⁶ ۋە ئۇنىڭدىن كېيىن ئۆز خاھىشى بىلەن خۇداۋەندىنىڭ خىزمىتىگە كىرگەن زىكرىنىڭ ئوغلى ئاماسيا بىلەن ئۇنىڭ تېگىدىكى ئىككى يۈز مىڭ باتۇر جەڭ قىلغۇچى بار ئىدى. ¹⁷ لېكىن بەنيامىن قەبىلىسىدىن باتۇر جەڭ قىلغۇچى بولغان ئەليادا بىلەن ئۇنىڭ تېگىدىكى ئىككى يۈز مىڭ بولۇپ، يا ۋە سىپار بىلەن قوراللانغان ئادەملەر، ¹⁸ ئۇنىڭدىن كېيىن يەھوزاباد بىلەن ئۇنىڭ تېگىدىكى بىر يۈز سەكسەن مىڭ بولۇپ جەڭگە تەييار تۇرغان ئادەملەر بار ئىدى. ¹⁹ بۇلار پادىشاھنىڭ خىزمىتىگە تەييار تۇراتتى. ئۇلاردىن باشقا پادىشاھ ئۆزى پۈتۈن يەھۇدانىڭ مەھكەم شەھەرلىرىدە قويغان ئەسكەرلىرى بار ئىدى.

يەھوشافات ئاخاب بىلەن بىرگە جەڭگە چىقىدۇ

18 ¹ يەھوشافات چوڭ دۆلەت بىلەن ئىززەت تاپقاندىن كېيىن ئاخاب بىلەن قۇدا بولدى. ² بىرىنچى يىل ئۆتكەندە سامارىيەگە ئاخابنىڭ قېشىغا باردى. ئاخاب ئۇنىڭ ئۆزى ۋە ئۇنىڭ بىلەن بولغان خەلق ئۈچۈن تولا قوي بىلەن كالا سويدۇرۇپ، گىلىيادتىكى راموتقا بېرىشقا ئۇناتقىلى تىرىشتى. ³ ئىسرائىلنىڭ پادىشاھى ئاخاب يەھۇدانىڭ پادىشاھى يەھوشافاتقا ئېيتتىكى: «مەن بىلەن گىلىيادتىكى راموتقا بارامسەن؟ ئۇ جاۋاب بەردىكى: «مېنىڭ ئۆزۈم سېنىڭ ئۆزۈڭدەك، مېنىڭ خەلقىم سېنىڭ خەلقىڭدەك بولىدۇ، سەن بىلەن جەڭگە چىقايلى» دېدى.

⁴ ئەمما يەھوشافات ئىسرائىلنىڭ پادىشاھىغا: «لېكىن ئاۋۋال خۇداۋەندىنىڭ ئىرادىسىنى سورىغىن» دەپ ئېيتتى. ⁵ ئۇ ۋاقىت ئىسرائىلنىڭ پادىشاھى تۆت يۈزچە پەيغەمبەرلەرنى يىغدۇرۇپ، ئۇلاردىن سورىدىكى: «گىلىيادتىكى راموتقا چىقىمەنمۇ ياكى ئەمەسمۇ؟» ئۇلار ئېيتتى: «چىققىن، خۇدا ئۇنى پادىشاھنىڭ قولىغا بېرىدۇ» دېدى. ⁶ لېكىن يەھوشافات: «خۇداۋەندىنىڭ بىز ئۇنىڭدىن سورىدىغان باشقا پەيغەمبىرى يوقمۇ؟» دەپ سورىدى. ⁷ ئىسرائىلنىڭ پادىشاھى ئۆزى يەھوشافاتقا جاۋاب بېرىپ: «خۇداۋەندىنىڭ ئىرادىسىنى سورىغىلى يەنە بىر ئادەم، يەنى يىمىلانىڭ ئوغلى مىكا باردۇر. لېكىن ماڭا ياخشى بىر نەرسە ئەمەس، بەلكى يامان نەرسىنى پەيغەمبەرلىك قىلغىنى ئۈچۈن ئۇنى يامان كۆرىمەن» دېدى. يەھوشافات ئۆزى: «پادىشاھ ئۇنداق دېمىسۇن» دەپ ئېيتتى. ⁸ ئىسرائىلنىڭ پادىشاھى بىر مەھرەمنى قىچقىرىپ، ئۇنىڭغا: «ئالدىراپ يىمىلانىڭ ئوغلى مىكانى ئېلىپ كەلگىن» دەپ بۇيرۇدى. ⁹ ئىسرائىلنىڭ پادىشاھى بىلەن يەھۇدانىڭ پادىشاھى يەھوشافاتنىڭ ھەربىرى

شاھانە ئېگىنلىرىنى كىيىپ، سامارىيەنىڭ دەريۋازىسىنىڭ ئالدىدا بىر ئوچۇق يەردە ئۆز تەختلىرىدە ئولتۇردى. بۇلارنىڭ ئالدىدا ھەممە پەيغەمبەرلەر پەيغەمبەرلىك قىلىپ تۇردى. ¹⁰ كېنا ئاناڭنىڭ ئوغلى زىدقىيا تۆمۈردىن مۇڭگۈزلەر ئېيتىپ: «بۇلار بىلەن ئاررامىيلارنى ئۈسۈپ يوقاتقۇچە ئۇرسەن» دەپ خۇداۋەندە ئېيتىدۇ» دېدى. ¹¹ ھەممە پەيغەمبەرلەر شۇنىڭغا ئوخشاش پەيغەمبەرلىك قىلىپ: «گىلىيادتىكى راموتقا چىقىپ، راۋاجلىق بولغىن. خۇداۋەندە ئۇنى پادىشاھنىڭ قولىغا بېرىدۇ» دەپ ئېيتىشتى.

¹² مىكانى قىچقارغىلى بارغان خەۋەرچى ئۇنىڭغا سۆز قىلىپ ئېيتتى: «مانا ھەممە پەيغەمبەرلەر بىر ئېغىز بىلەن پادىشاھقا ياخشى خەۋەر بەردى. ئەمدى سېنىڭ سۆزۈڭنى ئۇلارنىڭكى بىلەن بىر قىلىپ، ياخشى خەۋەر بەرگىن» دېدى. ¹³ ئەمما مىكا: «تىرىك خۇداۋەندە بىلەن قەسەم قىلمەنكى، خۇدايىم ماڭا نېمە ئېيتسا، شۇنى ئېيتاي» دېدى. ¹⁴ ئۇ پادىشاھنىڭ ئالدىغا كەلگەندە، پادىشاھ ئۇنىڭغا ئېيتتى: «ئەي مىكا، جەڭ قىلغىلى گىلىيادتىكى راموتقا چىقىمىزمۇ ياكى ئەمەسمۇ؟» ئۇ جاۋاب بېرىپ: «سەن چىقىپ، راۋاجلىق بولغىن. ئۇلار سىلەرنىڭ قولۇڭلارغا تاپشۇرۇلىدۇ» دېدى. ¹⁵ ئەمما پادىشاھ ئۇنىڭغا ئېيتتى: «قانچە مەرتىۋە ساڭا: < خۇداۋەندىنىڭ نامىدا راستلىقتىن باشقا بىر نېمىنى ماڭا ئېيتىمىغىن > دەپ يالۋۇرمىدىمۇ؟» ¹⁶ ئۇ ئېيتتى: «مەن ھەممە ئىسرائىلنى تاغلاردا پادىچىسى بولمىغان قوبىلاردەك پاراكەندە كۆردۈم. خۇداۋەندە ئېيتتى: < بۇلارنىڭ ئىگىسى يوقتۇر. ئۇلارنىڭ ھەربىرى ئامان-ئېسەن ئۆز ئۆيىگە يانسۇن > دېدى» دەپ ئېيتتى. ¹⁷ ئىسرائىلنىڭ پادىشاھى يەھوشافاتقا ئېيتتى: «بۇنىڭ ماڭا ياخشىلىقى ئەمەس، بەلكى يامانلىقى پەيغەمبەرلىك قىلغىنى ساڭا ئېيتىدىمۇ؟»

¹⁸ مىكا يەنە ئېيتتى: «لېكىن خۇداۋەندىنىڭ سۆزىنى ئاڭلىغىن. كۆرسەم، خۇداۋەندە ئۆز تەختىدە ئولتۇرۇپ، ئاسماننىڭ پۈتۈن قوشۇنى ئۇنىڭ ئالدىدا ئوڭ بىلەن چېپ يېنىدا تۇرىدۇ. ¹⁹ خۇداۋەندە ئېيتتى: < ئاندا يىقىلسۇن دەپ، ئاخابنى گىلىيادتىكى راموتقا چىققىلى كىم گۈللىغاي > دەپ ئېيتقاندا، بىرى ئۇنداق، يەنە بىرى مۇنداق ئېيتقىلى تۇردى. ²⁰ ئۇ ۋاقىت بىر روھ كېلىپ، خۇداۋەندىنىڭ ئالدىدا تۇرۇپ: < مەن ئۇنى گۈللاي > دەپ ئېيتتى. خۇداۋەندە سورىدىكى: < قانداق قىلىپ گۈللايسەن؟ > ²¹ ئۇ ئېيتتى: < مەن چىقىپ، ھەممە پەيغەمبەرنىڭ ئاغزىدا بىر يالغانچى روھ بولمەن >. ئۇ ئېيتتى: < ئۇنى گۈللاي دېسەڭ، گۈللىيالايسەن. بېرىپ، ئۇنداق قىلغىن > دېدى. ²² مانا ئەمدى خۇداۋەندە سېنىڭ ھەممە پەيغەمبەرلىرىڭنىڭ ئاغزىغا بىر يالغانچى روھنى سالىدى. خۇداۋەندە ئۆزى سېنىڭ ئۈستۈڭگە بالا كەلتۈرۈشنى توختاتتى» دېدى.

²³ ئەمما كېنا ئاناڭنىڭ ئوغلى زىدقىيا قوپۇپ، مىكانى بىر كاپات ئۇرۇپ، ئېيتتى: «خۇداۋەندىنىڭ روھى ساڭا سۆز قىلغىلى قايسى يول بىلەن مەندىن كەتتى؟» ²⁴ مىكا جاۋاب بەردىكى: «ئۆزۈڭنى يوشۇرماق ئۈچۈن خانىدىن خانىغا يۈگۈرىدىغان كۈنۈڭدە شۇنى كۆرسەن» دېدى. ²⁵ لېكىن ئىسرائىلنىڭ پادىشاھى ئېيتتى: «مىكانى ئېلىپ، شەھەرنىڭ سەردارى ئامون ۋە شاھزادە يوئاشنىڭ قېشىغا ياندۇرۇپ ئېلىپ بېرىپ، ²⁶ ئېيتىقنىكى: < ئۇنى زىندانغا سولاپ، مەن تىنچ-ئامان يېنىپ كەلگۈچە تەڭلىك نېنى بىلەن تەڭلىك سۈيىنى ئۇنىڭغا بېرىپ

تۇرۇڭلار» دەپ پادىشاھ ئېيتىدۇ، دېگىن» دېدى. ²⁷ مىكا ئېيتتى: «ئەگەر سەن تىنچ-ئامان يېنىپ كەلسەڭ، خۇداۋەندە مېنىڭ ۋاستەم بىلەن سۆز قىلمىغان بولىدۇ» دەپ ئېيتتى: «ئەي خەلق، سىلەرنىڭ ھەربىرىڭلار ئاڭلىغىن» دەپ ئېيتتى.

²⁸ ئىسرائىلنىڭ پادىشاھى بىلەن يەھۇدانىڭ پادىشاھى يەھوشافات گىلىيادتىكى راموتقا چىقتى.

²⁹ ئىسرائىلنىڭ پادىشاھى ئۆزى يەھوشافاتقا ئېيتتى: «مەن سۈرىتىمنى يەڭگۈشلەپ، جەڭگە چىقاي. لېكىن سەن ئۆز كىيىملىرىڭنى كىيىپ چىققىن» دېدى. ئىسرائىلنىڭ پادىشاھى سۈرىتىنى يەڭگۈشلىگەندىن كېيىن ئۇلار جەڭگە چىقتى. ³⁰ لېكىن ئارامنىڭ پادىشاھى جەڭ ھارۋىلىرىنىڭ ئۈستىدىكى سەردارلىرىغا: «ئىسرائىلنىڭ پادىشاھىدىن باشقا، خاھى كىچىك، خاھى چوڭ بىلەن سوقۇش قىلماڭلار» دەپ بۇيرۇغانىدى. ³¹ جەڭ ھارۋىلىرىنىڭ سەردارلىرى يەھوشافاتنى كۆرگەندە: «ئىسرائىلنىڭ پادىشاھى» دەپ ئۇنىڭغا ھۇجۇم قىلغىلى قورشاپ تۇردى. لېكىن يەھوشافات بىر پەرياد ئۇرغاندا خۇداۋەندە ئۇنىڭغا ياردەم بەردى. خۇدا ئۇلارنى ئۇنىڭدىن ھەيدىۋەتتى. ³² جەڭ ھارۋىلىرىنىڭ سەردارلىرى ئۇنىڭ ئىسرائىلنىڭ پادىشاھى بولمىغىنىنى كۆرگەندە ئۇنى قوغلىماي يېنىپ كەتتى.

³³ ئەمما بىر ئادەم قارىغا بىر ئوقياسىنى ئېتىپ، ئىسرائىل پادىشاھىنىڭ ساۋۇتىنىڭ ئۇلىقىغا تەگدى. پادىشاھ ئۆز ھارۋا ھەيدىگۈچىسىگە: «ھارۋىنى ياندۇرۇپ، مېنى ئەسكەر ئارىسىدىن چىقارغىن. مەن يارىدار بولدۇم» دېدى. ³⁴ ئۇ كۈن سوقۇش بارغانسېرى قاتتىقراق بولۇپ تۇردى. ئىسرائىلنىڭ پادىشاھى ئۆز ھارۋىسىدا ئۆرە تۇرۇپ، ئارامىيلارغا يۈزلىنىپ، كۈن پاتقان ۋاقىتتا ئۆلۈپ كەتتى.

يەھوشافاتنىڭ ئەيىبلىنىشى ۋە ئۇنىڭ ساداقەتلىكى

19 ¹ لېكىن يەھۇدانىڭ پادىشاھى يەھوشافات يېرۇسالېمدىكى ئۆيىگە تىنچ-ئامان يېنىپ كەتتى. ² ئۇ ۋاقىت روھىي كۆرۈنۈش كۆرگۈچى يېھۇ بەن-خانانى يەھوشافات پادىشاھىنىڭ ئالدىغا چىقىپ، ئۇنىڭغا ئېيتتى: «يامان ئادەمگە ياردەم بېرىپ، خۇداۋەندىنى يامان كۆرگۈچىلەرنى ياخشى كۆرەمسەن؟ بۇ ئىش ئۈچۈن خۇداۋەندىنىڭ تەرىپىدىن سېنىڭ ئۈستۈڭگە غەزەپ چۈشتى. ³ لېكىن سەندە ياخشى ئىش ھەم تېپىلدى، چۈنكى ئاشىرە بۇتلىرىنى يۇرتتىن چىقىرىپ، ئۆز كۆڭلۈڭنى خۇدانى ئىزدىگىلى مايىل قىلدىڭ» دېدى.

⁴ يەھوشافات يېرۇسالېمدا ئولتۇراتتى. كېيىن خەلقنىڭ ئارىسىغا يەنە چىقىپ، بەرشېبادىن تارتىپ ئەفرائىم تاغلىرىغىچە سەپەر قىلىپ، ئۇلارنى ئاتا-بوۋىلىرىنىڭ تەڭرىسى خۇداۋەندىنىڭ تەرىپىگە ياندۇرۇپ، ⁵ يۇرتتا ھاكىملار توختىتىپ قويۇپ، يەھۇدانىڭ مەھكەم شەھەرلىرىنىڭ ھەربىرىدە تىكلىدى. ⁶ ئۇ بۇ ھاكىملارغا ئېيتتى: «ئاگاھ بولۇپ ئىشىڭلارغا قاراڭلار، چۈنكى ئادەم ئۈچۈن ئەمەس، بەلكى ھۆكۈم قىلغىنىڭلاردا ھازىر نازىر خۇداۋەندە ئۈچۈن ھۆكۈم

قىلىسىلەر. ⁷ خۇداۋەندىنىڭ قورقۇنچىسى ئۈستۈڭلاردا بولسۇن. خەۋەردار بولۇپ ئىش قىلىڭلار. چۈنكى تەڭرىمىز خۇداۋەندىدە يا ناھەقلىق، يا يۈز-خاتىرە، يا پارا يېيىش يوقتۇر» دېدى.

⁸ يەھوشافات يېرۇسالېمدا ھەم لاۋىيلاردىن بەزىلىرى بىلەن كاھىنلارنى ۋە ئىسرائىلنىڭ خاندانلىرىنىڭ بىرنەچچە باشلىرىنى خۇداۋەندىنىڭ ھۆكۈمىنى سۈرۈپ ئادالەت قىلغىلى تەيىنلىدى. ئۇلار يېرۇسالېمغا يانغاندا، ⁹ ئۇ ئۇلارغا بۇيرۇپ ئېيتتى: «خۇداۋەندىدىن قورقۇپ، توغرا ۋە دۇرۇس كۆڭۈل بىلەن شۇ ئىشنى قىلىڭلار. ¹⁰ ھەرقاچان ئۆز شەھەرلىرىدە ئولتۇرغان بۇرادەرلىرىڭلاردىن بىر دەۋا سىلەرگە كەلتۈرۈلسە، خاھى خۇن تەلپىنىڭ دەۋاسى بولسا، خاھى قانۇن بىلەن ئەمىر توغرىسىدا، خاھى بەلگىلىمە بىلەن ئەھكام توغرىسىدا بولسا، ئۇلار خۇداۋەندىنىڭ ئالدىدا گۇناھكار بولمىسۇن ۋە نەتىجىدە سىلەر بىلەن بۇرادەرلىرىڭلارنىڭ ئۈستىگە غەزەپ چۈشمىسۇن دەپ، ئۇلارغا نەسەھەت بەرگەيسىلەر. شۇنداق قىلساڭلار، گۇناھكار بولمايسىلەر. ¹¹ مانا باش كاھىن بولغان ئاماريا خۇداۋەندىنىڭ ھەر ئىشىدا ئۈستۈڭلاردا تۇرۇپ، يەھۇدانىڭ ئەمىرى زىباديا بەن-يىسمائەل پادىشاھنىڭ ھەر ئىشىدا مەنەسپدارىڭلار بولۇپ، لاۋىيلار سىلەرنىڭ قېشىڭلاردا خىزمەتكە تەييار تۇرسۇن. غەيرەتلىك بولۇپ ئىشىڭلارنى قىلىڭلار. مانا خۇداۋەندە ياخشىلار بىلەن بولىدۇ» دېدى.

يەھوشافات موئاب ۋە ئاممون مەغلۇب قىلىدۇ

20 ¹ ئاندىن كېيىن بەنى-موئاب بىلەن بەنى-ئاممون قوپۇپ، ئۆزى بىلەن بىللە باشقا ئاممونييلارنى ئېلىپ، يەھوشافات بىلەن جەڭ قىلغىلى چىقتى. ² كىشىلەر كېلىپ، يەھوشافاتقا خەۋەر بېرىپ ئېيتتى: «دېڭىزنىڭ ئۇ تەرىپى بىلەن ئارامدىن چوڭ بىر قوشۇن ساڭا قارشى كېلىپ، ئەمدى خازازون-تامارغا، يەنى ئەنگىدىگە يەتكەندۇر» دېدى. ³ يەھوشافات قورقۇپ، خۇداۋەندىنى ئىزدىگىلى قوپۇپ، پۈتۈن يەھۇدا خەلقىگە بىر روزا بۇيرۇدى. ⁴ ئۇ ۋاقىت يەھۇدانىڭ خەلقى خۇداۋەندىدىن ياردەم تىلگىلى يىغىلدى. دەرۋەقە يەھۇدانىڭ ھەممە شەھەرلىرىدىن ئۇلار خۇداۋەندىنى ئىزدىگىلى كەلدى. ⁵ يەھوشافات يەھۇدا بىلەن يېرۇسالېمنىڭ جامائىتىنىڭ ئوتتۇرىسىغا چىقىپ، خۇداۋەندىنىڭ بەيتىدە يېڭى ھويلىنىڭ ئالدىدا تۇرۇپ،

⁶ ئېيتتى: «ئەي ئاتا-بوۋىلىرىمىزنىڭ تەڭرىسى خۇداۋەندە، سەن ئاسماننىڭ خۇدايى بولۇپ، ھەممە تائىپىلەرنىڭ مەملىكەتلىرىنىڭ ئۈستىدە سەلتەنەت قىلغۇچى ئەمەسمۇسەن؟ سېنىڭ قولۇڭدا قۇۋۋەت بىلەن قۇدرەت باردۇر. ھېچكىم ساڭا زىت تۇرالمايدۇ. ⁷ ئەي خۇدايىمىز، سەن بۇ يۇرتتا ئولتۇرغانلارنى ئۆز قوشۇمىڭ ئىسرائىلنىڭ ئالدىدىن چىقىرىپ، ئۆز دوستۇڭ

ئىبراھىمنىڭ نەسلىگە بۇ يۇرتنى ئەبەدىگىچە بەردىڭ ئەمەسمۇ؟⁸ ئۇلار ئاندا ئولتۇرۇپ، شۇنىڭدا سېنىڭ ئىسمىڭغا بىر مۇقەددەس خانىنى ياساپ، ئېيتتىكى:

⁹ > بىر يامانلىق ئۈستىمىزگە كېلىپ، قىلىچ، بالا، ۋابا ياكى ئاچارچىلىق بولسا، بىز بۇ بەيتنىڭ ئالدىدا تۇرۇپ، سېنىڭ ھۇزۇرۇڭدا ھازىر بولىمىز. سېنىڭ ئىسمىڭ بۇ بەيتتە بار ئەمەسمۇ؟ بىز تەڭلىكىمىزدە سېنى قىچقارساق، سەن ئاڭلاپ ياردەم بېرىسەن» دېدى.¹⁰ مانا، ئەمدى بەنى-ئاممون بىلەن موئاب ۋە سېئىر تاغلىرىدىكى خەلق كەلدى. ئىسرائىل مىسىر يۇرتىدىن كەلگەندە سەن ئۇلارنى بۇلارنىڭ يۇرتلىرىدىن ئۆتكىلى قويمىدىڭ. ئۇنىڭ ئۈچۈن ئۇلارنى ھالاك قىلماي قويۇپ كەتتى.¹¹ مانا، ئەمدى بۇلار بىزگە قانداق ياندۇرۇپ، سېنىڭ مۈلكۈڭ بولۇپ ئۆزۈڭ بىزگە مىراس قىلىپ بەرگەن يۇرتتىن بىزنى ھەيدىگىلى كەلدى.¹² ئەي خۇدايىمىز، ئۇلارنى ھۆكۈم قىلمايسەنمۇ؟ بىزگە قارشى كەلگەن بۇ چوڭ قوشۇنغا كۈچىمىز ھېچ يەتمەيدۇ. نېمە قىلىشىمىزنى ھەم بىلمەيمىز، لېكىن كۆزلىرىمىز ساڭا تەلمۈرۈپ تۇرىدۇ» دېدى.

¹³ يەھۇدانىڭ ھەممىسى ئۆز ئۇششاق بالىلىرى، خوتۇنلىرى ۋە ئوغۇللىرى بىلەن خۇداۋەندىنىڭ ئالدىدا تۇردى.

¹⁴ ئۇ ۋاقىت خۇداۋەندىنىڭ روھى جامائىتىنىڭ ئوتتۇرىسىدا ئاسافنىڭ ئوغۇللىرىدىن بولغان بىر ئىبن-لاۋيغا، يەنى ياخازىيەل بەن-زەكارىيا بەن-بەنايا بەن-يەئىيەل بەن-ماتتانياغا كەلدى.
¹⁵ ئۇ ئېيتتىكى: «ئەي يەھۇدانىڭ ھەممىسى بىلەن يېرۇسالېمنىڭ ئولتۇرغۇچىلىرى ۋە سەن ئەي پادىشاھ يەھوشافات، ئاڭلاڭلار. خۇداۋەندە مۇنداق ئېيتىدۇكى: > بۇ چوڭ قوشۇندىن ھېچ قورقۇپ تىتىرمەڭلار، چۈنكى جەڭ سىلەرنىڭكى ئەمەس، بەلكى خۇدانىڭكىدۇر.¹⁶ ئەتە ئۇلارغا قارشى چىقىڭلار. مانا ئۇلار زىن ئېگىزلىكىگە چىقىدۇ. سىلەر ئۇلارنى يەرۋەتەل چۆلىنىڭ ئالدىدىكى ۋادىنىڭ ئاغزىدا تاپسىلەر.¹⁷ لېكىن سىلەرگە سوقۇشقىلى لازىم كەلمەيدۇ. ئورۇندا پۇت تىرەپ تۇرۇپ، خۇداۋەندە سىلەرگە بېرىدىغان نىجاتقا قاراڭلار. ئەي يەھۇدا بىلەن يېرۇسالېم، ھېچ قورقۇپ تىتىرمەڭلار. ئەتە ئۇلارغا قارشى چىقىڭلار. مانا خۇداۋەندە سىلەر بىلەن بولىدۇ» دېدى.¹⁸ ئۇ ۋاقىت يەھوشافات پېشانىسى يەرگە تەگكۈدەك ئېڭىشىپ، يەھۇدانىڭ ھەممىسى بىلەن يېرۇسالېمنىڭ ئولتۇرغۇچىلىرى خۇداۋەندىنىڭ ئالدىدا چۈشۈپ، خۇداۋەندىگە سەجدە قىلدى.¹⁹ بەنى-قېھات بىلەن بەنى-قوراھتىن بولغان لاۋيىلار قويۇپ، تولا ئۈنلۈك ئاۋاز بىلەن ئىسرائىلنىڭ تەڭرىسى خۇداۋەندىگە ھەمدۇسانا ئېيتتى.

²⁰ ئەتىسى سەھەر ئۇلار تەقوئا چۆلىگە چىقتى. چىققىنىدا يەھوشافات قويۇپ ئېيتتى: «ئەي يەھۇدا بىلەن يېرۇسالېمنىڭ ئولتۇرغۇچىلىرى، ماڭا قۇلاق سېلىڭلار. تەڭرىڭلار خۇداۋەندىگە ئىمان كەلتۈرسەڭلار، تىنچ-ئامان بولىسىلەر. پەيغەمبەرلىرىگە ئىشەنسەڭلار، راۋاجلىق بولىسىلەر.»²¹ شۇنى ئېيتىپ، خەلق بىلەن مەسلىھەت قىلىشىپ، خۇداۋەندىنىڭ ھەمدىگە شېئىر ئوقۇغۇچىلار توختىتىپ قويدى. بۇلار مۇقەددەس توننى كىيىپ، قوشۇننىڭ ئالدىدا

مېڭىپ: «خۇداۋەندىگە شۈكۈر ئېيتىڭلار، چۈنكى ئۇنىڭ مەرھەمىتى ئەبەدىگىچە قالدۇ» دەپ ھەمدۇسانا ئېيتىش كېرەك ئىدى. ²² ئۇلار شېئىر ئوقۇپ، مەدھىيە ئېيتقىلى باشلىغىنىدا خۇداۋەندە يەھۇداغا قارشى كەلگەن بەنى-ئاممون بىلەن موئاب ۋە سېئىر تاغلىرىنىڭ خەلقىنىڭ كەينىگە بىر ھۇجۇم قوزغاتتى. شۇنداقكى، ئۇلار مەغلۇپ قىلىندى.

²³ بەنى-ئاممون بىلەن موئاب بولسا سېئىر تاغلىرىنىڭ خەلقىگە ھۇجۇم قىلىپ، ئۇلارنى ھالاك قىلىپ يوقاتتى. سېئىرنىڭ خەلقىنى يوقاتقاندىن كېيىن بىر-بىرىنى ھالاك قىلىشقىلى تۇردى. ²⁴ يەھۇدانىڭ ئادەملىرى چۆلىدىكى قاراۋۇلچى ئېگىزلىكىگە چىقىپ، دۈشمەن قوشۇنىغا قارىسا، مانا بۇلار يەردە ئۆلۈك ياتىدۇ! ھېچبىرى قۇتۇلغان ئەمەس. ²⁵ يەھوشافات ئۆز خەلقى بىلەن بىللە ئۇلارنىڭ ماللىرىنى تالىغىلى كەلگەندە ئاندا تولا دۆلەت، ئۆلۈك بەدەن ۋە قىممەت باھا نەرسىلەر تېپىپ، بۇنىڭدىن كۆتۈرەلمىگۈدەك تولا نەرسىلەر يىغىۋالدى. مال ئۇنداق نۇرغۇن ئىدىكى، ئۈچ كۈنگىچە تالاپ تۇردى.

²⁶ لېكىن تۆتىنچى كۈندە ئۇلار بەراكا جىلغىسىدا يىغىلىپ: «خۇداۋەندىگە ھەمدۇسانا بولسۇن» دەپ شۈكۈر ئېيتتى. ئۇنىڭ ئۈچۈن ئۇ جىلغى بۇ كۈنگىچە بەراكا جىلغىسى دەپ ئاتىلىدۇ. ²⁷ ئاندىن كېيىن يەھۇدا بىلەن يېرۇسالېمنىڭ ئادەملىرى يەھوشافاتقا ئەگىشىپ، يېرۇسالېمغا خۇشلۇق بىلەن ياندى، چۈنكى خۇداۋەندە ئۇلارنى دۈشمەنلىرىنىڭ ئۈستىدە خۇش قىلغانىدى. ²⁸ ئۇلار يېرۇسالېمغا كىرىپ، ساتار چاڭ ۋە كاناي چېلىپ خۇداۋەندىنىڭ بەيتىگە باردى. ²⁹ ئەمما ھەممە يۇرتلارنىڭ پادىشاھلىرى خۇداۋەندە ئۆزى ئىسرائىلنىڭ دۈشمەنلىرى بىلەن جەڭ قىلغىنىنى ئاڭلىغاندا خۇدا تەرىپىدىن ئۇلارنىڭ ئۈستىگە بىر قورقۇنچى چۈشتى. ³⁰ خۇدا يەھوشافاتقا ھەر تەرىپىدىن تىنچلىق بەرگىنى ئۈچۈن ئۇنىڭ مەملىكىتى ئارام تاپتى.

يەھوشافاتنىڭ ئاخىرقى ئىشلىرى

³¹ يەھوشافات بولسا بۇ تەرىقىدە يەھۇدانىڭ ئۈستىدە سەلتەنەت قىلىپ تۇردى. پادىشاھ بولغاندا ئوتتۇز بەش ياشقا كىرىپ، يېرۇسالېمدا يىگىرمە بەش يىل سەلتەنەت قىلدى. ئۇنىڭ ئانىسى شىلخىنىڭ قىزى بولۇپ، ئازۇبا دەپ ئاتالدى. ³² يەھوشافات ئۆز ئاتىسى ئاسانىڭ يوللىرىدا يۈرۈپ، ئۇلاردىن چىقماي، خۇداۋەندىنىڭ نەزىرىدە توغرا بولغىنىنى قىلاتتى. ³³ لېكىن قۇربانلىق ئېگىزلىكلىرى يوقىتىلمىدى، چۈنكى خەلق تېخى ئۆز كۆڭۈللىرىنى ئۆز ئاتا-بوۋىلىرىنىڭ تەڭرىسىنىڭ تەرىپىگە مايىل قىلمىغانىدى. ³⁴ يەھوشافاتنىڭ باشقا ئىشلىرى، خاھى ئۇنىڭ ئاۋۋالقىسى، خاھى ئۇنىڭ ئاخىرقىسى بولسا ئىسرائىل پادىشاھلىرىنىڭ كىتابىدا زىكىر قىلىنغان خانانىنىڭ ئوغلى يېھۇنىڭ كىتابىدا يېزىلغاندۇر.

³⁵ ئاندىن كېيىن يەھۇدانىڭ پادىشاھى يەھوشافات ئەمەللىرى يامان بولۇپ، ئىسرائىلنىڭ پادىشاھى بولغان ئاخازيا بىلەن ئىتتىپاقلىشىپ، ³⁶ تارشىشقا بارىدىغان كېمىلەر ياسىماق

ئۈچۈن ئۇنىڭ بىلەن شېرىكچىلىك قىلدى. بۇ كېمىلەرنى ئەسيون-گېبەردە ياسايتتى. ³⁷ ئۇ ۋاقىت ماركۇس دوداۋاھۇنىڭ ئوغلى ئېلىيەزەر يەھوشافاتقا قارشى پەيغەمبەرلىك قىلىپ: «سەن ئاخازيا بىلەن ئىتتىپاقلاشقنىڭ ئۈچۈن خۇداۋەندە ئىشىڭنى سۇندۇرىدۇ» دەپ ئېيتتى. ئېيتقىنىدەك كېمىلەر ئۆزى پارە قىلىنىپ، تارشىشقا بارالمىدى.

يەھۇدانىڭ پادىشاھى يەھورامنىڭ بۆتپەرەسلىكى

21 ¹ يەھوشافات ئۆز ئاتا-بوۋىلىرىنىڭ ئارىسىدا راھەت تېپىپ، داۋۇدنىڭ شەھىرىدە ئاتا-بوۋىلىرىنىڭ قەبرىلىرىدە دەپنە قىلىندى. ئاندىن ئوغلى يەھورام ئۇنىڭ ئورنىدا پادىشاھ بولدى. ² ئۇنىڭ بۇرادەرلىرى ئازاريا، يەخىيەل، زەكاريا، ئازارياھۇ، مىكائىل ۋە شېفانیا دەپ ئاتىلىپ، يەھوشافاتنىڭ ئوغۇللىرى ئىدى. بۇلارنىڭ ھەممىسى ئىسرائىلنىڭ پادىشاھى يەھوشافاتنىڭ ئوغۇللىرى ئىدى. ³ ئۇلارنىڭ ئاتىسى ئۇلارغا تولا سوۋغات، يەنى كۈمۈش، ئالتۇن، قىممەت نەرسىلەر ۋە يەھۇدا يۇرتىدا مەھكەم شەھەرلەر بەردى. لېكىن يەھورام تۇنجىسى بولغىنى ئۈچۈن ئۇ پادىشاھلىقنى ئۇنىڭغا بەردى.

⁴ يەھورام ئاتىسىنىڭ پادىشاھلىقىنى تاپشۇرۇۋېلىپ قۇدرەت تاپقاندا ھەممە بۇرادەرلىرىنى قىلچ بىلەن ئۇرۇپ، ئىسرائىلنىڭ بىرنەچچە ئەمىرلىرىنى ھەم ئۆلتۈردى. ⁵ يەھورام پادىشاھ بولغاندا ئوتتۇز ئىككى ياشقا كىرىپ، يېرۇسالېمدا سەككىز يىل سەلتەنەت قىلدى. ⁶ ئاخابنىڭ خانىدانى قىلغىنىدەك ئۇ ئىسرائىل پادىشاھلىرىنىڭ يولىدا يۈرۈپ، خۇداۋەندىنىڭ كۆزلىرىدە يامان بولغىنىنى قىلاتتى، چۈنكى ئاخابنىڭ قىزى ئۇنىڭ خوتۇنى ئىدى. ⁷ لېكىن خۇداۋەندە داۋۇدقا: «سەن بىلەن ئوغۇللىرىڭغا ئەبەدىگىچە ئۆچمەيدىغان بىر چىراغ بېرى» دېگەن ۋەدىسىگە مۇۋاپىق بەندىسى داۋۇدنى خاتىرە قىلىپ، يەھۇدانى خاراب قىلغىلى خالىمىدى.

⁸ ئۇنىڭ كۈنلىرىدە ئېدوم يەھۇدانىڭ پادىشاھلىقىغا ئاسىيلىق قىلىپ، ئۆزىگە بىر پادىشاھ تىكلىدى. ⁹ ئۇ ۋاقىت يەھورام ئۆز ئەمىرلىرىنى ۋە ھەممە جەڭ ھارۋىلىرىنى ئۆزى بىلەن ئېلىپ چىقىپ، كېچىدە قوپۇپ، ئۆزىنى قورشاپ تۇرغان ئېدومىيلارغا ھۇجۇم قىلىپ، ھارۋىلارنىڭ سەردارلىرىنى ئۇرۇپ مەغلۇپ قىلدى. ¹⁰ لېكىن ئېدوم يەھۇدانىڭ ئىتائىتىدىن چىقىپ، بۇ كۈنگىچە ئايرىلغاندۇر. ئۇ ۋاقىت لېبنا ھەم ئاسىي بولۇپ ئۆز ئىتائىتىدىن چىقتى، چۈنكى يەھورام ئۆز ئاتا-بوۋىلىرىنىڭ تەڭرىسى خۇداۋەندىنى تاشلىغانىدى.

¹¹ ئۇ ھەم يەھۇدا تاغلىرىدا قۇربانلىق ئېگىزلىكلەر ياساپ، يېرۇسالېمنىڭ خەلقىنى بۆتپەرەسلىككە باشلاپ، يەھۇدانى ئازدۇردى. ¹² لېكىن ئېلىيا پەيغەمبەردىن ئۇنىڭغا بىر خەت كەلدى. شۇنىڭدا ئۇنداق پۈتۈلگەن ئىدىكى: «ئاتاڭ داۋۇدنىڭ تەڭرىسى خۇداۋەندە مۇنداق ئېيتىدۇكى: < مانا سەن ئاتاڭ يەھوشافات بىلەن يەھۇدانىڭ پادىشاھى ئاساننىڭ يوللىرىدا يۈرمەي، ¹³ بەلكى ئىسرائىل پادىشاھلىرىنىڭ يولىدا يۈرۈپ، ئاخابنىڭ خانىدانى خەلقىنى زىناغا

باشلىغاندەك سەن يەھۇدا بىلەن يېرۇسالېمنىڭ ئولتۇرغۇچىلىرىنى زىناغا باشلاپ، سەندىن ياخشىراق بولۇپ ئاتاڭنىڭ ئۆيىدە تۇرغان بۇرادەرلىرىڭنى ئۆلتۈردۈڭ. ¹⁴ مانا خۇداۋەندە ئۆز خەلقىڭنى، بالىلىرىڭنى خوتۇنلىرىڭ ۋە ھەممە مېلىڭنى چوڭ بالا بىلەن ئۇرىدۇ. ¹⁵ سەن ئۆزۈڭ قاتتىق كېسەل بولۇپ، ئۈچەيلىرىڭ كېسەللىكتىن تۇتۇلۇپ، بارغانسېرى ئۈچەيلىرىڭ كېسەللىكتىن چۈشۈپ كېتىدۇ» دېدى.

¹⁶ ئەمما خۇداۋەندە فىلىستىنلىلەرنىڭ ۋە ھەبەشلىكلەرگە يېقىن بولغان ئەرەبلەرنىڭ روھىنى يەھورامغا قارشى قوزغاتتى. ¹⁷ ئۇلار يەھۇداغا چىقىپ، يۇرتقا كىرىپ، پادىشاھنىڭ ئۆيىدىكى پۈتۈن بارلىقىنى ئېلىپ، ئوغۇللىرى بىلەن خوتۇنلىرىنى ئەسىر قىلىپ، كىچىك ئوغلى يەھوئاخازدىن باشقا ھېچبىرىنى قويماي، ھەممىسىنى ئېلىپ كەتتى. ¹⁸ شۇ ھەممە ۋەقەلەردىن كېيىن خۇداۋەندە ئۇنىڭ ئۈچەيلىرىنى ساقىيالمىدىغان كېسەللىك بىلەن ئۇردى. ¹⁹ بارغانسېرى ئىككى يىل ئۆتكەندە ئۈچەيلىرى كېسەللىكتىن چۈشۈپ، ئۆزى تولا دەرد تارتىپ ئۆلۈپ كەتتى. ئەمما خەلقى ئۇنىڭ ئاتا-بوۋىلىرىغا قىلغاندەك ئۇنىڭ ئىززىتى ئۈچۈن ھېچ خۇشبۇي ئىسىرىق ياندۇرمىدى. ²⁰ ئۇ پادىشاھ بولغاندا ئوتتۇز ئىككى ياشقا كىرىپ، يېرۇسالېمدا سەككىز يىل سەلتەنەت قىلدى. ئۇ ئۆلۈپ كېتىپ، ھېچ كىشى ئىچ ئاغرىتماي پادىشاھلارنىڭ قەبرىلىرىدىمۇ جاي تاپماي، داۋۇدنىڭ شەھىرىدە دەپنە قىلىندى.

يەھۇدانىڭ پادىشاھى ئاھازيا يېھۇ تەرىپىدىن ئۆلتۈرۈلدى

22 ¹ يېرۇسالېمنىڭ ئولتۇرغۇچىلىرى ئۇنىڭ ئورنىدا كىچىك ئوغلى ئاخازيانى پادىشاھ قىلدى. چۈنكى چوڭ ئوغۇللىرى بولسا ئۇلارنى ئەرەبلەر بىلەن بىللە چېدىرگاھقا كەلگەن بۇلاڭچى گۇرۇھى ئۆلتۈرگەندى. ئۇنىڭ ئۈچۈن يەھورامنىڭ ئوغلى ئاخازيا يەھۇدانىڭ پادىشاھى بولدى. ² ئاخازيا پادىشاھ بولغاندا قىرىق ئىككى ياشقا كىرىپ، يېرۇسالېمدا بىر يىل سەلتەنەت قىلدى. ئۇنىڭ ئانىسى ئومرىنىڭ قىزى بولۇپ، ئاتالبا دەپ ئاتالدى. ³ ئاخازيا بولسا ئاخابنىڭ خانىدانىنىڭ يوللىرىدا يۈرەتتى. چۈنكى ئۇنىڭ ئانىسى يامانلىق قىلىشىدا ئۇنىڭ مەسلىھەتچىسى ئىدى. ⁴ ئۇ ئۆزى ئاخابنىڭ خانىدانى قىلغاندەك خۇداۋەندىنىڭ كۆزلىرىدە يامان بولغىنىنى قىلاتتى. چۈنكى ئۇنىڭ ئاتىسى ئۆلگەندىن كېيىن بۇلار ئۇنىڭ مەسلىھەتچىلىرى بولۇپ، ئۆزى خاراب قىلىنىشىغا سەۋەب بولدى.

⁵ ئۇ بۇلارنىڭ مەسلىھەتچىسىگە ئۇناپ، ئىسرائىلنىڭ پادىشاھى ئاخابنىڭ ئوغلى يەھورامغا ھەمراھ بولۇپ، گىلىيادتىكى راموتقا چىقىپ، ئاررامنىڭ پادىشاھى خازائەل بىلەن سوقۇشتى. لېكىن ئاررامىيلار يەھورامنى زەخمىلەندۈردى. ⁶ بۇ سەۋەبتىن ئۇ يېنىپ، رامادا ئاررامنىڭ پادىشاھى خازائەل بىلەن سوقۇشقىنىدا يېگەن زەخمىلىرىدىن ساقايماق ئۈچۈن يىزرەئەلگە باردى. ئاخابنىڭ ئوغلى يەھورام كېسەل بولغاچ يەھۇدانىڭ پادىشاھى بولغان يەھورامنىڭ

ئوغلى ئازاريا ئۇنى يوقلىغىلى يىزرەئەلگە باردى. ⁷ لېكىن ئاخازيانىڭ ھالاك قىلىنىشى ئۈچۈن ئۇنىڭ يەھورامنىڭ قېشىغا بارىدىغىنى خۇدا تەرىپىدىن تەقدىر قىلىنغانىدى. چۈنكى ئۇ يەرگە كەلگەندە ئۇ يەھورام بىلەن ھەمراھ بولۇپ، خۇداۋەندە ئاخابنىڭ ئۆيىنى يوقاتماق ئۈچۈن مەسھەلەپ نىمىشنىڭ ئوغلى بولغان يېھۇنىڭ ئالدىغا بارغىنىدا، ⁸ يېھۇ ئاخابنىڭ خاندانىنىڭ ئۈستىدە ھۆكۈمنى بەجا كەلتۈرگىلى كېلىپ، ئاخازياغا خىزمەت قىلغان يەھۇدانىڭ ئەمىرلىرى بىلەن ئاخازيانىڭ بۇرادىرىنىڭ ئوغۇللىرىنى تېپىپ ئۆلتۈردى. ⁹ ئاندىن كېيىن ئۇ ئاخازيانى ئىزدىدى. ئۇلار ئۇنى سامارىيەدە يوشۇرۇلغان يېرىدە تېپىپ، ئۇنى يېھۇنىڭ قېشىغا كەلتۈرۈپ ئۆلتۈردى. لېكىن ئۇلار ئۇنى دەپنە قىلىپ: «خۇداۋەندىنى پۈتۈن كۆڭلى بىلەن ئىزدىگەن يەھوشافاتنىڭ ئوغلى ئەمەسمۇ؟» دەپ ئېيتتى. ئاندىن ئاخازيانىڭ خاندانىدىن پادىشاھلىقنى مۇھاپىزەت قىلىدىغان ھېچ كىم يوق ئىدى.

ئاخازيانىڭ ئوغلى يوئاش ئاتاليا ئۇنى ئۆلتۈرمىسۇن دەپ يوشۇرۇپ قويۇلدى

¹⁰ ئاخازيانىڭ ئانىسى ئاتاليا ئۆز ئوغلىنىڭ ئۆلگىنىنى بىلگەندە قوپۇپ، يەھۇدا خاندانىدىكى ھەممە شاھزادىلەرنى ئۆلتۈردى. ¹¹ پادىشاھنىڭ ئوغۇللىرى ئۆلتۈرۈلگەندە يەھورام پادىشاھنىڭ قىزى يەھوشابات ئاخازيانىڭ ئوغلى يوئاش بىلەن ئۇنىڭ ئانىسىنى تارتىۋېلىپ، ئۆلتۈرۈلمىسۇن دەپ، ئۇنى ياتماق ئۆيىدە مۆكتۈرۈپ قويدى. يەھورام پادىشاھنىڭ قىزى، يەنى ئاخازيانىڭ ھەمىشىسى بولۇپ، يەھوياداھ كاھىننىڭ خوتۇنى بولغان يەھوشابات، ئاتاليا يوئاشنى ئۆلتۈرمىسۇن دەپ، ئۇنى ئاندا يوشۇرۇپ قويدى. ¹² ئاندىن كېيىن ئۇ خۇدانىڭ بەيتىدە ئۇلارنىڭ قېشىدا تۇرۇپ، ئاندا ئالتە يىلغىچە ساقلاندى. ئەمما ئاتاليا يۇرتتا سەلتەنەت قىلاتتى.

يوئاش يەھۇدانىڭ پادىشاھى بولدى

23 ¹ لېكىن يەتتىنچى يىلدا يەھوياداھ جورئەت قىلىپ، يەروخامنىڭ ئوغلى ئازاريا، يەھوخانانىڭ ئوغلى يىسمائەل، ئوبەدنىڭ ئوغلى ئازاريا، ئادايانىڭ ئوغلى مائاسىيا ۋە زىكرىيانىڭ ئوغلى ئەلىشافات دېگەن سەردارلار بىلەن ئەھدە قىلىشتى. ² بۇلار يەھۇدانىڭ يۇرتىنى كېزىپ يۈرۈپ، يەھۇدا شەھەرلىرىدىن لاۋىيلار بىلەن ئىسرائىلنىڭ خاندانلىرىنىڭ چوڭلىرىنى يىغدى. ئۇلار يېرۇسالېمغا كەلگەندە، ³ خۇدانىڭ بەيتىنىڭ ھەممە جامائىتى پادىشاھ بىلەن ئەھدە قىلىشتى. يەھوياداھ ئۇلارغا ئېيتتى: «مانا خۇداۋەندە داۋۇدنىڭ ئوغۇللىرى توغرىسىدا سۆز قىلغاندەك پادىشاھنىڭ ئوغلى پادىشاھ بولسۇن. ⁴ مۇنداق قىلىڭلاركى، ئۈچ ھەمسەڭلارنىڭ بىرى، يەنى شابات كۈنىدە پاسپانلىق قىلىدىغان كاھىنلار بىلەن لاۋىيلار

دەرۋازىلاردا پاسىبانلىق قىلىسۇن. ⁵ ئۈچ ھەسسىنىڭ بىرى پادىشاھنىڭ ئوردىسىدا تۇرسۇن ۋە يەنە ئۈچ ھەسسىنىڭ بىرى يەسود دەرۋازىسىدا پاسىبانلىق قىلىسۇن. ئەمما ھەممە خەلق خۇداۋەندىنىڭ بەيتىنىڭ ھويلىسىدا تۇرسۇن. ⁶ لېكىن كاھىنلار بىلەن خىزمەت قىلىدىغان لاۋىيلاردىن باشقا ھېچ كىشى خۇداۋەندىنىڭ بەيتىگە كىرمىسۇن. بۇلار مۇقەددەس بولغاچ كىرسۇن، لېكىن ھەممە خەلق خۇداۋەندىنىڭ بۇيرۇقىنى ساقلىسۇن. ⁷ لاۋىيلار پادىشاھنىڭ چۆرىسىدە تۇرۇپ، ھەربىرى يارىغى قولىدا تۇتۇپ، بىرىكىم بەيتىگە كىرگىلى قەستلىسە، ئۆلتۈرۈلسۇن. پادىشاھ كىرىپ چىقسا، ئۇنىڭ بىلەن بىللە يۈرۈڭلار» دېدى.

⁸ لاۋىيلار بىلەن يەھۇدانىڭ ھەممىسى يەھوياداھ كاھىن ئۇلارغا بۇيرۇغاننىڭ بارچىسىنى قىلىپ، ھەربىرى ئۆز ئادەملىرىنى ئېلىپ، ھەم شابات كۈنىدە پاسىبانلىق قىلىدىغانلارنى ھەم شابات كۈنىدە پاسىبانلىقتىن ئازاد بولىدىغانلىرىنى ئالغاچ كەلدى. چۈنكى يەھوياداھ كاھىن ھېچكىمنى نۆۋەت خىزمىتىدىن ئازاد قىلمىغانىدى. ⁹ يەھوياداھ كاھىن داۋۇد پادىشاھنىڭكى بولۇپ خۇدانىڭ بەيتىدە ساقلىغان نەيزە بىلەن باشقا-باشقا خىل سپارلارنى سەردارلارغا بەردى. ¹⁰ ھەممە خەلق تىزىلىپ، ھەربىرى ئۆز قولىدا يارىغىنى تۇتۇپ، بەيتىنىڭ ئوڭ يېنىدىن تارتىپ بەيتىنىڭ چەپ يېنىغىچە قۇربانگاھ بىلەن بەيتىنى يۈزلەپ پادىشاھنىڭ چۆرىسىدە تۇردى. ¹¹ ئاندىن كېيىن پادىشاھنىڭ ئوغلىنى چىقىرىپ، ئۇنىڭ بېشىغا تاجنى قويۇپ، ئۇنىڭغا گۇۋاھنامىنى بېرىپ، پادىشاھ قىلدى. يەھوياداھ بىلەن ئوغۇللىرى ئۇنى پادىشاھ بولۇشقا مەسھلەپ: «پادىشاھ ياشىسۇن» دەپ چىقاردى.

¹² ئاتاليا خەلقنىڭ يۈگۈرۈپ پادىشاھقا تەرىپ قىلغىنىنىڭ ئاۋازىنى ئاڭلىغاندا خۇداۋەندىنىڭ بەيتىگە خەلقنىڭ قېشىغا كىرىپ، ¹³ قارىسا، مانا پادىشاھ كىرىدىغان جايغا يېقىن بولغان تۈۋرۈكنىڭ يېنىدا تۇرىدۇ. پادىشاھنىڭ قېشىدا سەردار بىلەن كانايچىلار تىزىلىپ، ھەممە خەلق خۇشلۇق قىلىپ، كاناي چېلىپ، شېئىر ئوقۇغۇچىلىرى چالىدىغان ئەسۋابلىرى بىلەن تەرىپ شېئىرىنى باشلىدى. ئۇ ۋاقىت ئاتاليا ئۆز ئېگىنلىرىنى يىرتىپ: «خىيانەت بولدى! خىيانەت بولدى» دەپ چىققىردى.

¹⁴ ئەمما يەھوياداھ كاھىن لەشكەرنىڭ ئۈستىدە تۇرغان سەردارلارنى ئۆز ئالدىغا چىقىرىپ، ئۇلارغا: «ئۇنى سەپلەرنىڭ ئوتتۇرىسىدىن چىقىرىڭلار. بىرىكىم ئۇنىڭغا ئەگەشسە، قىلىچ بىلەن ئۆلتۈرۈلسۇن» دەپ بۇيرۇدى، چۈنكى كاھىن: «ئۇنى خۇداۋەندىنىڭ بەيتىدە ئۆلتۈرمەڭلار» دەپ ئېيتقانىدى. ¹⁵ ئۇلار ئۇنى تۇتۇپ، پادىشاھنىڭ ئوردىسىغا كىرىدىغان ئات دەرۋازىسىغا كەلگەندە ئۇنى ئاندا ئۆلتۈردى.

¹⁶ يەھوياداھ ئۆزىنىڭ ۋە پادىشاھ بىلەن خەلقنىڭ ئوتتۇرىسىدا: «خۇداۋەندىنىڭ قوۋمى بولمىز» دەپ بىر ئەھدە باغلىدى. ¹⁷ ئاندىن خەلقنىڭ ھەممىسى بائالنىڭ بەيتىگە بېرىپ، ئۇنى يىقىتىپ، قۇربانگاھ بىلەن بۇتسۈرەتلىرىنى چىقىپ پارە-پارە قىلىپ، بائالنىڭ كاھىنى ماتاننى قۇربانگاھلارنىڭ ئالدىدا ئۆلتۈردى. ¹⁸ ئاندىن كېيىن يەھوياداھ خۇداۋەندىنىڭ بەيتىگە پاسىبانلار تەيىنلەپ، بۇ ئىشنى لاۋىينىڭ قەبىلىسىدىن بولغان كاھىنلارغا تاپشۇرۇپ،

داۋۇد بۇلارنى خۇداۋەندىنىڭ بەيتىنىڭ ئىشى ئۈچۈن قىسىملارغا بۆلۈپ، مۇسانىڭ قانۇندا پۈتۈلگەنگە مۇۋاپىق داۋۇد ئۆزى بۇيرۇغىنىدەك خۇداۋەندىنىڭ كۆيدۈرىدىغان قۇربانلىقلىرىنى ئۆتكۈزۈپ، شادلىق قىلىپ، شېئىر ئوقۇشقا تەيىنلەپ قويدى. ¹⁹ يەھوياداھ، ھېچبىر ناپاك كىشى كىرمىسۇن دەپ، خۇداۋەندىنىڭ بەيتىنىڭ دەرۋازىلىرىدا بۇ پاسىبانلارنى توختىتىپ قويدى. ²⁰ ئاندىن سەردارلار بىلەن خوجىزادىلەرنى، خەلقنىڭ ۋالىيلىرى بىلەن يۇرت خەلقىنىڭ ھەممىسىنى ئۆزى بىلەن ئېلىپ، پادىشاھنى خۇداۋەندىنىڭ بەيتىدىن باشلاپ، ئېگىز دەرۋازىدىن پادىشاھنىڭ ئوردىسىغا كىرگۈزۈپ، پادىشاھلىق تەختىگە ئولتۇرغۇزدى. ²¹ يۇرتنىڭ ھەممە خەلقى خۇش بولۇپ، شەھەرنىڭ ئۆزى تىنچ بولۇپ قالدى. لېكىن ئاتالىقنى قىلىچ بىلەن ئۆلتۈرگەندى.

يوئاشنىڭ سەلتەنتى

24 ¹ يوئاش يەتتە ياشقا كىرگەندە پادىشاھ بولۇپ، يېرۇسالېمدا قىرىق يىل سەلتەنت قىلدى. ئۇنىڭ ئانىسى زىبىيا دەپ ئاتىلىپ، بەرشېبادىن ئىدى. ² يوئاش يەھوياداھ كاھىننىڭ پۈتۈن ئۆمرىدە خۇداۋەندىنىڭ كۆزلىرىدە ياخشى بولغىنىنى قىلاتتى. ³ يەھوياداھ ئۇنىڭغا ئىككى خوتۇن ئېلىپ بەردى ۋە ئۇنىڭدىن ئوغۇل بىلەن قىزلار تۆرەلدى. ⁴ ئاندىن كېيىن يوئاش، خۇداۋەندىنىڭ بەيتىنى ئوڭلىتاي دەپ، ئۆز كۆڭلىدە مەسلىھەت قىلىپ، ⁵ كاھىنلار بىلەن لاۋىيلارنى يىغدۇرۇپ، ئۇلارغا: «سىلەر ھەر يىل يەھۇدانىڭ شەھەرلىرىگە چىقىپ، خۇدايىڭلارنىڭ بەيتىنى ئوڭلىتىشقا ھەممە ئىسرائىلدىن پۇل يىغىپ، شۇ ئىشنى ئالدىراپ قىلىڭلار» دېدى. لېكىن لاۋىيلار ھېچ ئالدىرىمايتتى.

⁶ ئۇ ۋاقىت پادىشاھ باش كاھىن يەھوياداھنى قىچقىرىپ، ئۇنىڭغا ئېيتتى: «نېمىشقا خۇداۋەندىنىڭ بەندىسى مۇسا شاھادەت چېدىرى ئۈچۈن ئىسرائىلنىڭ جامائىتىگە بۇيرۇغان خىراجىنى يەھۇدا بىلەن يېرۇسالېمدىن يىغدۇرغىلى لاۋىيلارنى ئالدىراتمىدىڭ؟ ⁷ چۈنكى ئۇ يامان خوتۇن ئاتالىقنىڭ ئوغۇللىرى خۇدانىڭ بەيتىنى خاراب قىلىپ، خۇداۋەندىنىڭ بەيتى ئۈچۈن مۇقەددەس قىلىنغان ھەممە نەرسىلەرنى بائال بۇتلىرىغا ئىشلىتىپ كەتمىدىمۇ؟» دېدى.

⁸ ئۇ ۋاقىت ئۇلار پادىشاھنىڭ بۇيرۇقى بىلەن بىر ساندۇقنى ئېتىپ، خۇداۋەندىنىڭ بەيتىنىڭ دەرۋازىسىنىڭ سىرتىدا قويۇپ، ⁹ خۇدانىڭ بەندىسى مۇسا باياۋاندا ئىسرائىلغا: «خۇداۋەندىگە بېرىلسۇن دەپ بۇيرۇغان خىراجىنى بېرىڭلار» دەپ، يەھۇدانىڭ يۇرتى بىلەن يېرۇسالېمدا ئېلان قىلدى. ¹⁰ ھەممە ئەمىر بىلەن ھەممە خەلق خۇشلۇق بىلەن پۇل كەلتۈرۈپ، ھەممىسىنى يىغدۇرۇپ بولغۇچە ساندۇققا تاشلاپ قويدى. ¹¹ ساندۇق لاۋىيلارنىڭ قولىدىن پادىشاھنىڭ ۋەكىللىرىگە كەلتۈرۈلگەندە ئۇلار ئۇنىڭدا تولا پۇل بولغىنىنى كۆردى. ئۇ ۋاقىت پادىشاھنىڭ

كاتىپى بىلەن باش كاھىننىڭ ۋەكىلى كېلىپ، ساندۇقنى بوشىتىپ، يەنە ئۆز جايىدا قويدى. ئۇلار كۈندىن-كۈنگە شۇنداق قىلىپ تولا پۇل يىغدۇردى.

¹² ئاندىن كېيىن پادىشاھ بىلەن يەھوياداھ پۇلنى خۇداۋەندىنىڭ بەيتىدىكى خىزمەتنى باققۇچىغا بېرىپ، خۇداۋەندىنىڭ بەيتىنى ئوڭلاتماق ئۈچۈن تامچى بىلەن ياغاچچىلار ئىجارىگە ئېلىپ، خۇداۋەندىنىڭ بەيتىنىڭ ياسىشىغا تۆمۈرچى بىلەن مىسچىلار ھەم ئالدى. ¹³ ئىشلىگۈچىلەر ئىشلەپ ئىشنى پۈتكۈزۈپ، خۇدانىڭ بەيتىنى ئىلگىرى بولغاندەك ئوڭلاپ مەھكەم قىلدى. ¹⁴ ئۇلار ئىشنى پۈتكۈزگەندە ئاشقان پۇلنى پادىشاھ بىلەن يەھوياداھقا كەلتۈردى. شۇنىڭدىن ئۇ خۇداۋەندىنىڭ بەيتى ئۈچۈن پىيالىلەر، يەنى ئىبادەت بىلەن قۇربانلىق خىزمىتى ئۈچۈن ئالتۇن بىلەن كۈمۈشتىن قاچا ۋە باشقا ئەسۋابلار ئەتكۈزدى. ئۇلار يەھوياداھنىڭ ھەممە ۋاقتىدا خۇداۋەندىنىڭ بەيتىدە كۆيدۈرىدىغان قۇربانلىق ئۆتكۈزەتتى.

¹⁵ لېكىن يەھوياداھ قېرىپ ھاياتتىن تويۇپ ۋاپات بولدى. ئۆلگەندە بىر يۈز ئوتتۇز ياشقا كىرگەندى. ¹⁶ ئىسرائىلدا خۇدا بىلەن بەيتىنىڭ ھەققىدە ياخشىلىق قىلغىنى ئۈچۈن ئۇلار داۋۇدنىڭ شەھىرىدە پادىشاھلارنىڭ ئارىسىدا ئۇنى دەپنە قىلدى.

¹⁷ ئەمما يەھوياداھ ئۆلگەندىن كېيىن يەھۇدانىڭ ئەمىرلىرى كېلىپ، پادىشاھنىڭ ئالدىدا تىز پۈككەندە پادىشاھ ئۇلارنىڭ گېپىگە ئۇندى. ¹⁸ ئۇلار ئۆز ئاتا-بوۋىلىرىنىڭ تەڭرىسى خۇداۋەندىنىڭ بەيتىنى قويۇپ، ئاشىرى بىلەن باشقا بۇتلارغا ئىبادەت قىلغاندا، بۇ خاتاسى ئۈچۈن يەھۇدا بىلەن يېرۇسالېمغا غەزەپ چۈشتى. ¹⁹ لېكىن ئۇلار خۇداۋەندىنىڭ تەرىپىگە يانسۇن دەپ، ئۇلارنىڭ ئارىسىغا پەيغەمبەرلەر ئەۋەتىلىپ ئۇلارغا نەسەت بەردى. لېكىن ئۇلار بۇلارغا قۇلاق سالمىدى. ²⁰ ئەمما يەھوياداھنىڭ ئوغلى زەكاريا خۇدانىڭ روھىدىن تولۇپ، خەلقنىڭ ئالدىغا چىقىپ، ئۇلارغا ئېيتتىكى: «خۇدا مۇنداق ئېيتىدۇ: < نېمىشقا بىكاردىن بىكار خۇداۋەندىنىڭ بۇيرۇقلىرىنى تاشلىدىڭلار. > سىلەر خۇداۋەندىنى تاشلىغاندىن كېيىن ئۇ ھەم سىلەرنى تاشلىدى.» ²¹ شۇنى دېگەندە ئۇلار ئۇنىڭغا سۇيىقەست قىلىپ، ئۇنى پادىشاھنىڭ بۇيرۇقى بىلەن خۇداۋەندىنىڭ بەيتىنىڭ ھويلىسىدا چالما-كېسەك قىلدى. ²² چۈنكى يوشاش پادىشاھ بۇنىڭ ئاتىسى يەھوياداھ ئۆزىگە كۆرسەتكەن مۇھەببىتىنى ياد قىلماي، ئوغلىنى ئۆلتۈردى. لېكىن بۇ ئۆزى ئۆلگەندە: «خۇداۋەندە كۆرۈپ، ئىنتىقام ئالسۇن» دەپ ئېيتتى.

²³ ئۇ يىل تامام بولغاندا ئارامىيلارنىڭ قوشۇنى ئۇنىڭغا قارشى چىقىپ، يەھۇدا بىلەن يېرۇسالېمغا كېلىپ، قوۋمنىڭ خەلق ئىچىدىكى ئەمىرلىرىنى يوقىتىپ، ئۇلاردىن ئالغان غەنىمەتنى دەمەشقىنىڭ پادىشاھىغا ئەۋەتتى. ²⁴ كەلگەن ئارامىيلارنىڭ قوشۇنى كىچىك بىر قىسىم بولسىمۇ، خۇداۋەندە ئۇلارنىڭ قولغا ناھايىتى چوڭ بىر قوشۇن بەردى. چۈنكى خەلق ئۆز ئاتا-بوۋىلىرىنىڭ تەڭرىسى خۇداۋەندىنى تاشلىغانىدى. ئۇنىڭ ئۈچۈن ئارامىيلار يوشاشنىڭ ئەمەللىرىنىڭ جازاسىنى بەردى. ²⁵ ئۇلار ئۇنى ئېغىر كېسەل قويۇپ كەتكەندە، خىزمەتكارلىرى ئۇنىڭ يەھوياداھ كاھىننىڭ ئوغۇللىرىنىڭ قېنىنى تۆككىنى ئۈچۈن ئۇنىڭغا سۇيىقەست قىلىپ، ئۇنى ياتقان ئورنىدا قاتلىلىق قىلدى. ئۇ ئۆلۈپ، داۋۇدنىڭ شەھىرىدە

دەپنە قىلىندى. لېكىن ئۇلار ئۇنى پادىشاھلارنىڭ قەبرىلىرىدە دەپنە قىلىمىدى. ²⁶ ئۇنىڭغا سۇيىقەست قىلغانلار شىمات دېگەن ئاممىنى خوتۇننىڭ ئوغلى زاباد بىلەن شىمىرت دېگەن موئابىي خوتۇننىڭ ئوغلى يەھوزاباد ئىدى. ²⁷ ئۇنىڭ ئوغۇللىرى توغرىسىدا ۋە ئۇنىڭغا قارشى ئېيتىلغان پەيغەمبەرلىك سۆزلەر توغرىسىدا ۋە خۇدانىڭ بەيتىنىڭ ئوڭلىتىشى توغرىسىدا پادىشاھلارنىڭ تەپسىر كىتابىدا پۈتۈلگەندۇر. ئۇنىڭ ئوغلى ئامازيا ئورنىدا پادىشاھ بولدى.

يەھۇدانىڭ پادىشاھى ئامازيا ئېدومنى مەغلۇپ قىلدۇ

25 ¹ ئامازيا پادىشاھ بولغاندا يىگىرمە بەش ياشقا كىرىپ، يېرۇسالېمدا يىگىرمە توققۇز يىل سەلتەنەت قىلدى. ئۇنىڭ ئانىسى يېھوۋادان دەپ ئاتىلىپ، يېرۇسالېمدىن ئىدى. ² ئامازيا خۇداۋەندىنىڭ كۆزلىرىدە ياخشى بولغىنىنى قىلاتتى، لېكىن پۈتۈن كۆڭۈل بىلەن قىلمايتتى. ³ سەلتەنەت ئۇنىڭ قولىدا مەزمۇت بولغاندا ئانىسى پادىشاھنى ئۆلتۈرگەن خىزمەتكارلىرىنى ئۆلتۈردى. ⁴ لېكىن ئاتىلار ئوغۇللىرى ئۈچۈن ۋە ئوغۇللار ئاتىلىرى ئۈچۈن ئۆلتۈرۈلمىسۇن، بەلكى ھەربىرى ئۆز گۇناھى ئۈچۈن ئۆلسۇن دەپ، خۇداۋەندىنىڭ بۇيرۇقىغا مۇۋاپىق مۇسانىڭ قانۇن كىتابىدا پۈتۈلگەن ئەمرگە قاراپ قاتىللىق قىلغۇچىلارنىڭ بالىلىرىنى ئۆلتۈرمىدى.

⁵ ئاندىن ئامازيا يەھۇدانىڭ ئادەملىرىنى يىغدۇرۇپ، ئۇلارغا ئۇلارنىڭ ئاتا-بوۋىلىرىنىڭ خانىدانلىرىغا مۇۋاپىق مىڭبېشى بىلەن يۈزبېشىلار توختىتىپ قويدى. يەھۇدا بىلەن بەنياميننىڭ ھەممە يۇرتىدىكى يىگىرمە ياشقا كىرىپ، ئۇنىڭدىن چوڭراق بولغانلارنى ساناقتىن ئۆتكۈزۈپ، نەيزە بىلەن سىپار كۆتۈرەلىگۈدەك ئۈچ يۈز مىڭ جەڭ قىلغۇچىنى تېپىپ ئىلغىدى. ⁶ ئۇ ھەم ئىسرائىلدىن يۈز مىڭ باتۇر جەڭ قىلغۇچىنى يۈز تالانت كۈمۈشكە ئىجارىگە ئالدى.

⁷ لېكىن خۇدانىڭ بىر ئادىمى ئۇنىڭغا كېلىپ ئېيتتى: «ئەي پادىشاھ، ئىسرائىلنىڭ قوشۇنى سەن بىلەن بىرلىشىپ، چۈنكى خۇداۋەندە ئىسرائىل بىلەن، يەنى بەنى-ئەفرائىمنىڭ ھەممىسى بىلەن بولمايدۇ. ⁸ ئۆزۈڭ بېرىپ ئىشخنى قىلىپ، جەڭدە غەيىرەتلىك بولغىن. بولمىسا خۇدا سېنى دۈشمەننىڭ ئالدىدا مەغلۇپ قىلدۇ، چۈنكى خۇدا ئېگىزلىتىپ پەسلىتىشنى قادىردۇر» دېدى. ⁹ ئامازيا خۇدانىڭ ئادىمىگە ئېيتتى: «ئەمما مەن ئىسرائىلنىڭ قوشۇنىغا بەرگەن يۈز تالانت كۈمۈشۈم نېمە بولىدۇ؟» دېدى. خۇدانىڭ ئادىمى ئېيتتى: «خۇداۋەندە ساڭا بۇنىڭدىن زىيادە بەرگىلى قادىردۇر.» ¹⁰ شۇنى ئېيتقاندا ئامازيا ئۇنىڭغا ئەفرائىم يۇرتىدىن كەلگەن قوشۇننى ئايرىپ، ئۆيىگە بارغىلى قويدى. ئۇنىڭ ئۈچۈن بۇلار يەھۇداغا تولا ئاچچىقلىنىپ، چوڭ ئاچچىق بىلەن ئۆز ئۆيلىرىگە ياندى.

¹¹ ئەمما ئامازيا جۈرئەتلىنىپ، ئۆز خەلقىنى باشلاپ ئاسسۇرغا بېرىپ، بەنى-سېئىردىن ئون مىڭنى ئۇردى. ¹² بەنى-يەھۇدا يەنە ئون مىڭنى تىرىك تۇتۇپ، ئۇلارنى بىر تاغنىڭ چوققىسىغا ئېلىپ چىقىپ، قورام تاشنىڭ چوققىسىدىن ئىتتىرىۋاتتى. شۇنداقكى، ھەممىسى پارە-پارە بولدى. ¹³ لېكىن ئامازيا ياندۇرۇپ جەڭگە، بارغىلى قويمىغان قوشۇننىڭ ئادەملىرى يەھۇدانىڭ شەھەرلىرىگە ھۇجۇم قىلىپ، سامارىيەدىن تارتىپ بەيت-خورونغىچە تالاپ يۈرۈپ، خەلقنى ئۈچ مىڭنى ئۇرۇپ تولا ئولجا ئالدى.

¹⁴ ئامازيا ئېدومىيلارنى مەغلۇپ قىلىپ يېنىپ، بەنى-سېئىرنىڭ بۇتلىرىنى ئېلىپ كېلىپ، ئۆزىگە مەبۇد قىلىپ ئۇلارغا باش ئېگىپ، خۇشبو ي ئىسرىق ياندۇردى. ¹⁵ ئۇنىڭ ئۈچۈن خۇداۋەندىنىڭ غەزىپى ئامازياغا تۇتىشىپ، ئۇنىڭغا بىر پەيغەمبەرنى ئەۋەتتى. ئۇ ئۇنىڭغا ئېيتتى: «نېمىشقا بۇ خەلقنىڭ تەڭرىلەرنى ئىزدەيسەن؟ ئۇلار ئۆز خەلقىنى سېنىڭ قولۇڭدىن قۇتقۇزالمىدى ئەمەسمۇ؟» ¹⁶ ئۇ بۇ سۆز قىلىپ تۇرغاندا، پادىشاھ ئۇنىڭغا ئېيتتىكى: «سېنى پادىشاھنىڭ مەسلىھەتچىسى قىلىپ قويدۇقمۇ؟ ئاغزىڭنى يىغىن. نېمىشقا ئۇلگىنى خالايسەن؟» دېدى. پەيغەمبەر توختاپ ئېيتتى: «مۇنداق قىلىپ، مەسلىھەتمىگە قۇلاق سالمىغىنىڭدىن خۇدانىڭ سېنى ھالاك قىلىشىنى بىلىمەن» دېدى.

ئامازيا ئىسرائىلدىن شىكەستە يەپ مەغلۇپ بولدى

¹⁷ ئەمما يەھۇدانىڭ پادىشاھى ئامازيا مەسلىھەت قىلىشىپ، ئىسرائىلنىڭ پادىشاھى يوئاش بەن-يەھوئاخاز بەن-يېھۇنىڭ قېشىغا ئەلچى ئەۋەتىپ ئېيتقۇزدىكى: «كېلىپ سوقۇشايلى.» ¹⁸ لېكىن ئىسرائىلنىڭ پادىشاھى يوئاش يەھۇدانىڭ پادىشاھى ئامازياغا كىشى ئەۋەتىپ ئېيتقۇزدىكى: «لىۋاندىكى تىكەن لىۋاندىكى كېدىر دەرىخىگە خەۋەر ئەۋەتىپ: < ئۆز قىزىڭنى ئوغلۇمغا خوتۇنلۇققا بەرگىن > دەپ ئېيتقۇزدى. لېكىن لىۋاننىڭ ياۋا ھايۋانى ئۆتۈپ كېتىپ، تىكەننى دەسسەپ سالدى. ¹⁹ ئېدومنى ئۇردۇم، يەنە تاپاي دەپ، ئۆز كۆڭلۈڭدە مۇتەكەببۇر بولدۇڭ. ئويۇڭدە قالغىن. نېمىشقا ئۆزۈڭگە نۇقسان كەلتۈرۈپ، ئۆزۈڭنى ۋە ئۆزۈڭ بىلەن يەھۇدانى بالاغا تىقىسەن؟» دېدى. ²⁰ لېكىن ئامازيا قۇلاق سالمىدى، چۈنكى ئۇلار ئېدومنىڭ بۇتلىرىنى تەڭرىدەك تۇتۇپ ئىزدىگىنى ئۈچۈن دۈشمەننىڭ قولىغا تاپشۇرۇلسۇن دەپ، خۇدا تەرىپىدىن تەقدىر قىلىنغانىدى. ²¹ ئۇ ۋاقىت ئىسرائىلنىڭ پادىشاھى يوئاش چىقىپ، يەھۇدانىڭ پادىشاھى ئامازيا بىلەن ئۇچرىشىپ، يەھۇداغا تەۋە زېمىنى بولغان بەيت-شەمەشتە ئۇنىڭ بىلەن سوقۇشاتتى. ²² لېكىن يەھۇدانىڭ ئادەملىرى ئىسرائىلنىڭ ئادەملىرىدىن شىكەستە يەپ، ھەربىرى ئۆز ئۆيىگە قېچىپ كەتتى. ²³ ئىسرائىلنىڭ پادىشاھى يوئاش بەيت-شەمەشتە يەھۇدانىڭ پادىشاھى ئامازيا بەن-يوئاش بەن-يەھوئاخازنى ئەسىر قىلىپ، يېرۇسالېمغا ئېلىپ بېرىپ، يېرۇسالېمنىڭ سېپىلىدىن ئەفرائىم دەۋازىسىدىن تارتىپ بۇرجەك دەۋازىسىغىچە تۆت يۈز گەزلىك بىر بۆلىكىنى يىقتىپ، ²⁴ ئوبەد-ئېدومنىڭ ئاماننىدە بولۇپ خۇدانىڭ

بەيتىدە ساقلانغان ھەممە ئالتۇن بىلەن كۈمۈشنى ۋە ھەممە قاچىلارنى تالاپ، پادىشاھنىڭ ئوردىسىنىڭ خەزىنىلىرىنى بۇلاپ، كېپىللەر ئېلىپ سامارىيەگە يېنىپ كەتتى. ²⁵ يەھۇدانىڭ پادىشاھى يوشانىڭ ئوغلى ئامازيا ئىسرائىلنىڭ پادىشاھى يەھوشافازنىڭ ئوغلى يوشافاز ئۆلگەندىن كېيىن ئون بەش يىل ياشىغانىدى. ²⁶ ئامازيانىڭ باشقا ئىشلىرى، خاھى ئۇنىڭ ئاۋۋالقىسى بولسا، خاھى ئۇنىڭ ئاخىرقىسى بولسا يەھۇدا بىلەن ئىسرائىلنىڭ پادىشاھلىرىنىڭ كىتابىدا پۈتۈلگەندۇر. ²⁷ ئامازيا خۇداۋەندىنىڭ يولىدىن يانغاندىن كېيىن يېرۇسالېمدا ئۇلار ئۇنىڭغا خىيانەت قىلدى. شۇنداقكى، ئۇ لاكىشقا قېچىپ كەتتى، لېكىن ئۇلار ئۇنىڭ كەينىدىن لاكىشقا كىشىلەر ئەۋەتىپ، ئۇنى ئاندا ئۆلتۈردى. ²⁸ ئاندىن ئۇلار ئۇنى ئاتلارغا سېلىپ ئېلىپ كېتىپ، ئاتا-بوۋىلىرىنىڭ ئارىسىدا يەھۇدانىڭ شەھىرىدە دەپنە قىلدى.

يەھۇدانىڭ پادىشاھى ئۇزىيانىڭ راۋاجلىق سەلتەنتى

26 ¹ يەھۇدانىڭ ھەممە خەلقى ئون ئالتە ياشقا كىرگەن ئۇزىيانى ئېلىپ، ئاتىسى ئامازيانىڭ ئورنىدا پادىشاھ قىلدى. ² ئۇ ئۆزى ئاتىسى پادىشاھ ئۆز ئاتا-بوۋىلىرىنىڭ ئارىسىدا راھەت تاپقاندىن كېيىن ئېلاتنى قايتىدىن ياساپ، يەھۇداغا يەنە تەۋە قىلدى. ³ ئۇزىيا پادىشاھ بولغاندا ئون ئالتە ياشقا كىرىپ، يېرۇسالېمدا ئەللىك ئىككى يىل سەلتەنت قىلدى. ئۇنىڭ ئاتىسى يەكوليا دەپ ئاتىلىپ، يېرۇسالېمدىن ئىدى. ⁴ ئۇ ئۆز ئاتىسى ئامازيا قىلغاندەك خۇداۋەندىنىڭ كۆزلىرىدە ياخشى بولغىنىنى قىلىپ، ⁵ خۇدا تەرىپىدىن كەلگەن ۋەھىيلەردىن ئاگاھ بولغان زەكاريانىڭ كۈنلىرىدە خۇدانى ئىزدەتتى. خۇداۋەندىنى ئىزدىگەن ۋاقىتتا خۇدا ئۇنى راۋاجلىق قىلاتتى.

⁶ ئۇ چىقىپ، فىلىستىنلىلەر بىلەن جەڭ قىلىپ، گاتنىڭ سېپىلى، يابنەنىڭ سېپىلى ۋە ئاشدودنىڭ سېپىلىنى يىقىتىپ، ئاشدودقا تەۋە زېمىندە ۋە فىلىستىنلىلەرنىڭ باشقا يەرلىرىدە شەھەرلەر ياسايتتى. ⁷ خۇدا ئۇنىڭغا فىلىستىنلىلەرگە قارشى ۋە گۇربائالدا ئولتۇرغان ئەرەبلەر ۋە ماگونلۇقلارغا قارشى ياردەم بەردى. ⁸ ئاممونييلار بولسا ئۇزىياغا باج-خىراج بېرىتتى. ئۇ ناھايىتى قۇدرەتلىك بولۇپ، شۆھرەتى مىسىرغىچە تارقىتىلاتتى. ⁹ ئۇزىيا يېرۇسالېمدا بۇرجەك دەرۋازىسىدا، ۋادى دەرۋازىسىدا ۋە سېپىل قايرىلغان يەردە مۇنارلار ياساپ، ئۇلارنى مەھكەم قىلدى. ¹⁰ ئۇ ھەم چۆلدە مۇنارلار ياساپ، تولا قۇدۇق كولىدى، چۈنكى پەس يەر بىلەن ئېگىز تۈزلەڭلىكتە ئۇنىڭ تولا مېلى بار ئىدى. دېھقانچىلىققا ئامراق بولغاچ تاغلاردا ۋە ھوسۇللۇق ئېتىزلاردا ئۇنىڭ دېھقان بىلەن باغۋەنلىرى بار ئىدى.

¹¹ ئۇزىيانىڭ بىر جەڭگىۋار قوشۇنى بار ئىدى. لەشكەرلەر بولسا پادىشاھنىڭ سەردارلىرىنىڭ بىرى بولغان خانانىيىنىڭ تېگىدە بولغان يەئىيەل كاتىپ بىلەن مائاسېيا ھاكىم تەرىپىدىن كۆرەكتىن ئۆتكۈزۈلۈپ، قىسىملارغا بۆلۈنۈپ جەڭگە چىقاتتى. ¹² خانىدانلارنىڭ باشلىرى

بولۇپ، باتۇر جەڭ قىلغۇچى سەردارلارنىڭ پۈتۈن سانى ئىككى مىڭ ئالتە يۈز ئىدى. ¹³ ئۇلارنىڭ قول ئاستىدا بولۇپ كۈچ ۋە غەيرەت بىلەن جەڭ قىلىپ پادىشاھقا دۈشمەنگە قارشى مەدەت بېرىدىغان قوشۇننىڭ سانى ئۈچ يۈز يەتتە مىڭ بەش يۈز ئىدى. ¹⁴ ئۇزۇنچا بۇ پۈتۈن قوشۇنغا سپار، نەيزە، قالدان، ساۋۇت، يا ۋە سالغا تاشلىرى راستلاپ بېرىپ، ¹⁵ يېرۇسالېمدا ئۇستا ھۈنەرۋەنلەرنىڭ قولى بىلەن جەڭ ئەسۋابلىرى ئەتكۈزۈپ، ئوقياسى بىلەن يوغان تاشلارنىڭ ئېتىلىشى ئۈچۈن مۇنار بىلەن سېپىلنىڭ بۇرجەكلىرىدە قويۇپ قويىدى. ئۇنىڭ شۆھرىتى يىراق يەرلەرگە يېتەتتى. ئۇ ئاجايىپ تەرىقىدە مەدەت تېپىپ قۇۋۋەتلىنەتتى.

ئۇزۇنچا ئۆلگۈچە پېسە بولۇپ تۇرىدۇ

¹⁶ لېكىن ئۇ قۇۋۋەتلىنگەندە ئۆزى خاراب بولغۇدەك كۆڭلى مۇتەكەببۇر بولۇپ قالدى. ئۆز تەڭرىسى خۇداۋەندىگە ئىتائەتسىزلىك قىلىپ، خۇشبۇي ئىسرىق قۇربانگاھىدا خۇشبۇي ئىسرىق ياندۇرغىلى خۇداۋەندىنىڭ بەيتىگە كىردى. ¹⁷ ئۇ ۋاقىت ئازاريا كاھىن بىلەن خۇداۋەندىنىڭ كاھىنلىرى بولغان سەكسەن غەيرەتلىك كىشى ئۇنىڭ كەينىدىن كىرىپ، ¹⁸ ئۇزۇنچا پادىشاھنىڭ قېشىغا چىقىپ، ئۇنىڭغا ئېيتتى: «ئەي ئۇزۇنچا، خۇداۋەندىگە خۇشبۇي ئىسرىق ياندۇرۇش سېنىڭ ھەققىڭ بولماي، بەلكى خۇشبۇي ئىسرىق ياندۇرغىلى مۇقەددەس قىلىنىپ ھارۇننىڭ ئوغۇللىرى بولغان كاھىنلارنىڭ ئىشى بولىدۇ. مۇقەددەس خانىدىن چىقىپ كەتكىن. سەن گۇناھ قىلىپ، رەب خۇدانىڭ تەرىپىدىن ئىززەت تاپمايسەن» دېسە، ¹⁹ ئۇزۇنچا خۇشبۇي ئىسرىق ياندۇرغىلى قولىدا بىر ئىسرىقنى تۇتۇپ تۇرۇپ، بۇ سۆزدىن ئاچچىقلىنىپ كەتتى. لېكىن كاھىنلارغا ئاچچىقلىنىپ تۇرغىنىدا پېشانىسىدا پېسە چىقىپ قالدى. بۇ بالا كاھىنلارنىڭ ئالدىدا خۇداۋەندىنىڭ بەيتىدە خۇشبۇي ئىسرىق قۇربانگاھىنىڭ يېنىدا ئۇنىڭ ئۈستىگە كەلدى. ²⁰ باش كاھىن ئازاريا بىلەن كاھىنلارنىڭ ھەممىسى ئۇنىڭغا قاراپ، پېشانىسىدا پېسەنىڭ چىققىنىنى كۆرۈپ، ئۇنى ئۇ يەردىن ھەيدىۋەتتى. ئۇ ئۆزى ھەم ئالدىراپ چىقىپ، خۇداۋەندە ئۇنى ئۇرغىنى ئۈچۈن كەتتى. ²¹ ئاندىن كېيىن ئۇزۇنچا پادىشاھ ئۆلگەن كۈنگىچە پېسەلىككە مۇپتىلا بولۇپ، پېسە بولغۇچ خاس بىر ئۆيدە ئولتۇرۇپ، خۇداۋەندىنىڭ بەيتىدىن مەھرۇم قالدى. ئۇنىڭ ئوغلى يوتام پادىشاھنىڭ ئۆيىدىن خەۋەر ئېلىپ، يۇرتىنىڭ خەلقىگە ھۆكۈم قىلاتتى.

²² ئۇزۇنچانىڭ باشقا ئىشلىرى، خاھى ئۇنىڭ ئاۋۋالقىسى، خاھى ئۇنىڭ ئاخىرقىسى بولسا بۇلارنى ئاموزنىڭ ئوغلى يەشايا پەيغەمبەر يېزىپ قويغاندۇر. ²³ ئۇزۇنچا ئۆز ئاتا-بوۋىلىرىنىڭ ئارىسىدا راھەت تېپىپ، ئاتا-بوۋىلىرىنىڭ ئارىسىدا دەپنە قىلىندى. لېكىن ئۇلار: «ئۇ پېسە ئىدى» دەپ ئۇنى پادىشاھلارنىڭ قەبرىلىرىگە تەۋە بولغان چەترەك يەردە كۆمۈپ قويىدى. ئاندىن ئوغلى يوتام ئۇنىڭ ئورنىدا پادىشاھ بولىدى.

يەھۇدانىڭ پادىشاھى يوتام

27 ¹ يوتام پادىشاھ بولغاندا يىگىرمە بەش ياشقا كىرىپ، يېرۇسالېمدا ئون ئالتە يىل سەلتەنەت قىلدى. ئۇنىڭ ئانىسى يەرۇشا دەپ ئاتىلىپ، سادوقنىڭ قىزى ئىدى. ² يوتام ئۆز ئاتىسى ئۆزىدىن خۇداۋەندىنىڭ كۆزلىرىدە ياخشى بولغىنىنى قىلاتتى. ئەمما ئۇ خۇداۋەندىنىڭ بەيتىگە كىرمىدى. لېكىن خەلق ئۆزى بۇزۇق ئىشلار قىلىپ تۇردى. ³ ئۇ خۇداۋەندىنىڭ بەيتىنىڭ ئېگىز دەرۋازىسىنى ياساپ، ئوفەل سېپىلىدە تولا ئىشلەپ تەمىر قىلىپ، ⁴ يەھۇدانىڭ تاغلىرىدا شەھەرلەر ياساپ، جاڭگاللاردا قورغان بىلەن مۇنارلار بىنا قىلاتتى. ⁵ ئۇ ھەم بەنى-ئامموننىڭ پادىشاھى بىلەن جەڭ قىلىپ، ئۇنى مەغلۇپ قىلدى. شۇنداقكى، بەنى-ئاممون ئۇ يىلدا ئۇنىڭغا يۈز تالانت كۈمۈش، ئون مىڭ كور بۇغداي بىلەن ئون مىڭ كور ئارپا بەردى. بەنى-ئاممون ئىككىنچى يىل ۋە ھەم ئۈچىنچى يىل شۇنچىلىك بېرىدىغان بولدى. ⁶ ئۆز تەڭرىسى خۇداۋەندىنىڭ ئالدىدا مەزمۇت قەدەملىكتە يۈرگىنى ئۈچۈن يوتام ئۇنداق قۇدرەتلىك بولدى.

⁷ يوتامنىڭ باشقا ئىشلىرى، ھەممە جەڭ ۋە تۇتقان يوللىرى توغرىسىدا ئىسرائىل بىلەن يەھۇدا پادىشاھلىرىنىڭ كىتابىدا پۈتۈلگەندۇر. ⁸ ئۇ پادىشاھ بولغاندا يىگىرمە بەش ياشقا كىرىپ، يېرۇسالېمدا ئون ئالتە يىل سەلتەنەت قىلدى. ⁹ يوتام ئۆز ئاتا-بوۋىلىرىنىڭ ئارىسىدا راھەت تېپىپ، داۋۇدنىڭ شەھىرىدە دەپنە قىلىندى. ئۇنىڭ ئوغلى ئاھاز ئورنىدا پادىشاھ بولدى.

يەھۇدانىڭ پادىشاھى ئاھازنىڭ بۆتپەرەسلىكى

28 ¹ ئاھاز پادىشاھ بولغاندا يىگىرمە ياشقا كىرىپ، يېرۇسالېمدا ئون ئالتە يىل سەلتەنەت قىلدى. ئۇ ئۆز ئاتىسى داۋۇد تەك قىلماي، خۇداۋەندىنىڭ نەزىرىدە ناتوغرا بولغىنىنى قىلىپ، ² ئىسرائىل پادىشاھلىرىنىڭ يولىدا يۈرەتتى. ئۇ ھەتتا بائال بۇتلىرىنىڭ قۇببا سۈرەتلىرىنى ئەتكۈزۈپ، ³ بەن-ھىننومنىڭ ۋادىسىدا خۇشبۇي ئىسرىق ياندۇرۇپ، خۇداۋەندە بەنى-ئىسرائىل ئالدىدىن ھەيدەپ چىقارغان تائىپىلەرنىڭ يىرگىنچىلىك ئىشلىرىغا مۇۋاپىق ئۆز بالىلىرىنى ئوتتا كۆيدۈرۈپ، ⁴ ئېگىز يەرلەردە، دۆڭلۈكلەردە ۋە ھەممە كۆك دەرەخلەرنىڭ تېگىدە قۇربانلىق قىلىپ خۇشبۇي ئىسرىق ياندۇراتتى. ⁵ ئۇنىڭ ئۈچۈن تەڭرىسى خۇداۋەندە ئۇنى ئارام پادىشاھىنىڭ قولىغا تاپشۇردى. ئۇلار ئۇنىڭغا غالىب كېلىپ، تولا خەلقنى ئەسىر قىلىپ، دەمەشققە ئېلىپ كەتتى. ئۇ ھەم ئىسرائىل پادىشاھىنىڭ قولىغا تاپشۇرۇلۇپ، ئۇنىڭدىن تولا شىكەستە يېدى. ⁶ رېماليياھۇنىڭ ئوغلى پېقاھ بىر كۈندە يەھۇدادىن ھەممىسى جەڭگە لايىق بولغان بىر يۈز يىگىرمە مىڭ ئادەمنى ئۆلتۈردى. ئۇلار ئۆز ئاتا-بوۋىلىرىنىڭ تەڭرىسى خۇداۋەندىنى تاشلىغىنى ئۈچۈن بۇ بالا ئۇلارغا تەگدى. ⁷ زىكرى دېگەن بىر باتۇر ئەفرائىمىي ئادەم پادىشاھنىڭ ئوغلى مائاسېيانى، ئوردىنىڭ سەردارى ئازرىقام بىلەن پادىشاھنىڭ ۋەزىرى

ئەلغاننى ئۆلتۈردى. ⁸ بەنى-ئىسرائىل ئۆز بۇرادەرلىرىدىن ئىككى يۈز مىڭ خوتۇن بىلەن ئوغۇل قىزلىرىنى ئەسىر قىلىپ، ئۇلاردىن ھەم تولا ئولجا ئېلىپ، ئولجىنى سامارىيەگە ئېلىپ كەتتى.

⁹ ئەمما ئاندا خۇداۋەندىنىڭ ئودەد دېگەن بىر پەيغەمبەر بار ئىدى. ئۇ ئۆزى سامارىيەگە كەلگەن قوشۇننىڭ ئالدىغا چىقىپ، ئۇلارغا ئېيتتى: «مانا ئۆز ئاتا-بوۋىلىرىڭلارنىڭ تەڭرىسى خۇداۋەندە يەھۇداغا غەزەپلىنىپ، ئۇلارنى قولۇڭلارغا تاپشۇردى. لېكىن سىلەر ئاسمانغا يەتكۈدەك بىر غەزەپ بىلەن ئۇلارنى ئۆلتۈرۈڭلار. ¹⁰ ئەمدى يەھۇدا بىلەن يېرۇسالېمنىڭ بالىلىرىنى ئۆزىمىزگە قۇل بىلەن دېدەك قىلالى دەپ، خىيال قىلىسىلەر. بۇنىڭ بىلەن تەڭرىڭلار خۇداۋەندىنىڭ ئالدىدا گۇناھكار بولىسىلەر. ¹¹ ئەمدى ماڭا قۇلاق سېلىڭلار! بۇرادەرلىرىڭلاردىن ئالغان ئەسىرلەرنى قويۇپ بېرىڭلار، چۈنكى خۇداۋەندىنىڭ شىددەتلىك غەزىپى سىلەرگە تۇتاشتى» دېدى. ¹² ئۇ ۋاقىت بەنى-ئەفرائىمنىڭ بەزى باشلىرى، يەنى يەھوخانانىڭ ئوغلى ئازاريا، مەشلىموتنىڭ ئوغلى بەرەكيا، شاللۇمنىڭ ئوغلى يەخىزقىيا، خادلاينىڭ ئوغلى ئاماسا قوپۇپ، جەڭدىن كەلگەنلەرنىڭ ئالدىغا چىقىپ، ¹³ ئۇلارغا ئېيتتى: «بۇ ئەسىرلەرنى مۇنىڭغا كىرگۈزمەڭلار. قىلغىنىڭلار بىلەن بىزنى خۇداۋەندىنىڭ ئالدىدا گۇناھكار قىلىپ، ئەمدى خاتا بىلەن گۇناھلىرىمىزنى ئاشۇرىسىلەر، چۈنكى گۇناھىمىز چوڭ بولغان ئۈچۈن ئىسرائىلنىڭ ئۈستىگە غەزەپ كەلدى.»

¹⁴ شۇنى دېگەندە جەڭ قىلغانلارنىڭ ئۆزى ئەسىرلەر بىلەن ئولجىنى ئەسىرلەر ۋە پۈتۈن جامائەتنىڭ ئالدىدا قويدى. ¹⁵ مەزكۇر باشلار قوپۇپ، ئەسىرلەردىن خەۋەر ئېلىپ، ھەممە يالغۇچلىرىغا ئولجىدىن ئېلىپ، كىيدۈرۈپ ئۇلارغا ئېگىن ئاياغ بىلەن يەپ-ئىچكۈلۈك بېرىپ، ئۇلارنى ياغ بىلەن ياغلاپ، ماڭالمىغانلىرىنى ئېشەككە مىندۈرۈپ، < خورمىلىق شەھەر > دېگەن يېرىخوغا ئۇلارنىڭ بۇرادەرلىرىنىڭ قېشىغا كەلتۈرۈپ، ئاندىن سامارىيەگە يېنىپ كەتتى.

¹⁶ ئۇ ۋاقىتتا ئاھاز پادىشاھ ئاسسۇرنىڭ پادىشاھلىرىغا: «ماڭا مەدەت بېرىڭلار» دەپ سورىغىلى ئەلچىلەر ئەۋەتتى. ¹⁷ چۈنكى ئېدومىيلار ھەم كېلىپ، يەھۇدانى ئۇرۇپ، ئەسىر ئالغانىدى. ¹⁸ فىلىستىنلىلەر پەس تۈزلەڭلىكنىڭ شەھەرلىرىگە كېلىپ، يەھۇدانىڭ جەنۇب يۇرتىغا كىرىپ، بەيت-شەمەش، ئايالون، گېدېروت، سوكو بىلەن ئۆزىگە تەۋە كەنتلىرىنى، تىمناھ بىلەن ئۆزىگە تەۋە كەنتلىرىنى ۋە گىمزو بىلەن ئۆزىگە تەۋە كەنتلىرىنى ئېلىپ، ئاندا ئولتۇرۇۋالغانىدى. ¹⁹ خۇداۋەندە يەھۇدانى ئىسرائىلنىڭ پادىشاھى ئاھازنىڭ سەۋەبىدىن پەس قىلغانىدى، چۈنكى ئاھاز يەھۇدانى ئۇياتسىز قىلىپ، خۇداۋەندىگە بىۋاپالىق قىلغانىدى. ²⁰ لېكىن ئاسسۇرنىڭ پادىشاھى تىلگات-پىلنەسەر ئۇنىڭغا مەدەت بەرمەي، قارشى چىقىپ ھۇجۇم قىلدى. ²¹ ئاھاز خۇداۋەندىنىڭ بەيتىنى، پادىشاھنىڭ ئوردىسى بىلەن ئۇلۇغلارنىڭ ئۆيلىرىنى تالاپ، ئۇنىڭغا بەرسىمۇ، ئۇ ئۇنىڭغا ھېچ مەدەت بەرمىدى.

²² ئۆز تەڭلىكىدە ئاھاز پادىشاھ ئۆزى خۇداۋەندىگە قىلغان ۋاپاسزلىقىنى تېخى زىيادە قىلىپ: ²³ «مېنى ئۆردى» دەپ، دەمەشقىنىڭ تەڭرىلىرىگە قۇربانلىق قىلىپ: «ئارام پادىشاھلىرىنىڭ

تەڭرىلىرى ئۇلارغا ياردەم بەردى. ئۇلارغا قۇربانلىق قىلسام، ماڭا ھەم ياردەم بېرەرمىكىن» دەپ خىيال قىلدى. لېكىن بۇ بۇتلار ئۇنىڭ ئۆزى بىلەن ھەممە ئىسرائىلنىڭ خارابلىقىغا سەۋەب بولدى. ²⁴ ئاھاز خۇدانىڭ بەيتىدىكى قاچىلارنى يىغدۇرۇپ، خۇدانىڭ بەيتىنىڭ قاچىلىرىنى چېقىپ، خۇداۋەندىنىڭ بەيتىنىڭ ئىشىكلىرىنى تاقاپ، يېرۇسالېمنىڭ ھەر بۇلۇڭىدا قۇربانگاھلار ياساپ قويدى. ²⁵ يەھۇدانىڭ ھەربىر شەھىرىدە قۇربانلىق ئېگىزلىكلەر ياساپ، ئاندا بۇتلارغا خۇشبۇي ئىسرىق ياندۇرۇپ، ئاتا-بوۋىلىرىنىڭ تەڭرىسى خۇداۋەندىنىڭ غەزىپىنى كەلتۈردى.

²⁶ ئۇنىڭ باشقا ئىشلىرى ۋە تۇتقان يوللىرى توغرىسىدا، خاھى ئۇنىڭ ئاۋۋالقى، خاھى ئۇنىڭ ئاخىرقى ئەمەللىرى بولسا يەھۇدا بىلەن ئىسرائىلنىڭ پادىشاھلىرىنىڭ كىتابىدا پۈتۈلگەندۇر. ²⁷ ئاھاز ئۆز ئاتا-بوۋىلىرىنىڭ ئارىسىدا راھەت تېپىپ، پادىشاھلارنىڭ قەبرىلىرىدە قوبۇلماي، يېرۇسالېم شەھىرىنىڭ ئۆزىدە دەپنە قىلىندى. ئاندىن ئوغلى خىزقىيا ئۇنىڭ ئورنىدا پادىشاھ بولدى.

يەھۇدانىڭ پادىشاھى خىزقىيا خۇداۋەندىنىڭ بەيتىنى پاك قىلدۇ

29 ¹ خىزقىيا پادىشاھ بولغاندا يىگىرمە بەش ياشقا كىرىپ، يېرۇسالېمدا يىگىرمە توققۇز يىل سەلتەنەت قىلدى. ئۇنىڭ ئانىسى ئابىيا دەپ ئاتىلىپ، زەكارىيانىڭ قىزى ئىدى. ² خىزقىيا ئۆز ئاتىسى داۋۇد قىلغاننىڭ ھەممىسىگە مۇۋاپىق خۇداۋەندىنىڭ كۆزلىرىدە راست بولغاننى قىلاتتى. ³ ئۇنىڭ سەلتەنتىنىڭ ئاۋۋالقى يىلىنىڭ ئاۋۋالقى ئايدا خۇداۋەندىنىڭ بەيتىنىڭ ئىشىكلىرىنى ئېچىپ، ئۇلارنى ئوڭلىتىپ قويدى. ⁴ ئاندىن كاھىنلار بىلەن لاۋىيلارنى قىچقىرىپ، ئۇلارنى شەرق تەرىپىدىكى ھويلىدا يىغدۇرۇپ، ⁵ ئۇلارغا ئېيتتى: «ئەي لاۋىيلار، ماڭا قۇلاق سېلىڭلار. ئۆزۈڭلارنى ۋە ئاتا-بوۋىلىرىڭلارنىڭ تەڭرىسى خۇداۋەندىنىڭ بەيتىنى پاك قىلىپ، مۇقەددەس خانىدىن ناپاكلىقنى چىقىرىۋېتىڭلار. ⁶ چۈنكى ئاتا-بوۋىلىرىمىز بىۋاپا بولۇپ، تەڭرىمىز خۇداۋەندىنىڭ نەزىرىدە يامان بولغاننى قىلىپ ئۇنى تاشلاپ، خۇداۋەندىنىڭ ماكانىدىن يۈز ئۆرۈپ ئارقىسىغا ياندى. ⁷ ئۇلار ئايۋاننىڭ ئىشىكلىرىنى تاقاپ، چىراغلىرىنى ئۆچۈرۈپ، خۇشبۇي ئىسرىق ياندۇرماي تۇرۇپ، مۇقەددەس خاندا ئىسرائىلنىڭ خۇدايىغا ھېچ كۆيدۈرىدىغان قۇربانلىق ئۆتكۈزۈلمىدى. ⁸ ئۇنىڭ ئۈچۈن خۇداۋەندىنىڭ غەزىپى يەھۇدا بىلەن يېرۇسالېمنىڭ ئۈستىگە كەلدى. ئۇ ئۇلارنى دەھشەتكە سېلىپ، سىلەر ئۆز كۆزلىرىڭلار بىلەن كۆرگەندەك كۈلكە قىلىپ قويدى. ⁹ مانا ئۇنىڭ ئۈچۈن ئاتا-بوۋىلىرىمىز قىلچ بىلەن چۈشۈپ، ئوغۇل، قىز ۋە خوتۇنلىرىمىز ئەسىر بولۇپ قالدى. ¹⁰ ئەمدى ئۇنىڭ شىددەتلىك غەزىپى بىزدىن يانغاي دەپ، ئىسرائىلنىڭ تەڭرىسى خۇداۋەندە بىلەن بىر ئەھدە باغلاش كۆڭلۈمدە باردۇر. ¹¹ ئەي ئوغۇللىرىم، غاپىل بولماڭلار،

چۈنكى خۇداۋەندە سىلەرنى ئۆز يۈزىنىڭ ئالدىدا تۇرۇپ، ھۇزۇرىدا ئۇنىڭغا ئىبادەت قىلىپ، ئۇنىڭ خىزمەتكارلىرى بولۇپ ئۇنىڭغا خۇشبوۋى ئىسرىق ياندۇرغىلى ئىلغىدى» دېدى.

¹² ئۇ ۋاقىت لاۋىيىلار قوپتى. بەنى-قېھاتتىن ئاماساينىڭ ئوغلى ماخات بىلەن ئازارىيانىڭ ئوغلى يويئېل، بەنى-مەرارىدىن ئابدىنىڭ ئوغلى قىس بىلەن يەھالەلەلنىڭ ئوغلى ئازارىيا، گەرشونىيلاردىن زىماننىڭ ئوغلى يويئەھ بىلەن يويئەھنىڭ ئوغلى ئېدەن قوپتى. ¹³ بەنى-ئېلزارفاندىن شىمىرى بىلەن يەئىيەل، بەنى-ئاسافدىن زەكارىيا بىلەن ماتتانيا، ¹⁴ بەنى-ھېماندىن يەخىيەل بىلەن شىمىرى ۋە بەنى-يەدۇتۇندىن شەمايا بىلەن ئۇزىيەل دېگەنلەر ھەم قوپتى. ¹⁵ بۇلار ئۆز بۇرادەرلىرىنى يىغىپ، ئۆزىنى مۇقەددەس قىلىپ، پادىشاھ خۇداۋەندىنىڭ سۆزىگە مۇۋاپىق بۇيرۇغاندەك خۇداۋەندىنىڭ بەيتىنى پاك قىلغىلى كىردى. ¹⁶ كاھىنلار خۇداۋەندىنىڭ بەيتىنىڭ ئىچكىرىگە ئۇنى پاك قىلماق ئۈچۈن كىرىپ، خۇداۋەندىنىڭ بەيتىدە تاپقان ھەممە ناپاكىلىقنى خۇداۋەندىنىڭ بەيتىنىڭ ھويلىسىغا چىقاردى. ئاندا لاۋىيىلار ئۇنى ئېلىپ، قىدرىن ۋادىسىغا كۆتۈرۈپ تاشلىدى. ¹⁷ ئۇلار ئاۋۋالقى ئاينىڭ بىرىنچى كۈنىدە پاك قىلىنىشنى باشلاپ، ئاينىڭ سەككىزىنچى كۈنىدە خۇداۋەندىنىڭ ئايۋانغا يېتىپ، خۇداۋەندىنىڭ بەيتىنى سەككىز كۈندە پاكىز قىلىپ، ئاۋۋالقى ئاينىڭ ئون ئالتىنچى كۈنىدە ئىشنى پۈتكۈزۈپ بولدى. ¹⁸ ئۇ ۋاقىت ئۇلار خىزقىيا پادىشاھنىڭ قېشىغا بېرىپ، ئېيتتىكى: «بىز خۇداۋەندىنىڭ پۈتۈن بەيتىنى پاك قىلىپ، كۆيدۈرمە قۇربانغاھى بىلەن شۇنىڭغا تەئەللۇق ھەممە نەرسىلەرنى، تەقدىم ناننىڭ جۈزىسى بىلەن شۇنىڭغا تەئەللۇق ھەممە نەرسىلەرنى تازىلاپ، ¹⁹ ئاھاز پادىشاھ ئۆز سەلتەنتىنىڭ ۋاقتىدا بىۋاپالىق قىلىپ تاشلىغان ئەسۋابلارنى ئوڭلاپ پاك قىلدۇق. مانا بۇلار خۇداۋەندىنىڭ قۇربانغاھىنىڭ ئالدىدا تۇرىدۇ».

²⁰ ئەتىسى سەھەر خىزقىيا پادىشاھ شەھەرنىڭ ئۇلۇغلىرىنى يىغدۇرۇپ، خۇداۋەندىنىڭ بەيتىگە چىقتى. ²¹ ئۇلار يەتتە بۇقا، يەتتە قوچقار، يەتتە قوزا ۋە يەتتە ئۆچكىنى گۇناھ قۇربانلىقى بولۇشقا مەملىكەت بىلەن مۇقەددەس خانا ۋە يەھۇدا ئۈچۈن كەلتۈردى. پادىشاھ ھارۇننىڭ ئوغۇللىرى بولغان كاھىنلارغا بۇ ھايۋانلارنى خۇداۋەندىنىڭ قۇربانغاھىدا قۇربانلىق قىلغىلى بۇيرۇدى. ²² ئۇ ۋاقىت ئۇلار بۇقۇلارنى ئۆلتۈرۈپ، قېنىنى ئېلىپ قۇربانغاھقا چاچتى. ئاندىن ئۇلار قوچقارلارنى ئۆلتۈرۈپ، قېنىنى قۇربانغاھقا چىچىپ، قوزىلارنى ھەم ئۆلتۈرۈپ، قېنىنى قۇربانغاھقا چاچتى. ²³ شۇنى قىلىپ بولۇپ، گۇناھ قۇربانلىقى بولىدىغان تېكىلەرنى پادىشاھ بىلەن جامائەتنىڭ قېشىغا كەلتۈرۈپ، ئۇلارنىڭ ئۈستىگە قول قويدى. ²⁴ كاھىنلار ئۇلارنى ئۆلتۈرۈپ، گۇناھ قۇربانلىقى بولسۇن دەپ قېنىنى پۈتۈن ئىسرائىلنىڭ كاپارىتى ئۈچۈن قۇربانغاھقا چاچتى، چۈنكى پادىشاھ: «پۈتۈن ئىسرائىل ئۈچۈن كۆيدۈرىدىغان قۇربانلىق بىلەن گۇناھ قۇربانلىقى ئۆتكۈزۈلسۇن» دەپ بۇيرۇغانىدى. ²⁵ ئۇ ئۆزى لاۋىيىلارنى داۋۇد بىلەن پادىشاھنىڭ روھى كۆرۈنۈش كۆرگۈچىسى گاد ۋە ناتان پەيغەمبەر بۇيرۇغاندەك خۇداۋەندىنىڭ بەيتىدە تورغۇزۇپ، ئۇلار خۇداۋەندە ئۆز

پەيغەمبەرلىرىنىڭ ۋاسىتىسى بىلەن بۇيرۇغانغا مۇۋاپىق جاڭجاڭ ۋە ساتار بىلەن چاڭلارنى تۇتۇپ تۇرسۇن دەپ تەيىنلىگەندى. ²⁶ لاۋىيلار داۋۇدنىڭ چالدىغان ئەسۋابىلارنى تۇتۇپ، كاھىنلار كانايىلارنى تۇتۇپ تۇردى.

²⁷ خىزقىيا: «قۇربانگاھنىڭ ئۈستىدە كۆيدۈرىدىغان قۇربانلىقنى ئۆتكۈزۈڭلار» دەپ بۇيرۇدى. قۇربانلىق قىلغىنىدا خۇداۋەندىنىڭ شېئىرى باشلىنىپ، كاناي بىلەن ئىسرائىلنىڭ پادىشاھى داۋۇدنىڭ نەغمىلىرى چېلىنىپ تۇردى. ²⁸ شېئىر ئوقۇلۇپ، كاناي چېلىنىپ، كۆيدۈرىدىغان قۇربانلىق كەلتۈرۈلۈپ بولغۇچە پۈتۈن جامائەت سەجدە قىلىپ تۇردى. ²⁹ ئۇلار كۆيدۈرىدىغان قۇربانلىق ئۆتكۈزۈپ بولغاندا پادىشاھ ۋە ئۇنىڭ بىلەن ھازىر بولغانلارنىڭ ھەممىسى تىز پۈكۈپ سەجدە قىلدى. ³⁰ خىزقىيا پادىشاھ بىلەن ئەمىرلەر لاۋىيلارغا: «داۋۇد بىلەن روھىي كۆرۈنۈش كۆرگۈچى ئاسافنىڭ سۆزى بىلەن خۇداۋەندىگە ھەمدۇسانا ئېيتىڭلار» دەپ بۇيرۇدى. ئۇلار خۇشلۇق بىلەن مەدھىيە ئوقۇپ، ئېڭىشىپ سەجدە قىلدى.

³¹ خىزقىيا سۆز قىلىپ: «خۇداۋەندىنىڭ خىزمىتى ئۈچۈن ھەدىيە كەلتۈرۈڭلار. ئەمدى كېلىپ، خۇداۋەندىنىڭ بەيتىگە سويۇم قۇربانلىقلار بىلەن ھەمد قۇربانلىقلىرىنى ئۆتكۈزۈڭلار» دېدى. ئۇ ۋاقىت جامائەت سويۇم قۇربانلىقلار بىلەن ھەمد قۇربانلىقلىرىنى كەلتۈرۈپ، ھەركىم خالىسا كۆڭلىنىڭ مەيلىچە كۆيدۈرىدىغان قۇربانلىق ئۆتكۈزەتتى. ³² جامائەت كەلتۈرگەن قۇربانلىقنىڭ سانى: يەتمىش بۇقا، يۈز قوچقار ۋە ئىككى يۈز قوزا ئىدى. بۇلارنىڭ ھەممىسى خۇداۋەندىگە كۆيدۈرىدىغان قۇربانلىقلار ئىدى. ³³ شۆكۈر قۇربانلىقلىرى ئالتە يۈز بۇقا بىلەن ئۈچ مىڭ قوي ئىدى. ³⁴ لېكىن كاھىنلار كۆيدۈرىدىغان قۇربانلىق ھايۋانلىرىنى سويغىلى ئاز كەلدى. ئۇنىڭ ئۈچۈن بۇرادەرلىرى بولغان لاۋىيلار بۇ ئىشنى تۈگىتىپ بولۇپ، ھەممە كاھىنلار ئۆزىنى مۇقەددەس قىلىپ بولغۇچە ئۇلارغا ياردەم بەردى، چۈنكى ئۆزىنى مۇقەددەس قىلىنىشتا لاۋىيلار كاھىنلاردىن ئىخلاسلىقراق بولغانىدى. ³⁵ كۆيدۈرىدىغان قۇربانلىقلارنىڭ سانى چوڭ ئىدى. بۇلارنىڭ ئۈستىدە شۆكۈر قۇربانلىقلىرىنىڭ ياغ پارچىلىرى ۋە كۆيدۈرىدىغان قۇربانلىقلارغا تەڭەللۇق بولغان ئىچكۈلۈك قۇربانلىقلىرى ھەم تولا ئىدى. بۇ تەرىقىدە خۇداۋەندىنىڭ بەيتىنىڭ ئىبادىتى تايىن قىلىندى. ³⁶ خىزقىيا بىلەن خەلقنىڭ ھەممىسى خۇدا قوۋم ئۈچۈن راستلىغان ئىش ئۈچۈن خۇشال ئىدى، چۈنكى بۇ ئىش تۇيۇقسىز تەييار بولغانىدى.

خىزقىيانىڭ سەلتەنتى مەزگىلىدە پاسىخا ھېيتى تۇتۇلدى

30 ¹ ئاندىن كېيىن خىزقىيا پۈتۈن ئىسرائىل بىلەن يەھۇداغا كىشى ئەۋەتىپ، ھەم ئەفرائىم بىلەن ماناسسەگە خەت يۆزۈپ: «ئىسرائىلنىڭ تەڭرىسى خۇداۋەندىگە پاسىخا ھېيتىنى تۇتماق ئۈچۈن يېرۇسالېمغا كېلىپ، خۇداۋەندىنىڭ بەيتىدە ھازىر بولۇڭلار» دەپ ئېيتقۇزدى. ² چۈنكى پادىشاھ، ئۇنىڭ ئەمىرلىرى ۋە يېرۇسالېمنىڭ ھەممە جامائىتى:

«ئىككىنچى ئايدا پاسىخا ھېيتىنى تۇتمىز» دەپ مەسلەھەت قىلىشقاندى. ³ خاھى ئۆزىنى مۇقەددەس قىلغان كاھىنلارنىڭ سانى كۇپايە بولماي، خاھى خەلق تېخى يېرۇسالېمغا يىغىلمىغىنى ئۈچۈن ئۇلار ھېيتىنى دەرھال قىلالمايتتى. ⁴ بۇ سەۋەبتىن پادىشاھ بىلەن ھەممە جامائەتكە شۇنداق قىلغىلى ياخشى كۆرۈندى. ⁵ ئۇلار بولسا: «سىلەر كېلىپ، يېرۇسالېمدا ئىسرائىلنىڭ تەڭرىسى خۇداۋەندىنىڭ پاسىخا ھېيتىنى تۇنۇڭلار» دەپ بەرشېبادىن تارتىپ دانغىچە ئىسرائىلنىڭ پۈتۈن يۇرتىدا ئېلان قىلغىلى توختاتتى. چۈنكى ئۇزۇن ۋاقىتتىن تارتىپ پۈتۈلگەن بۇيرۇققا مۇۋاپىق شۇنچە ئىتتىپاق بىلەن ھېيت قىلغان ئەمەس ئىدى.

⁶ ئەلچىلەر پادىشاھ بىلەن ئەمىرلىرىنىڭ خەتلىرىنى ئېلىپ يولغا كېتىپ، پادىشاھ بۇيرۇغاندەك ئىسرائىل بىلەن يەھۇدانىڭ پۈتۈن يۇرتىنى كېزىپ، ئېيتتىكى: «ئەي بەنى-ئىسرائىل، ئىبراھىم، ئىسھاق ۋە ئىسرائىلنىڭ تەڭرىسى خۇداۋەندىنىڭ تەرىپىگە يېنىڭلار ۋە ئۇ ئۆزى سىلەر ئاسسۇر پادىشاھىنىڭ قولىدىن قۇتۇلغانلارنىڭ تەرىپىگە يانغاي. ⁷ ئاتا-بوۋا بىلەن بۇرادەرلىرىڭلاردەك بولماڭلار. ئۇلار ئۆز ئاتا-بوۋىلىرىنىڭ تەڭرىسى خۇداۋەندىگە بىۋاپالىق قىلغىنى ئۈچۈن سىلەر كۆرگەندەك ئۇ ئۇلارنى ۋەيرانلىققا تاپشۇردى. ⁸ ئەمدى ئۆز ئاتا-بوۋىلىرىڭلاردەك بوينۇڭلار قاتتىق بولماي، بەلكى خۇداۋەندىگە بويسۇنۇپ، ئۆزى ئەبەدىگىچە مۇقەددەس قىلغان مۇقەددەس خانىغا كېلىپ، ئۇنىڭ غەزىپىنىڭ شىددەتلىكى سىلەردىن كۆتۈرۈلمىكى ئۈچۈن تەڭرىڭلار خۇداۋەندىگە ئىبادەت قىلىڭلار. ⁹ ئەگەر سىلەر خۇداۋەندىنىڭ تەرىپىگە يانساڭلار، بۇرادەر بىلەن بالىلىرىڭلار ئۇلارنى ئەسىر قىلغانلارنىڭ ئالدىدا ئىلتىپات تېپىپ، بۇ يۇرتقا قايتىپ كېلىدۇ. چۈنكى تەڭرىڭلار خۇداۋەندە رەھىم ۋە مەرھەمەتلىك بولغاچ ئۇنىڭ تەرىپىگە يانساڭلار، سىلەردىن يۈز ئۆرۈمەيدۇ».

¹⁰ شۇنى دەپ، ئەلچىلەر ئەفرائىم بىلەن ماناسسەنىڭ يۇرتىنى كېزىپ، شەھەردىن شەھەرگە زەبۇلۇن يۇرتىغىچە باردى. لېكىن خەلق ئۇلارنى زاڭلىق قىلىپ مەسخىرە قىلدى. ¹¹ ئەمما ئاشەر، ماناسسە بىلەن زەبۇلۇننىڭ بەزى ئادەملىرى ئۆزىنى تۆۋەن تۇتۇپ يېرۇسالېمغا باردى. ¹² يەھۇدانىڭ يۇرتىدا ھەم خۇدانىڭ قولى ئەمەل قىلىپ ئۇلارنى بىر كۆڭۈللۈك قىلىپ، پادىشاھ بىلەن ئەمىرلەرنىڭ ئۆزى خۇداۋەندىنىڭ سۆزىگە مۇۋاپىق بۇيرۇغاندەك قىلغىلى مايىل قىلدى. ¹³ ئىككىنچى ئايدا تولا خەلق جەم بولۇپ، پېتىر نان ھېيتىنى تۇتماق ئۈچۈن يېرۇسالېمدا چوڭ بىر جامائەت يىغىلدى.

¹⁴ ئۇلار قويۇپ، يېرۇسالېمدىكى قۇربانگاھلارنى چىقىرىپ، ھەممە خۇشبۇي ئىسرىق قۇربانگاھلىرىنى ئېلىپ، قىدىرون جىلغىسىغا تاشلاپ، ¹⁵ ئىككىنچى ئاينىڭ ئون تۇتىنچى كۈنىدە پاسىخا قوزىسىنى سويدى. ئۇ ۋاقىت كاھىنلار بىلەن لاۋىيلار خىجالەت بولۇپ، ئۆزىنى مۇقەددەس قىلىپ كۆيدۈرىدىغان قۇربانلىقنى خۇداۋەندىنىڭ بەيتىگە كەلتۈرۈپ، ¹⁶ خۇدانىڭ ئادىمى مۇسانىڭ قانۇنىنىڭ بۇيرۇقىغا مۇۋاپىق ئۆز خىزمىتىنى قىلىدىغان جايدا ھازىر بولدى. كاھىنلار قاننى لاۋىيلارنىڭ قولىدىن ئېلىپ، چىچىپ قويدى. ¹⁷ جامائەتتە ئۆزىنى مۇقەددەس قىلمىغانلار تولا بولغىنى ئۈچۈن لاۋىيلار پاك بولمىغانلار ئۈچۈن پاسىخا قوزىلىرىنى

سويۇپ، ئۇلارنى خۇداۋەندىگە مۇقەددەس قىلدى. ¹⁸ چۈنكى ئەفرائىم، ماناسسە، ئىسساكار بىلەن زەبۇلۇن قەبىلىلىرىدىن بولغان تولا خەلق ئۆزىنى مۇقەددەس قىلماي، بەلكى كىتابىدا بۇيرۇلغاندىن باشقا تەرىقىدە پاسىغا قوزىسىنى يېدى. لېكىن خىزقىيا ئۇلار ئۈچۈن دۇئا قىلىپ: ¹⁹ «كىمكى ئۆز تەڭرىسىنى، يەنى ئاتا-بوۋىلىرىنىڭ تەڭرىسى بولغان خۇداۋەندىنى ئىزدىگىلى ئۆز كۆڭلىنى مايىل قىلسا، بۇ ئۆزى مۇقەددەس خانىنىڭ قائىدىلىرىگە مۇۋاپىق پاك بولمىسىمۇ، كەرەملىك خۇدا ئۇنى ئەيۈ قىلسۇن» دەپ ئېيتتى. ²⁰ شۇنى ئېيتقاندا، خۇداۋەندە خىزقىيانى تىڭشاپ، خەلقنى ئايدى.

²¹ بەنى-ئىسرائىلدىن يېرۇسالېمدا جەم بولغانلار چوڭ خۇشلۇق بىلەن يەتتە كۈنگىچە پېتىر نان ھېيتىنى تۇتتى. لاۋىيلار بىلەن كاھىنلار ئۆزى ھەر كۈنى خۇداۋەندىنىڭ ھەمدىگە كۈچلۈك ئون بېرىدىغان نەغمىلەر چېلىپ، مەدھىيە ئوقۇپ، خۇداۋەندىگە ئىززەت بېرەتتى. ²² خىزقىيا خۇداۋەندىنىڭ خىزمىتىدە كۆنگەن لاۋىيلارنىڭ ھەممىسىگە ياخشى سۆز قىلىپ تۇردى. ئۇلار يەتتە كۈنگىچە ھېيت قۇربانلىقلىرىدىن يەپ، شۈكۈر قۇربانلىقى كەلتۈرۈپ، ئاتا-بوۋىلىرىنىڭ تەڭرىسى خۇداۋەندىگە ھەمدۇسانا ئېيتتى. ²³ ئاندىن كېيىن پۈتۈن جامائەت: «تېخى يەتتە كۈنگىچە ھېيت تۇتايلى» دەپ مەسلىھەت قىلىشىپ، يەنە يەتتە كۈن خۇشلۇق بىلەن ھېيت تۇتتى. ²⁴ چۈنكى يەھۇدانىڭ پادىشاھى خىزقىيا جامائەتكە بىر مىڭ بۇقا بىلەن يەتتە مىڭ قوي بەردى. ئەمىرلەر ھەم جامائەتكە بىر مىڭ بۇقا بىلەن ئون مىڭ قوي بەردى. ئۇ ۋاقىت كاھىنلارنىڭ چوڭ بىر سانى ئۆزىنى مۇقەددەس قىلدى.

²⁵ يەھۇدانىڭ پۈتۈن جامائىتى، كاھىنلار بىلەن لاۋىيلار، ئىسرائىلدىن كەلگەن ھەممە جامائەت ۋە ئىسرائىلنىڭ يۇرتىدىن چىقىپ يەھۇدانىڭ يۇرتىدا ئولتۇرغان بىگانىلەر شادلىق قىلاتتى. ²⁶ ئۇ ۋاقىت يېرۇسالېمدا چوڭ خۇشلۇق بولدى. چۈنكى ئىسرائىلنىڭ پادىشاھى داۋۇدنىڭ ئوغلى سۇلايماننىڭ ۋاقتىدىن تارتىپ ئۇنداق ئىش بولغان ئەمەس ئىدى. ²⁷ لاۋىيلاردىن بولغان كاھىنلار قوپۇپ، قوۋمنى مۇبارەكلىدى. ئۇلارنىڭ ئاۋازى ئاسماندا ئاڭلىنىپ، دۇئاسى مۇقەددەس ماكاندا قوبۇل بولدى.

بۆتپەرەسلىكنى رەت قىلىش ۋە خۇداۋەندىنىڭ بەيتىنىڭ ئىشلىرىنى تەرتىپكە سېلىش

31 ¹ بۇ ھەممە ئىش تۈگەپ بولغاندا جەم بولغان ھەممە ئىسرائىللىقلار يەھۇدانىڭ شەھەرلىرىگە بېرىپ، بۆتسۈرەتلىرىنى چىقىپ، ئاشىرە بۆتلىرىنى يىقىتىپ، يەھۇدا، بەنيامين، ئەفرائىم بىلەن ماناسسەنىڭ ھەممە يۇرتلىرىدا قۇربانلىق ئېگىزلىكلىرى بىلەن قۇربانگاھلارنى بۇزۇپ، تامامەن يوقىتىپ قويدى. ئاندىن بەنى-ئىسرائىل ئۆز شەھەرلىرىگە يېنىپ، ھەربىرى ئۆز مۈلكىگە كەتتى.

² خىزىقىيا بولسا كاھىنلار بىلەن لاۋىيلارنىڭ پىرقىلىرىنى توختىتىپ، ھەربىرىنى ئۆز پىرقىسىدە قويۇپ، ھەم كاھىنلارغا، ھەم لاۋىيلارغا ئۆز تايىن ئىشىنى بېرىپ، كۆيدۈرىدىغان قۇربانلىق بىلەن شۈكۈر قۇربانلىقى قىلىنىشىدا خۇداۋەندىنىڭ ماكانىنىڭ دەرۋازىلىرىدا خىزمەت قىلىپ، شۈكۈر ۋە مەدھىيە ئېيتىشنى تەيىنلەپ قويدى.

³ پادىشاھ ئۆز تەئەللۇقىنىڭ بىر ھەسسسىنى كۆيدۈرىدىغان قۇربانلىقلارغا، يەنى ئەتە ئاخشام، يېڭى ئاي بىلەن ھېيتلاردا ئۆتكۈزۈلسۇن دەپ، خۇداۋەندىنىڭ قانۇنىدا بۇيرۇلغان كۆيدۈرىدىغان قۇربانلىقلارغا ئاتاپ قويۇپ، ⁴ يېرۇسالېمدا ئولتۇرغان خەلقىگە: «كاھىنلار بىلەن لاۋىيلار خۇداۋەندىنىڭ قانۇنىنى چىڭ تۇتماق ئۈچۈن ئۇلارغا ئۆز تايىن ھەسسسىنى بېرىڭلار» دەپ بۇيرۇدى. ⁵ بۇ بۇيرۇق چىققاندا بەنى-ئىسرائىل ئاشلىق، شاراب، ياغ، ھەسەل ۋە ھەممە يەر ھوسۇلىنىڭ تۇنجىسىنى كەڭرىچىلىك بىلەن بېرىپ، ھەر نەرسىنىڭ ئوندىن بىر ئۆلۈشىنى ھەم كەڭرى-كەڭرى بەردى. ⁶ يەھۇدانىڭ شەھەرلىرىدە ئولتۇراقلىق بەنى-ئىسرائىل بىلەن بەنى-يەھۇدا كالا بىلەن قوينىڭ ئوندىن بىر ئۆلۈشىنى كەلتۈرۈپ، ئۆز تەڭرىسى خۇداۋەندىگە مۇقەددەس قىلغان مۇقەددەس ھەدىيەلەرنى بېرىپ، دۆۋە-دۆۋە قىلىپ قويدى. ⁷ ئۈچىنچى ئايدا دۆۋىلىگىلى باشلاپ، يەتتىنچى ئايدا بۇ ئىشنى قىلىپ بولدى. ⁸ خىزىقىيا بىلەن ئەمىرلەر كېلىپ، دۆۋىلەرنى كۆرگەندە خۇداۋەندىنى ئۇلۇغلاندۇرۇپ قوۋمى ئىسرائىلنى داڭلىدى. ⁹ خىزىقىيا ئۆزى كاھىنلار بىلەن لاۋىيلاردىن دۆۋىلەر توغرىسىدىن سورىدى. ¹⁰ سادوقنىڭ خانىدانىدىن بولغان باش كاھىن ئازاريا ئۇنىڭغا جاۋاب بېرىپ ئېيتتى: «خەلق خۇداۋەندىنىڭ بەيتىگە ھەدىيە كەلتۈرگىلى باشلىغاندىن تارتىپ بىز توغۇدەك يېسەكمۇ تولا ئېشىپ قالدى، چۈنكى خۇداۋەندە ئۆز قوۋمىنى بەرىكەتلىدى. مانا بۇ چوڭ خەزىنە ئېشىپ قالدى» دېدى.

¹¹ خىزىقىيا: «خۇداۋەندىنىڭ بەيتىدە خەزىنەلەر راستلاڭلار» دەپ بۇيرۇغاندا ئۇلار شۇنداق قىلىپ، ¹² ھەدىيەلەر، ئوندىن بىر ئۆلۈش بىلەن مۇقەددەس قىلىنغان نەرسىلەرنى ۋاپالىق بىلەن كىرگۈزۈپ قويدى. بۇ ئىشنىڭ ئۈستىدە تۇرغۇچى لاۋىيلاردىن بولغان كونانىا ئىدى. ئۆز بۇرادىرى شىمىي ئۇنىڭ ئاستىدا تۇراتتى. ¹³ خىزىقىيا پادىشاھ بىلەن خۇدانىڭ بەيتىنىڭ ئەمىرى ئازاريا بۇيرۇغاندەك يەخىيەل، ئازاريا، ناھات، ئاسائەل، يەرىموت، يوزاباد، ئېلىيەل، يىسماكيا، ماخات ۋە بەنايا دېگەنلەر كونانىا بىلەن بۇرادىرى شىمىيىنىڭ قول ئاستىدا نازارەتچى بولۇپ ئىشلىتتى. ¹⁴ شەرق تەرىپىنىڭ دەرۋازىسىدا دەرۋازىۋەن بولۇپ لاۋىيلاردىن بولغان قورە بەن-يىمنا بولسا خەلق ئۆزىچە خۇداغا بەرگەن ھەدىيەلەرنىڭ ئۈستىدە تۇرۇپ، خۇداۋەندىگە ئاتالغان ھەدىيەلەرنى ئۆلەشتۈرۈپ، ھەممىدىن مۇقەددەس قۇربانلىقلارنى تەقدىم قىلىشقا قويۇلغانىدى. ¹⁵ ئۇنىڭ ئاستىدا ئېدەن، مىنىامىن، يەشۇئا، شەمايا، ئاماريا ۋە شەكانيا بولۇپ، كاھىنلارنىڭ شەھەرلىرىدە تۇرۇپ، ئۆز بۇرادەرلىرىگە ئۇلارنىڭ پىرقىلىرىگە قاراپ ھەم چوڭ، ھەم كىچىكلەرگە بۇلارنىڭ تېگىشلىكىنى بېرىشكە تەيىنلەندى. ¹⁶ بۇلاردىن باشقا ئۆز نەسەبنامىلىرىدە پۈتۈلۈپ، ئۈچ ياش ۋە ئۇنىڭدىن چوڭراق بولۇپ، خۇداۋەندىنىڭ بەيتىگە كىرىپ ھەر كۈن ئۈچۈن تايىن قىلىنغان ئىشنى قىلىپ، پىرقىلىرىنىڭ نۆۋىتىدە ئۆز گەدىنىگە

قويۇلغان خىزمەتنى ئۆتكۈزۈپ بېرىدىغان ئەر كىشىلەرگە ھەممە ئۆز تېگىشلىكى بېرىلدى. ¹⁷ شۇنداق ھەم ئۆز ئاتا-بوۋىلىرىنىڭ خاندانلىرىغا مۇۋاپىق خەتلىنىپ نەسەبنامىلىرىدە پۈتۈلگەن كاھىنلارغا ھەسسە تېگىپ، لاۋىيلارنىڭ ئىچىدىن يىگىرمە ياش بىلەن ئۇنىڭدىن چوڭراق بولۇپ تايىن-تايىن خىزمەت ئۈچۈن خەتلىنىپ ئۆز پىرقىلىرىغا مۇۋاپىق يېزىلغانلارغىمۇ نېسىپ تەگدى. ¹⁸ بۇلار بولسا ئۆز بالىلىرى بىلەن خوتۇنلىرىغا، ئوغۇل بىلەن قىزلىرىغا قوشۇلۇپ نەسەبنامىلەردە يېزىلىپ، مۇقەددەس ئىشنى قىلىشقا ئۆز-ئۆزىنى مۇقەددەس قىلغانىدى. ¹⁹ لېكىن ئۆز شەھەرلىرىگە تەۋە يەرلىرىدە ئولتۇرۇپ ھارۇننىڭ ئەۋلادى بولغان كاھىنلار ئۈچۈن ھەر شەھەردە تايىن كىشىلەر توختىتىلغانىدى. بۇلار كاھىنلارنىڭ ئەر كىشىلىرىگە ۋە لاۋىيلارنىڭ نەسەبنامىلىرىدە يېزىلغان ھەربىرىگە ئۆز تېگىشلىكىنى بېرىش كېرەك ئىدى.

²⁰ خىزىقىيا شۇنداق قىلىپ، پۈتۈن يەھۇدادا ئۆز تەڭرىسى خۇداۋەندىنىڭ ئالدىدا ياخشى، توغرا ۋە راست بولغىنىنى قىلاتتى. ²¹ خۇدانى ئىزدەپ، ھەر نە قىلسا، خاھى خۇدانىڭ بەيتىنىڭ خىزمىتى توغرىسىدا بولسا، خاھى قانۇن بىلەن ئەمرلەر توغرىسىدا بولسا، ھەممىسىنى پۈتۈن كۆڭۈل بىلەن قىلىپ راۋاج تاپاتتى.

سانخېرىبىنىڭ ھۇجۇم قىلىشى ۋە ئۆز يۇرتىغا يېنىپ كېتىشى

32 ¹ ئۇ بۇ ئىشلارنى قىلىپ، ساداقەتلىك بىلەن پۈتكۈزگەندىن كېيىن ئاسسۇرنىڭ پادىشاھى سانخېرىب يەھۇدا يۇرتىغا كىرىپ، مەھكەم شەھەرلىرىنى قورشاپ، ئۇلارنى ئۆزىگە تارتىۋالغىلى قەستلىدى. ² خىزىقىيا سانخېرىبىنىڭ يېرۇسالېمنى ھۇجۇم قىلىشىنى قەستلىگىنىنى كۆرگەندە، ³ «شەھەرنىڭ سىرتىدىكى بۇلاقلارنىڭ سۈيىنى توسايلى» دەپ ئۆز ئەمىر ۋە پالۋانلىرى بىلەن مەسلىھەت قىلىشتى. ئۇلار ئۇنىڭغا بۇ ئىشتا ياردەم بەرگىلى تۇردى. ⁴ تولا خەلق يىغىلىپ، ھەممە بۇلاقلارنى يېپىپ، يۇرتنىڭ ئوتتۇرىسىدىن ئېقىپ ئۆتۈپ، ئۆتۈپ ئۆتۈپ ئۆتۈپ: «ئاسسۇرنىڭ پادىشاھلىرى كەلگەندە شۇنچە تولا سۇ تاپمىسۇن» دەپ ئېيتىشتى. ⁵ خىزىقىيا جۇرئەت قىلىپ، سېپىلنىڭ ھەممە چۈشكەن يەرلىرىنى ئوڭلىتىپ، مۇنارلارنى ئېگىزىرەك قىلىپ، سىرتىدا يەنە بىر سېپىل ياساپ، داۋۇدنىڭ شەھىرىدىكى مىللو قەلئەسىنى مەھكەملەپ، تولا ئاتىدىغان ئەسۋاب بىلەن سىپارلار ئەتكۈزۈپ قويدى. ⁶ ئاندىن خەلقنىڭ ئۈستىدە قوشۇن سەردارلىرى قويۇپ، ئۇلارنى ئۆزىگە قىچقىرىپ، شەھەر دەرۋازىسىنىڭ يېنىدىكى ھويلىدا يىغدۇرۇپ، ئۇلارغا تەسەللى سۆز قىلىپ ئېيتتى: ⁷ «جۇرئەتلىنىپ قورقۇنۇپسىز بولۇڭلار! ئەندىشىسىز بولۇپ، خاھى ئاسسۇرنىڭ پادىشاھىدىن، خاھى ئۇنىڭ بىلەن بولغان چوڭ قوشۇندىن قورقماڭلار، چۈنكى بىز بىلەن بولغانلار ئۇنىڭ بىلەن بولغانلاردىن تولىدۇر. ⁸ ئۇنىڭ بىلەن تىرىك جانلارنىڭ بىلىكى بار، لېكىن بىز بىلەن

تەڭرىمىز خۇداۋەندە بار. ئۇ بىزگە ياردەم بېرىپ، جېڭىمىزنى قىلىدۇ» دېدى. شۇنى دېگەندە خەلق يەھۇدا پادىشاھى خىزقىيانىڭ سۆزىدىن تەسكىن تاپتى.

⁹ ئاندىن كېيىن ئاسسۇرنىڭ پادىشاھى سانخېرىب ئۆز ھەممە قوشۇنى بىلەن لاكىشنىڭ يېنىدا توختاپ تۇرغىنىدا خىزمەتكارلىرىنى يېرۇسالېمغا يەھۇدانىڭ پادىشاھى خىزقىيا بىلەن يېرۇسالېمدا ئولتۇراقلىق ھەممە يەھۇدا خەلقىنىڭ قېشىغا ئەۋەتىپ، ئېيتقۇزدىكى: ¹⁰ «ئاسسۇرنىڭ پادىشاھى سانخېرىب مۇنداق ئېيتىدۇ: سىلەر قورشۇۋېلىنغان يېرۇسالېمدا قېلىپ، نېمىگە تايىنىسىلەر؟ ¹¹ مانا خىزقىيا: < تەڭرىمىز خۇداۋەندە بىزنى ئاسسۇر پادىشاھىنىڭ قولىدىن قۇتقۇزىدۇ > دەپ سىلەرنى قوزغىتىپ، ئاچلىق بىلەن ئۇسسۇزلىقتىن ئۆلمىكىڭلارغا سەۋەب بولمامدۇ؟ ¹² ئۇشۇ خىزقىيا بولسا ئۇ ئېگىز يەرلىرى بىلەن قۇربانگاھلىرىنى ئېلىۋېتىپ، يەھۇدا بىلەن يېرۇسالېمغا: < يالغۇز بىر قۇربانگاھنىڭ ئالدىدا سەجدە قىلىپ، شۇنىڭدا خۇشۇي ئىسرىق ياندۇرۇڭلار > دەپ بۇيرۇغان ئەمەسمۇ؟ ¹³ مەن بىلەن ئاتا-بوۋىلىرىم باشقا مەملىكەتلەرنىڭ ھەممە خەلقىگە نېمە قىلغىنىمىزنى بىلمەمسىلەر؟ بۇ مەملىكەتلەرنىڭ تائىپىلىرى ئىبادەت قىلغان تەڭرىلەر ئۆز يۇرتلىرىنى مېنىڭ قولىمدىن قۇتقۇزالمىدۇ؟ ¹⁴ ئاتا-بوۋىلىرىم يوقاتقان ھەممە تائىپىلەرنىڭ تەڭرىلىرىنىڭ ئارىسىدا كىم ئۆز خەلقىنى مېنىڭ قولىمدىن قۇتقۇزالىدى؟ ئەمدى سىلەرنىڭ تەڭرىڭلار سىلەرنى مېنىڭ قولىمدىن قۇتقۇزالامدۇ؟ ¹⁵ خىزقىيا سىلەرنى ئالداپ قوزغاتمىسۇن. ئۇنىڭغا ئىشەنمەڭلار، چۈنكى ھېچبىر تائىپىنىڭ يا مەملىكەتنىڭ تەڭرىسى ئۆز خەلقىنى مېنىڭ قولىمدىن يا ئاتا-بوۋىلىرىمنىڭ قولىدىن قۇتقۇزالمىدى. ئۇنداق بولسا، سىلەرنىڭ تەڭرىڭلار سىلەرنى مېنىڭ قولىمدىن قانداق قۇتقۇزالايدۇ؟» دېدى.

¹⁶ ئۇنىڭ خىزمەتكارلىرى رەب خۇداغا قارشى ۋە ئۇنىڭ بەندىسى خىزقىياغا قارشى تېخى تولا سۆزلىدى. ¹⁷ ئۇ ھەم خەت يېزىپ، ئىسرائىلنىڭ تەڭرىسى خۇداۋەندىگە ھاقارەت قىلىپ: «باشقا يۇرتلارنىڭ تائىپىلىرى ئىبادەت قىلغان تەڭرىلىرى ئۆز خەلقىنى مېنىڭ قولىمدىن قۇتقۇزالمىغاندەك خىزقىيانىڭ تەڭرىسى ھەم ئۆز خەلقىنى مېنىڭ قولىمدىن قۇتقۇزالمىدۇ» دەپ ئۇنىڭغا قارشى سۆز قىلدى. ¹⁸ ئۇلار سېپىلدە تۇرغان يېرۇسالېملىق خەلققە ئۇلارنى قورقۇتۇپ، جۈرئەتسىز قىلماق ئۈچۈن يەھۇدىي زۇۋاندا ئۈنلۈك ئاۋاز بىلەن قىچقىرىپ تۇردى. شەھەرنى ئالماقنىڭ ئەرزىدە شۇنداق قىلدى. ¹⁹ ئادەمنىڭ قولى بىلەن ياسىلىپ باشقا تائىپىلەرنىڭ تەڭرىلىرى بولغان بۇتلار توغرىسىدىن سۆزلىگەندەك يېرۇسالېمنىڭ خۇدايى توغرىسىدىن سۆز قىلدى.

²⁰ ئەمما خىزقىيا پادىشاھ بىلەن ئاموزنىڭ ئوغلى يەشايا دۇئا قىلىپ، ئاسمان تەرىپىگە پەرياد قىلدى. ²¹ ئۇ ۋاقىت خۇداۋەندە تەرىپىدىن بىر پەرىشتە ئەۋەتىلىپ، ئاسسۇر پادىشاھىنىڭ لەشكەرگاھىدا ھەممە باتۇر جەڭ قىلغۇچى بىلەن ئەمىر ۋە سەردارلارنى ئۆلتۈردى. شۇنداقكى،

پادشاھ شەرمەندە بولۇپ، ئۆز يۇرتىغا يېنىپ كەتتى. ئەمما بىر ۋاقىت ئۇ ئۆز تەڭرىسىنىڭ بەيتىگە كىرگەندە، ئۆز ئوغۇللىرى ئۇنى قىلىچ بىلەن ئۆلتۈردى. ²² شۇ تەرىقىدە خۇداۋەندە خىزىقىيا بىلەن يېرۇسالېمنىڭ ئولتۇرغۇچىلىرىنى ئاسسۇر پادشاھىنىڭ قولىدىن ۋە ھەممە باشقىلارنىڭ قولىدىن قۇتقۇزۇپ، ھەر تەرەپتىن ئۇلارنى مۇھاپىزەت قىلىپ ساقلىدى. ²³ تولا خەلق يېرۇسالېمغا ھەدىيە كەلتۈرۈپ، خۇداۋەندىگە بېرىپ، يەھۇدانىڭ پادشاھى خىزىقىياغا قىممەت تارتۇق ھەم كەلتۈرەتتى. شۇنداقكى، ئۇ ھەممە تائىپىلەرنىڭ ئارىسىدا داڭلىناتتى.

خىزىقىيانىڭ كېسەل بولۇپ شىپا تېپىشى ۋە ئۇنىڭ ۋاپاتى

²⁴ شۇ كۈنلەردە خىزىقىيا ئۆلگۈدەك كېسەل بولدى. خۇداۋەندىگە دۇئا قىلغاندا ئۇ ئۇنىڭغا سۆز قىلىپ، ئۇنىڭغا بىر ئالامەت كۆرسەتتى. ²⁵ لېكىن خىزىقىيا تاپقان ئىلتىپاتقا لايىق ئەمەل قىلماي، بەلكى ئۆز كۆڭلىدە مۇتەكەببۇر بولدى. بۇ سەۋەبتىن ئۇنىڭ ئۈستىگە ۋە يەھۇدا بىلەن يېرۇسالېمنىڭ ئۈستىگە غەزەپ كەلدى. ²⁶ لېكىن خىزىقىيا بىلەن يېرۇسالېمنىڭ ئولتۇرغۇچىلىرى ئۆز كۆڭلىنىڭ تەكەببۇرلۇقىدىن يېنىپ، ئۆزىنى تۆۋەن تۇتقاندا خۇداۋەندىنىڭ غەزىپى كۆتۈرۈلۈپ، خىزىقىيانىڭ كۈنلىرىدە ئۇلارنىڭ ئۈستىگە كەلمىدى. ²⁷ خىزىقىيانىڭ دۆلىتى بىلەن ئىززىتى ناھايىتى چوڭ بولدى. ئۇ ئۆزى ئۈچۈن كۈمۈش بىلەن ئالتۇنغا، قىممەت باھا تاش بىلەن خۇشبۇي دورا-دەرمەكلەرگە، سىپار بىلەن ھەر خىل قىممەت نەرسىلەرگە خەزىنىلەر ياساپ، ²⁸ ئاشلىق، شاراب ۋە ياغاغا ئامبار بىنا قىلىپ، ھەر خىل مال ئۈچۈن ئېغىللار ۋە پادىلىرى ئۈچۈن قوتانلار ياساپ قويدى. ²⁹ ئۇ ئۆزىگە شەھەرلەر ياساپ، ناھايىتى تولا قوي بىلەن كالىغا ئىگە بولدى، چۈنكى خۇدا ئۇنىڭغا تولا دۆلەت بەرگەندى. ³⁰ خىزىقىيا ئۆزى ئۈستۈن گىمخون سۈيىنى تۈسۈپ، ئۇنى تۆۋەنگە باشلاپ، داۋۇدنىڭ شەھىرىنىڭ غەرب تەرىپىگە ئاقتۇردى. خىزىقىيا ھەرنېمە قىلسا راۋاج تاپاتتى. ³¹ بابىلنىڭ ئەمىرلىرىنىڭ تەرىپىدىن ئەۋەتىلگەن ئەلچىلەر كېلىپ، يۇرتتا بولغان مۆجىزە توغرىسىدىن سورىغاندا، «ئۇنىڭ كۆڭلىدە نېمە بار بولغىنىنى مەلۇم قىلماق ئۈچۈن ئۇنى سىناپ باقاي» دەپ خۇدا ئۇنى تاشلىغاندەك بولدى.

³² خىزىقىيانىڭ باشقا ئىشلىرى بىلەن ياخشى ئەمەللىرى توغرىسىدا ئاموزنىڭ ئوغلى يەشاييا پەيغەمبەرنىڭ ۋەھىي كىتابىدا ۋە يەھۇدا بىلەن ئىسرائىل پادشاھلىرىنىڭ كىتابىدا پۈتۈلگەندۇر. ³³ خىزىقىيا ئۆز ئاتا-بوۋىلىرىنىڭ ئارىسىدا راھەت تېپىپ، بەنى-داۋۇدنىڭ قەبرىلىرىگە چىقىدىغان يەردە دەپنە قىلىندى. ئۇ ئۆلگەندە پۈتۈن يەھۇدا بىلەن يېرۇسالېمنىڭ ئولتۇرغۇچىلىرى ئۇنىڭغا ئىززەت بەردى. ئۇنىڭ ئورنىدا ئوغلى ماناسسە پادشاھ بولدى.

يەھۇدانىڭ پادىشاھى ماناسسەنىڭ بۆتپەرەسلىكى

33 ¹ ماناسسە پادىشاھ بولغاندا ئون ئىككى ياشقا كىرىپ، ئەللىك بەش يىل يېرۇسالېمدا سەلتەنەت قىلدى. ² ئۇ ئۆزى خۇداۋەندىنىڭ نەزىرىدە يامان بولغىنىنى قىلىپ، خۇداۋەندە بەنى-ئىسرائىلنىڭ ئالدىدىن ھەيدەپ چىقارغان تائىپلەرنىڭ يىرگىنچلىك رەسىملىرىگە مۇۋاپىق قىلىپ، ³ ئاتىسى خىزقىيا بۇزغان قۇربانلىق ئېگىزلىكلەرنى يەنە ياساپ، بائال پۇتلىرىغا قۇربانگاھلار سېلىپ، ئاشىرە بۇتسۇرەتلىرىنى قىلىپ، ئاسماننىڭ ھەممە قوشۇنىغا دۇئا قىلىپ ئىبادەت قىلاتتى. ⁴ ئۇ ھەم خۇداۋەندىنىڭ بەيتىدە قۇربانگاھلار ياسىدى. بۇ بەيت توغرىسىدا خۇداۋەندە: «يېرۇسالېمدا مېنىڭ ئىسمىم ئەبەدىگىچە بولسۇن» دەپ ئېيتقاندى. ⁵ خۇداۋەندىنىڭ بەيتىنىڭ ئىككى ھويلىسىدا ئاسماننىڭ پۈتۈن قوشۇنىغا قۇربانگاھلار ياسىتىپ، ⁶ بەن-ھىننومنىڭ ۋادىسىدا ئۆز بالىلىرىنى ئوتتىن ئۆتكۈزۈپ، پالچىلىق بىلەن جادۇگەرلىك قىلىپ، جىنكەش بىلەن ئەپسۇنچىلارنى بېكىتىپ، خۇداۋەندىنىڭ نەزىرىدە يامان بولغىنىنى تولا قىلىپ ئۇنىڭ غەزىپىنى كەلتۈرەتتى. ⁷ ئۆزى ياساتقان بۇتسۇرەتنى خۇدانىڭ بەيتىدە قويدى. ئۇ بەيت توغرىسىدا خۇدا داۋۇدقا ۋە ئۇنىڭ ئوغلى سۇلايمانغا ئېيتقان ئىدىكى: «بۇ ئۆيىدە ۋە ھەم مەن ئىسرائىلنىڭ ھەممە قەبىلىلىرىنىڭ ئارىسىدىن ئىلغىغان يېرۇسالېمنىڭ ئۆزىدە ئەبەدىگىچە مېنىڭ ئىسمىمنىڭ خاتىرىسىنى قويىمەن. ⁸ ئەگەر ئىسرائىل مەن مۇساننىڭ قولى بىلەن ئۇلارغا بەرگەن قانۇن، بەلگىلىمىلەر بىلەن ئەمەلداردە يۈرۈپ، بۇيرۇغىنىمنىڭ ھەممىسىگە مۇۋاپىق قىلسا، مەن ئاتا-بوۋىلىرىغا تەيىنلىگەن يۇرتتىن ئۇلارنىڭ پۇتلىرىنى يەنە ماڭدۇرمايمەن.» ⁹ لېكىن ماناسسە بولسا يەھۇدا بىلەن يېرۇسالېمنىڭ ئولتۇرغۇچىلىرىنى ئازدۇرۇپ، خۇداۋەندە بەنى-ئىسرائىلنىڭ ئالدىدىن يوقاتقان تائىپلەرنىڭ قىلغاندىن زىيادە يامانلىق قىلغىلى ئالدىدى.

¹⁰ خۇداۋەندە ئۆزى ماناسسە بىلەن خەلقىگە سۆز قىلدى، لېكىن ئۇلار قۇلاق سالمىدى. ¹¹ ئۇ ۋاقىت خۇداۋەندە ئاسسۇر پادىشاھىنىڭ سەردارلىرىنى ئۇلارنىڭ ئۈستىگە ئەۋەتتى. بۇلار ماناسسەنى زەنجىر بىلەن باغلاپ، مىس ئىشكەلىدە قويۇپ، بابلىغا ئېلىپ باردى. ¹² لېكىن ئۆز تەڭلىكىدە ئۆز تەڭرىسى خۇداۋەندىگە يالۋۇرۇپ، ئاتا-بوۋىلىرىنىڭ خۇدايىنىڭ ئالدىدا ئۆزىنى تولا تۆۋەن تۇتۇپ، ¹³ ئۇنىڭغا دۇئا قىلغىنىدا ئۇ ئۇناپ ئۇنىڭ دۇئاسىنى ئاڭلاپ، ئۇنى يېرۇسالېمغا ياندۇرۇپ، سەلتەنتىدە تۇرغۇزۇپ قويدى. ئۇ ۋاقىت ماناسسە: «خۇداۋەندە ئۆزى خۇدادۇر» دەپ بىلدى. ¹⁴ ئاندىن كېيىن ئۇ ئۆزى غەرب تەرىپىدە بولۇپ گىخون ۋادىسىغا يۈزلىنىپ ئوفەل دۆڭلۈكىنى چۆرىدەپ بېلىق دەۋازىسىغىچە يېتىپ، داۋۇد شەھىرىنى ئىھاتە قىلىدىغان بىر توسما سېپىلنى ياساپ، ئۇنى تولا ئېگىز قىلىپ، يەھۇدانىڭ ھەممە مەھكەم شەھەرلىرىدە قوشۇن سەردارلىرىنى تىكلەپ قويدى. ¹⁵ ئۇ ھەم خۇداۋەندىنىڭ بەيتىدە قويۇلغان يات مەبۇدلار بىلەن بۇتسۇرتىنى چىقىرىپ، خۇداۋەندىنىڭ بەيتى تۇرغان تاغ بىلەن يېرۇسالېمدا ئۆزى ياسىغان قۇربانگاھلارنى ئېلىۋېتىپ، شەھەرنىڭ تاشقىرىغا تاشلاپ، ¹⁶ خۇداۋەندىنىڭ قۇربانگاھىنى يەنە ياساپ، ئۈستىدە شۈكۈر قۇربانلىقى بىلەن ھەم

قۇربانلىقى ئۆتكۈزۈپ: «ئىسرائىلنىڭ تەڭرىسى خۇداۋەندىگە ئىبادەت قىلىڭلار» دەپ يەھۇداغا بۇيرۇدى. ¹⁷ خەلق ئۆزى تېخى قۇربانلىق ئېگىزلىكلەردە قۇربانلىق ئۆتكۈزۈشمۇ، يالغۇز ئۆز تەڭرىسى خۇداۋەندىگە ئۆتكۈزەتتى.

¹⁸ ماناسسەنىڭ باشقا ئىشلىرى ئۇنىڭ ئۆز تەڭرىسى خۇداۋەندىگە قىلغان دۇئاسى ۋە روھىي كۆرۈنۈش كۆرگۈچىلەر ئۇنىڭ ئۆزىگە ئىسرائىلنىڭ تەڭرىسى خۇداۋەندىنىڭ نامىدا قىلغان سۆز توغرىسىدا بولسا، ئىسرائىل پادىشاھلىرىنىڭ تارىخ كىتابىدا پۈتۈلگەندۇر. ¹⁹ ئەمما ئۇنىڭ دۇئاسى بىلەن ئۇنىڭ قوبۇل قىلىنغىنى توغرىسىدا، توۋا قىلماستىن ئىلگىرى قىلغان ھەممە گۇناھ بىلەن ۋاپاسزلىقى توغرىسىدا ۋە قەبەردە قۇربانلىق ئېگىزلىكلەر قىلىپ، ئاشىرى بىلەن ئويما بۇتسۈرەتلىرىنى تۇرغۇزغىنى توغرىسىدا بولسا، خوزاينىڭ تارىخ كىتابىدا پۈتۈلگەندۇر. ²⁰ ماناسسە ئۆز ئاتا-بوۋىلىرىنىڭ ئارىسىدا راھەت تېپىپ، ئولتۇرغان يېرىدە دەپنە قىلىندى. ئۇنىڭ ئورنىدا ئوغلى ئامون پادىشاھ بولدى.

يەھۇدانىڭ پادىشاھى ئامون

²¹ ئامون پادىشاھ بولغاندا يىگىرمە ئىككى ياشقا كىرىپ، يېرۇسالېمدا ئىككى يىل سەلتەنەت قىلدى. ²² ئامون ئۆز ئاتىسى ماناسسە قىلغاندەك خۇداۋەندىنىڭ نەزىرىدە يامان بولغىنىنى قىلىپ، ئاتىسى ماناسسە قىلدۇرغان بۇتسۈرەتلىرىگە قۇربانلىق كەلتۈرۈپ ئىبادەت قىلاتتى ²³ لېكىن ئاتىسى ماناسسە ئۆزىنى تۆۋەن تۇتقاندەك ئۇ خۇداۋەندىنىڭ ئالدىدا ئۆزىنى تۆۋەن تۇتماي، بەلكى ئامون ئۆزى گۇناھ ئۈستىدە گۇناھ ئاشۇراتتى. ²⁴ ئۇنىڭ خىزمەتكارلىرى ئۇنىڭغا سۈيىقەست قىلىپ، ئۇنى ئۆيىدە ئۆلتۈردى. ²⁵ لېكىن يۇرت خەلقى ئامون پادىشاھقا سۈيىقەست قىلغانلارنىڭ ھەممىسىنى ئۆلتۈرۈپ، ئۇنىڭ ئورنىدا ئۇنىڭ ئوغلى يوشىيانى پادىشاھ قىلدى.

يەھۇدانىڭ پادىشاھى يوشىيانىڭ ھەققانىي سەلتەنەت قىلىشى

34 ¹ يوشىيا پادىشاھ بولغاندا سەككىز ياشقا كىرىپ، يېرۇسالېمدا ئوتتۇز بىر يىل سەلتەنەت قىلدى. ² ئۇ ئۆزى خۇداۋەندىنىڭ نەزىرىدە توغرا بولغىنىنى قىلىپ، خاھى ئوڭغا، خاھى چەپكە چىقماي، ئاتىسى داۋۇدنىڭ يولىدا يۈرەتتى. ³ ئۆز سەلتەنتىنىڭ سەككىزىنچى يىلىدا ئۇ تېخى ياش ئىكەنلىكىدە ئۆز ئاتىسى داۋۇدنىڭ خۇدايىنى ئىزدىگىلى باشلىدى. ئۆز سەلتەنتىنىڭ ئون ئىككىنچى يىلىدا يەھۇدا بىلەن يېرۇسالېمنى قۇربانلىق ئېگىزلىكلەردىن، ئاشىرى بۇتسۈرەتلىرىدىن ۋە ئويما بىلەن قۇيما بۇتسۈرەتلىرىدىن پاكىز قىلغىلى باشلىدى. ⁴ ئۇلار ئۇنىڭ كۆزلىرىنىڭ ئالدىدا بائالنىڭ قۇربانگاھلىرىنى يىقىتىپ، بۇلاردا قويۇلغان

شەمس سۈرەتلىرىنى چېقىپ، ئاشىرى بىلەن ئويما ۋە قويما بۇتسۈرەتلىرىنى پارە-پارە قىلىپ، توپىسىنى بۇلارغا قۇربانلىق قىلغان كىشىلەرنىڭ گۆرلىرىگە چېچىپ،⁵ بۇت كاھىنلىرىنىڭ سۆڭەكلىرىنى قۇربانگاھلىرىنىڭ ئۈستىدە كۆيدۈردى. ئۇ شۇنداق قىلىپ، يەھۇدا بىلەن يېرۇسالېمنى پاكىز قىلىپ،⁶ ماناسسە ۋە ئەفرائىم ۋە شىموننىڭ شەھەرلىرىدە ۋە ئەتراپىدىكى خارابىلەردە، ھەتتا نافتالىننىڭ يۇرتىدە شۇنداق قىلدى.⁷ قۇربانگاھلارنى يىقىتىپ، ئاشىرى بۇتسۈرەتلىرىنى چېقىپ، ئويما سۈرەتلىرىنى ئېزىپ توپىدەك قىلىپ، ئىسرائىلنىڭ يۇرتىدىكى ھەممە شەمس سۈرەتلىرىنى يىقىتىپ تاشلىغاندىن كېيىن يېرۇسالېمغا يېنىپ كەتتى.

⁸ ئۆز سەلتەنتىنىڭ ئون سەككىزىنچى يىلىدا يۇرت بىلەن بەيتىنى پاكىزلىغاندىن كېيىن ئازايلىنىڭ ئوغلى شافانى شەھەرنىڭ ھاكىمى ماناسسىيا بىلەن تارىخ پۈتكۈچى بولغان يەھوئاخازنىڭ ئوغلى يوئاخنى تەڭرىسى خۇداۋەندىنىڭ بەيتىنى ئوڭلىماق ئۈچۈن ئەۋەتتى.⁹ بۇلار ئۇلۇغ كاھىن خىلقىيانىڭ قېشىغا كېلىپ، خۇدانىڭ بەيتى ئۈچۈن جەم قىلىنغان پۇلنى تاپشۇرۇپ بەردى. بۇ پۇل بولسا ئىشكىلەردە دەرۋازىۋەنلىك قىلغان لاۋىيلارنىڭ ئۆزى ماناسسە بىلەن ئەفرائىمدىن قالغان ئىسرائىلنىڭ ھەممىسى بىلەن پۈتۈن يەھۇدادىن ۋە بەنيامين بىلەن يېرۇسالېمنىڭ ئولتۇرغۇچىلىرىدىن جەم قىلغانىدى.¹⁰ ئۇلار بۇ پۇلنى خۇداۋەندىنىڭ بەيتىدە قىلىنىدىغان ئىشنىڭ ئۈستىدە تۇرغۇچىلارغا تاپشۇردى. ئاندىن كېيىن بۇ پۇلنىڭ ئۆزى ئىشنىڭ ئۈستىدە تۇرغانلارنىڭ قولى بىلەن بەيتىنىڭ ئوڭلىنىپ تۈزۈلۈشى ئۈچۈن خۇداۋەندىنىڭ بەيتىدە ئىشلەپ تۇرغانلارغا بېرىلىپ،¹¹ يەھۇدا پادىشاھلىرى بۇزغان ئۆيلەرنى ياسىغىلى كېسىلگەن تاش بىلەن ياغاچ سېتىۋېلىش ئۈچۈن ياغاچچىلار بىلەن تامچىلارغا تاپشۇرۇپ بەردى.¹² بۇ ئادەملەر ۋاپالىق بىلەن ئىش قىلاتتى. ئۇلارنىڭ ئۈستىدە تۇرۇپ، ئىشنى باشلىغۇچىلار بولسا مەرارىنىڭ ئەۋلادىدىن بولۇپ لاۋىي بولغان ياخات بىلەن ئوباديا، بەنى-قېھاتتىن بولغان زەكاريا بىلەن مەشۇللام ۋە نەغمە ئەسۋابلىرى توغرىسىدا ئۇستا بولغان ھەممە لاۋىيلار ئىدى.¹³ بۇلار ھاممالارنىڭ ئۈستىدە تۇرۇپ، باشقا-باشقا ئىش قىلغۇچىلارنىڭ ھەممىسىنى باشلايتتى. لاۋىيلاردىن ھەم كاتىپلار، ئىشنى باققۇچىلار ۋە دەرۋازىۋەنلەر ئېلىندى.¹⁴ ئۇلار خۇداۋەندىنىڭ بەيتى ئۈچۈن يىغىلغان پۇلنى ئېلىپ چىققىنىدا خىلقىيا كاھىن ئۆزى خۇداۋەندىنىڭ مۇسانىڭ قولى بىلەن بەرگەن قانۇن كىتابىنى تاپتى.¹⁵ تېپىپ، خىلقىيا شافان كاتىپقا سۆز باشلاپ: «خۇداۋەندىنىڭ بەيتىدە قانۇن كىتابىنى تاپتىم» دېدى. شۇنى ئېيتىپ، خىلقىيا كىتابىنى شافانغا بەردى.¹⁶ شافان كىتابىنى پادىشاھنىڭ قېشىغا ئېلىپ بېرىپ، پادىشاھنىڭ ئالدىدا سۆز قىلىپ ئېيتتى: «قۇللىرىڭغا نېمە بۇيرۇلغان بولسا، شۇنى قىلىدۇ.¹⁷ ئۇلار خۇداۋەندىنىڭ بەيتىدە يىغىلغان پۇلنى ئېلىپ، ئىشنىڭ ئۈستىدە تۇرغۇچىلارغا ۋە ئىشلىگۈچىلەرگە بەردى.»¹⁸ ئاندىن شافان كاتىپ پادىشاھقا: «خىلقىيا ماڭا بىر كىتابىنى بەردى» دېدى. شۇنى دەپ، شافان كىتابىنى پادىشاھقا ئوقۇپ بەردى.¹⁹ پادىشاھ قانۇننىڭ سۆزىنى ئاڭلىغاندا ئۆز ئېگىنلىرىنى يىرتىۋەتتى.²⁰ ئاندىن پادىشاھ ئۆزى خىلقىيا، شافاننىڭ ئوغلى ئاخقام، مىكاننىڭ ئوغلى ئابدون بىلەن شافان كاتىپقا ۋە پادىشاھنىڭ خىزمەتكارى

ئاسايىغا بۇيرۇپ ئېيتتى: ²¹ «بېرىپ، مەن ئۈچۈن ۋە ئىسرائىل بىلەن يەھۇدانىڭ قالغانلىرى ئۈچۈن ئەمدى تېپىلغان كىتاب توغرىسىدا خۇداۋەندىدىن سوراڭلار. ئاتا-بوۋىلىرىمىز، خاھى خۇداۋەندىنىڭ سۆزىنى تۇتماي، خاھى بۇ كىتابتا بۇيرۇلغىنىنى قىلمىغىنى ئۈچۈن خۇداۋەندىنىڭ غەزىپى چوڭ بولۇپ، ئۈستىمىزگە تۈكۈلگەندۇر» دېدى.

²² ئۇ ۋاقىت خىلقىيا بىلەن پادىشاھ تەرىپىدىن ئەۋەتىلگەن باشقا كىشىلەر كىيىم ساقلايدىغان ئۆيىنىڭ خەۋەر ئالغۇچىسى بولغان شاللىۇم بەن-توقات بەن-خاسرانىڭ خوتۇنى خۇدا ئايال پەيغەمبەرنىڭ قېشىغا باردى. ئۇ ئۆزى يېرۇسالېمنىڭ ئىككىنچى مەھەللىسىدە ئولتۇراتتى. ئۇلار ئۆزىگە بۇيرۇلغاندەك ئۇنىڭغا سۆز قىلدى. ²³ ئۇ ئۇلارغا ئېيتتى: «ئىسرائىلنىڭ تەڭرىسى خۇداۋەندە مۇنداق ئېيتىدۇكى: < سىلەرنى ماڭا ئەۋەتكەن كىشىگە ئېيتىڭلاركى: ²⁴ «خۇداۋەندە مۇنداق ئېيتىدۇ: مانا مەن بۇ جايغا ۋە ئۇنىڭ ئولتۇرغۇچىلىرىغا بالا كەلتۈرۈپ، يەھۇدانىڭ پادىشاھىغا ئوقۇلغان كىتابتا پۈتۈلگەن ھەممە لەنەتلىرىنى ئەۋەتىمەن. ²⁵ ئۇلار مېنى تاشلاپ، باشقا تەڭرىلەرگە خۇشبۇي ئىسرىق ياندۇرۇپ، قوللىرىنىڭ ھەممە ئىشلىرى بىلەن مېنىڭ ئاچچىقىمنى كەلتۈرگىنى ئۈچۈن مېنىڭ غەزىپىم ئۆچۈرۈلمەي، بۇ يەرگە تۇتىشىدۇ.» ²⁶ لېكىن سىلەرنى خۇداۋەندىدىن سورىغىلى ئەۋەتكەن يەھۇدانىڭ پادىشاھى بولسا ئۇنىڭغا مۇنداق ئېيتىڭلاركى: < سەن ئاڭلىغان سۆز توغرىسىدا بولسا، ئىسرائىلنىڭ تەڭرىسى خۇداۋەندە مۇنداق ئېيتىدۇكى: ²⁷ «سېنىڭ كۆڭلۈڭ يۇمشاپ، خۇدانىڭ بۇ جاي بىلەن ئولتۇرغۇچىلىرىغا قارشى ئېيتقان سۆزىنى ئاڭلىغىنىڭدا كۆڭلۈڭنى تۆۋەن تۇتۇپ، مېنىڭ ئالدىدا ئۆزۈڭنى پەسلىتىپ، ئېگىنلىرىڭنى يىرتىپ ئالدىدا يىغلىغىنىڭ ئۈچۈن ساڭا قۇلاق سالدىم» دەپ خۇداۋەندە ئېيتىدۇ. ²⁸ «مانا سېنى ئاتا-بوۋىلىرىڭغا قوشمەن. سەن ئۆز قەبرەڭگە ئامان-ئېسەن بارسەن. سېنىڭ كۆزلىرىڭ مەن بۇ جاينىڭ ئۆزى بىلەن ئولتۇرغۇچىلىرىغا كەلتۈرىدىغان ھەممە بالانى كۆرمىگەي» دەپ ئېيتىدۇ» دېدى. ئۇلار يېنىپ، بۇ خەۋەرنى پادىشاھقا بەردى.

²⁹ ئۇ ۋاقىت پادىشاھ كىشى ئەۋەتىپ، يەھۇدا بىلەن يېرۇسالېمنىڭ ئاقساقاللىرىنى يىغدۇردى. ³⁰ ئاندىن پادىشاھ خۇداۋەندىنىڭ بەيتىگە چىقتى ۋە ھەممە يەھۇدا ئادەملىرى بىلەن يېرۇسالېمدا ئولتۇرغۇچىلار، كاھىنلار بىلەن لاۋىيلار، دەرۋەقە بارچە خەلق كىچىكتىن تارتىپ چوڭلىرىغىچە ھەممىسى ئۇنىڭ بىلەن چىقتى. ئاندىن خۇداۋەندىنىڭ بەيتىدە تېپىلغان تەۋرات كىتابىنىڭ ھەممە سۆزىنى ئۇلارغا ئوقۇپ بەردى. ³¹ پادىشاھ ئۆز جايىدا تۇرۇپ: «بىز خۇداۋەندىگە ئەگىشىپ، ھەممە كۆڭلىمىز ۋە ھەممە جېنىمىز بىلەن ئۇنىڭ ئەمرلىرىنى، شاھادەتلىرىنى ۋە قانۇنلىرىنى تۇتۇپ، شۇ كىتابدا پۈتۈلگەن ئەھدە سۆزىنى بەجا كەلتۈرەيلى» دەپ خۇداۋەندىنىڭ ھۇزۇرىدا ئەھدە باغلىدى. ³² ئۇ ھەم يېرۇسالېم بىلەن بەنيامىن يۇرتىدا تېپىلغانلارنىڭ ھەممىسىنى ئەھدىگە كىرگۈزدى. يېرۇسالېمنىڭ ئولتۇرغۇچىلىرى ئاتا-بوۋىلىرىنىڭ تەڭرىسى خۇداۋەندىنىڭ ئەھدىسىگە مۇۋاپىق ئەمەل قىلاتتى. ³³ يوشىيا بەنى-ئىسرائىلنىڭ ھەممە يۇرتلىرىدىن بارچە يىرگىنچى چىقىرىپ، ئىسرائىلنىڭ يۇرتىدا

ئولتۇرغۇچىلارنىڭ ھەممىسىگە: «تەڭرىڭلار خۇداۋەندىگە ئىبادەت قىلىڭلار» دەپ بۇيرۇدى. ئۇلار ئۇنىڭ پۈتۈن ئۆمرىدە ئاتا-بوۋىلىرىنىڭ تەڭرىسى خۇداۋەندىدىن يانمايتتى.

پادىشاھ يوشىيا پاسىخا ھېيتىنى تۇتدۇ

35¹ ئاندىن كېيىن يوشىيا يېرۇسالېمدا خۇداۋەندىنىڭ پاسىخا ھېيتىنى تۇتتى. ئۇلار ئاۋۋالقى ئاينىڭ ئون تۆتىنچى كۈنىدە پاسىخا قوزنى سويدى. ² ئۇ ھەم كاھىنلارنىڭ خىزمىتىنى تەيىنلەپ، ئۇلارنى خۇداۋەندىنىڭ بەيتىدە خىزمەت قىلغىلى جۈرئەتلەندۈرۈپ، ³ خۇداۋەندىگە مۇقەددەس قىلىنىپ ئىسرائىلنىڭ ھەممىسىگە تەلىم بېرىدىغان لاۋىيلارغا ئېيتتى: «مۇقەددەس ئەھدە ساندۇقنى ئىسرائىلنىڭ پادىشاھى بولغان داۋۇدنىڭ ئوغلى سۇلايمان ياسىغان بەيتتە قويۇڭلار. ئۇ مۇندىن كېيىن مۇرىلىرىڭلارغا بىر يۈك بولمىسۇن. ئەمدى تەڭرىڭلار خۇداۋەندە بىلەن قوۋمى ئىسرائىلغا خىزمەت قىلىڭلار. ⁴ ئۆز خاندان بىلەن پىرقىلىرىڭلارغا مۇۋاپىق ئىسرائىلنىڭ پادىشاھى داۋۇد پۈتكەندەك ۋە ئوغلى سۇلايمان پۈتكەندەك ئۇزۇڭلارنى تەييارلاپ، ⁵ مۇقەددەس خانداندا ھازىر بولۇپ، ئۆز بۇرادەرلىرىڭلارنىڭ، يەنى ئاۋام خەلقىنىڭ خاندانلىرىنىڭ قىسىملىرىغا مۇۋاپىق بۆلۈنۈڭلار. شۇنداقكى، لاۋىيلارنىڭ بىر ئۆي خەلقى ئۇلارنىڭ ھەربىر پىرقىسى ئۈچۈن بولسۇن. ⁶ پاسىخا قوزىسىنى سويۇپ، ئۆزۈڭلارنى مۇقەددەس قىلىپ، بۇرادەرلىرىڭلار خۇداۋەندە مۇسانىڭ ۋاسىتىسى بىلەن بەرگەن سۆزگە مۇۋاپىق ئەمەل قىلسۇن دەپ، ئۇلارنى تەييار قىلىڭلار» دېدى.

⁷ يوشىيا ھەدىيە قىلىپ ھازىر بولغان ھەممە ئاۋام خەلقىگە پادىلاردىن سانى ئوتتۇز مىڭ بولغان قوزا بىلەن ئوغلاقنى پاسىخا قۇربانلىقى ئۈچۈن بېرىپ، شۇنىڭدىن باشقا ئۈچ مىڭ كالىنى ھەم بەردى. بۇنىڭ ھەممىسى پادىشاھنىڭ ئۆز تەئەللۇقىدىن بېرىلدى. ⁸ ئۇنىڭ ئەمىرلىرى ھەم ئۆز خۇشلۇقى بىلەن ھەدىيە قىلىپ، خەلقىگە، كاھىنلار بىلەن لاۋىيلارغا بەردى.

خۇدانىڭ بەيتىنىڭ ئەمىرلىرى بولغان خىلقىيا، زەكاريا ۋە يەخىيەل پاسىخا قۇربانلىقى ئۈچۈن كاھىنلارغا ئىككى مىڭ ئالتە يۈز قوزا بىلەن ئوغلاق ۋە ئۈچ يۈز كالىنى بەردى. ⁹ لاۋىيلارنىڭ ئۇلۇغلىرى بولغان كونايا بىلەن بۇرادەرلىرى شەمايا ۋە نەتانەل ۋە ھەم خەشاييا، يەئىيەل ۋە يوزاباد ھەدىيە قىلىپ، لاۋىيلارغا بەش مىڭ قوزا بىلەن ئوغلاق ۋە بەش يۈز كالىنى پاسىخا قۇربانلىقى ئۈچۈن بەردى.

¹⁰ ئىبادەتنىڭ تەرىقىسى شۇنداق توختىتىلىپ، پادىشاھنىڭ بۇيرۇقىغا مۇۋاپىق كاھىنلار ئۆز جايىدا ھازىر بولۇپ، لاۋىيلار ئۆز پىرقىلىرىدە تەييار تۇردى. ¹¹ ئاندىن كېيىن ئۇلار پاسىخا قوزىسىنى ئۆلتۈردى. كاھىنلار قېنىنى لاۋىيلاردىن ئېلىپ چاچتى. لاۋىيلار ئۆزى قۇربانلىق مالنىڭ تېرىسىنى سويۇپ بېرىپ، ¹² كۆيدۈرىدىغان قۇربانلىق پارچىلىرىنى ئايرىپ، ئۇلار مۇسانىڭ كىتابىدا بۇيرۇلغاندەك خۇداۋەندىگە قۇربانلىق قىلسۇن دەپ، ئۇلارنىڭ خاندانلىرىغا

قاراپ ئاۋام خەلققە بۆلۈپ بەردى. كالىلارنى ھەم شۇنداق قىلدى. ¹³ ئۇلار بۇيرۇلغانغا مۇۋاپىق پاسىغا قوزىسىنى ئوتتا قورۇدى. لېكىن شۇكۇر قۇربانلىقنىڭ گۆشىنى قازان بىلەن داڭقاندا ۋە داشلاردا پىشۇرۇپ، ئالدىراپ ئاۋام خەلققە بۆلۈپ بەردى. ¹⁴ ئاندىن كېيىن ئۆزلىرىگە ۋە كاھىنلارغا قۇربانلىقلاردىن تەييار قىلدى، چۈنكى ھارۇننىڭ ئەۋلادلىرى بولغان كاھىنلار كۆيدۈرىدىغان قۇربانلىق بىلەن ياغ پارچىلىرىنى قۇربانلىق قىلىپ، كېچىگىچە مەشغۇل ئىدى. بۇ سەۋەبتىن لاۋىيلار ئۆزى ئۈچۈن ۋە ھەم ھارۇننىڭ ئەۋلادى بولغان كاھىنلارغا قۇربانلىقلاردىن تەييار قىلدى.

¹⁵ شېئىر ئوقۇغۇچى بولغان ئاسافنىڭ ئەۋلادلىرى ئۆزى داۋۇد بىلەن ئاساف، ھېمان بىلەن پادىشاھنىڭ روھىي كۆرۈنۈش كۆرگۈچىسى يەدۇتۇن بۇيرۇغاندەك ئۆز جايىدا توختاپ، دەرۋازىۋەنلەر بولسا دەرۋازىلاردا ساقلاپ تۇرۇپ، ئىشتىن كېتىشى ئۇلارغا لازىم كەلمىدى. چۈنكى ئۇلارنىڭ بۇرادەرلىرى بولغان باشقا لاۋىيلار ئۇلارغا تائامنى تەييار قىلدى.

¹⁶ يوشىيا پادىشاھ بۇيرۇغاندەك خۇداۋەندىنىڭ ئىبادىتىنىڭ تەرىقىسى ئۇ كۈندە تەيىنلىنىپ، پاسىغا ھېيتى تۇتۇلۇپ، خۇداۋەندىنىڭ قۇربانلىقىدا كۆيدۈرىدىغان قۇربانلىقلار ئۆتكۈزۈلدى. ¹⁷ ھازىر بولغان بەنى-ئىسرائىل ئەمدى پاسىغا ھېيتىنى تۇتۇپ، يەتتە كۈن پېتىر نان ھېيتىنى ئۆتكۈزدى. ¹⁸ سامۇئىل پەيغەمبەرنىڭ ۋاقتىدىن تارتىپ ئىسرائىلدا ئۇنداق ھېيت پاسىغا بولغان ئەمەس ئىدى. چۈنكى يوشىيا، كاھىنلار بىلەن لاۋىيلار، پۈتۈن يەھۇدا بىلەن ھازىر بولغان ئىسرائىللىيلار ۋە يېرۇسالېمنىڭ ئولتۇرغۇچىلىرى قىلغان پاسىغا ھېيتىدەك ئىسرائىلنىڭ پادىشاھلىرىنىڭ ھېچبىرى قىلغان ئەمەس ئىدى. ¹⁹ يوشىيانىڭ ئون سەككىزىنچى سەلتەنەت يىلىدا بۇ پاسىغا ھېيتى تۇتۇلدى.

يوشىيانىڭ ۋاپاتى

²⁰ بۇ ھەممە ئىش قىلىنىپ بولۇپ، يوشىيا بەيتىنى ئوڭلىغىنىدىن كېيىن مىسىرنىڭ پادىشاھى نەكونىڭ ئۆزى فىرات كانارىدا بولغان كاركېمىشقا جەڭ قىلغىلى باردى. يوشىيا ئۇنىڭغا قارشى چىقسا، ²¹ نەكو ئۇنىڭغا ئەلچىلەر ئەۋەتىپ ئېيتتۇردىكى: «ئەي يەھۇدا پادىشاھى، سېنىڭ مەن بىلەن نېمە كارىڭ بار؟ ساڭا قارشى ئەمەس، بەلكى ماڭا دۈشمەنلىك قىلغان خاندان بىلەن جەڭ قىلغىلى چىقتىم. خۇدا ئۆزى ماڭا ئالدىرىغىلى بۇيرۇدى. مەن بىلەن بولغان خۇداغا قارشى چىقمىغىن. ئۇ سېنى ھالاك قىلمىسۇن» دېدى. ²² لېكىن يوشىيا ئۇ يەردىن يېنىپ، ئۇنى قويغىلى ئۇنىماي، بەلكى ئۆز سۈرىتىنى يەڭگۈشلەپ، خۇدانىڭ ئاغزىدىن كېلىپ نەكو ئېيتقان سۆزگە قۇلاق سالماي، ئۇنىڭغا قارشى جەڭ قىلغىلى چىقىپ، مەگىددو ۋادىسىدا سوقۇشقىلى باشلىدى. ²³ لېكىن يا ئاتقۇچىلارنىڭ ئوقى يوشىيا پادىشاھقا تەگدى. پادىشاھ ئۆز خىزمەتكارلىرىغا: «مېنى ئېلىپ كېتىڭلار، چۈنكى قاتتىق يارىدار بولدۇم» دەپ ئېيتتى. ²⁴ ئۇ ۋاقىت خىزمەتكارلىرى ئۇنى جەڭ ھارۋىسىدىن ئېلىپ، ئۇنىڭ باشقا ھارۋىسىدا

ئولتۇرغۇزۇپ، يېرۇسالېمغا ئېلىپ باردى. ئاندا ئۇ ئۆلۈپ، ئاتا-بوۋىلىرىنىڭ قەبرىلىرىدە دەپنە قىلىندى ۋە پۈتۈن يەھۇدا بىلەن يېرۇسالېم يوشىيا ئۈچۈن ماتەم تۇتتى. ²⁵ ئۇ ۋاقىت يەرەمىيا يوشىيا توغرىسىدا مەرسىيە ئوقۇدى ۋە ھەممە شېئىر ئوقۇغۇچى ئەر بىلەن خوتۇنلار مەرسىيە ئوقۇپ، يوشىيا توغرىسىدا سۆز قىلدى. بۇ كۈنگىچە ھەم شۇنداق قىلىنماقتا. شۇ شېئىرلار بولسا ئىسرائىلدا مەشھۇر بولۇپ، مەرسىيەلەرنىڭ كىتابىدا پۈتۈلگەندۇر.

²⁶ يوشىيانىڭ باشقا ئىشلىرى ۋە خۇداۋەندىنىڭ قانۇنىدا بۇيۇرۇلغانغا مۇۋاپىق قىلغان ھەممە ياخشى ئەمەللىرى توغرىسىدا ²⁷ ۋە ئاۋۋالقى بىلەن ئاخىرقى ھەرىكەتلىرى توغرىسىدا ئىسرائىل بىلەن يەھۇدانىڭ پادىشاھلىرىنىڭ كىتابىدا پۈتۈلگەندۇر.

يەھۇدانىڭ پادىشاھى يەھوئاخاز

36 ¹ يۇرتنىڭ خەلقى يوشىيانىڭ ئوغلى يەھوئاخازنى ئېلىپ، يېرۇسالېمدا ئاتىسىنىڭ ئورنىدا پادىشاھ قىلدى. ² يەھوئاخاز پادىشاھ بولغاندا يىگىرمە ئۈچ ياشقا كىرىپ، يېرۇسالېمدا ئۈچ ئاي سەلتەنەت قىلدى. ³ لېكىن مىسىرنىڭ پادىشاھى يېرۇسالېمدا ئۇنى سەلتەنەتتىن چىقىرىپ، يۇرتقا يۈز تالانت كۈمۈش بىلەن بىر تالانت ئالتۇننىڭ باج-خىراجىنى قويدى. ⁴ ئاندىن مىسىرنىڭ پادىشاھى ئۇنىڭ بۇرادىرى ئېلىياقىمنى يەھۇدا بىلەن يېرۇسالېمنىڭ ئۈستىگە پادىشاھ قىلىپ، ئۇنىڭ ئىسمىنى يۆتكەپ، ئۇنىڭغا يەھوياقىم ئات قويدى. لېكىن ئۇنىڭ بۇرادىرى يەھوئاخازنى نەكو مىسىرغا ئېلىپ كەتتى.

يەھۇدانىڭ پادىشاھى يەھوياقىم

⁵ يەھوياقىم پادىشاھ بولغاندا يىگىرمە بەش ياشقا كىرىپ، يېرۇسالېمدا ئون بىر يىل سەلتەنەت قىلىپ، ئۆز تەڭرىسى خۇداۋەندىنىڭ نەزىرىدە يامان بولغىنىنى قىلاتتى. ⁶ ئەمما بايلىقنىڭ پادىشاھى نەبۇكەدنىسەر ئۇنىڭغا قارشى چىقىپ، ئۇنى مىس ئىشكەللىرىدە قويۇپ بايلىغا ئېلىپ كەتتى. ⁷ نەبۇكەدنىسەر ھەم خۇداۋەندىنىڭ بەيتىنىڭ بىر مۇنچە قاچىلىرىنى بايلىغا ئېلىپ كېتىپ، بايلىدىكى بەيتىدە قويدى. ⁸ يەھوياقىمنىڭ باشقا ئىشلىرى، قىلغان يىرگىنچلىك ئىشلىرى ۋە ئۇنىڭدا تېپىلغان نەرسىلىرى توغرىسىدا ئىسرائىل بىلەن يەھۇدا پادىشاھلىرىنىڭ كىتابىدا پۈتۈلگەندۇر. ئۇنىڭ ئورنىدا ئوغلى يەھوياكىن پادىشاھ بولدى.

بەھۇدانىڭ پادىشاھى بەھوياكىن

⁹ بەھوياكىن پادىشاھ بولغاندا ئون سەككىز ياشقا كىرىپ، يېرۇسالېمدا ئۈچ ئاي ئون كۈن سەلتەنەت قىلىپ، خۇداۋەندىنىڭ نەزىرىدە يامان بولغىنىنى قىلاتتى. ¹⁰ كېلىدىغان يىلنىڭ بېشىدا نەبۇكەدنەسەر كىشى ئەۋەتىپ، ئۇنى بابىلغا ئېلىپ كەلتۈرۈپ، خۇداۋەندىنىڭ بەيتىنىڭ قىممەت قاقچىلىرىنى ھەم كەلتۈرۈپ، ئۇنىڭ بۇرادىرى زىدقىيا بەھۇدا بىلەن يېرۇسالېمنىڭ ئۈستىدە پادىشاھ قىلدى.

بەھۇدانىڭ پادىشاھى زىدقىيا

¹¹ زىدقىيا پادىشاھ بولغاندا يىگىرمە بىر ياشقا كىرىپ، يېرۇسالېمدا ئون بىر يىل سەلتەنەت قىلدى. ¹² ئۇ ئۆز تەڭرىسى خۇداۋەندىنىڭ نەزىرىدە يامان بولغىنىنى قىلىپ، خۇداۋەندىنىڭ سۆزىنى ئېيتقان يەرەمىيا پەيغەمبەرنىڭ ئالدىدا ئۆزىنى تۆۋەن تۇتماي، ¹³ ئۇنى خۇدا بىلەن قەسەم قىلدۇرغان نەبۇكەدنەسەر پادىشاھقا قارشى قويۇپ، ئۆز بويىنى قاتۇرۇپ كۆڭلىنى قاتتىق قىلىپ، ئىسرائىلنىڭ تەڭرىسى خۇداۋەندىدىن يۈز ئۆرۈدى. ¹⁴ كاھىنلارنىڭ ھەممە چوڭلىرى بىلەن خەلق خۇداغا تولا بىۋاپالىق قىلىپ، تائىپىلەرنىڭ ھەممە يىرگىنچلىك ئىشلىرىغا مۇۋاپىق يۈرۈپ، خۇداۋەندىنىڭ يېرۇسالېمدا مۇقەددەس قىلىنغان بەيتىنى ناپاك قىلدى.

¹⁵ ئۇلارنىڭ ئاتا-بوۋىلىرىنىڭ تەڭرىسى خۇداۋەندە ئۆز قوۋمى بىلەن ماكانغا رەھىم قىلىپ، پات-پات ئۆز پەيغەمبەرلىرىنىڭ ۋاسىتىسى بىلەن خەۋەر گەۋەتەتتى. ¹⁶ لېكىن ئۇلار خۇدانىڭ ئەلچىلىرىنى مەسخىرە قىلىپ، ئۇنىڭ سۆزىنى خار كۆرۈپ، پەيغەمبەرلىرىگە ھاقارەت قىلاتتى. ئۇنىڭ ئۈچۈن خۇداۋەندىنىڭ غەزىپى ئۆز قوۋمىنىڭ ئۈستىگە چۈشۈپ، يانمايدىغان دەرىجىدە ئاشتى. ¹⁷ ئۇ ۋاقىت كالدانىيلارنىڭ پادىشاھىنى ئۇلارنىڭ ئۈستىگە ئەۋەتتى. شۇ ئۆزى يىگىتلىرىنى ئۇلارنىڭ مۇقەددەس ئۆيىدە قىلىچ بىلەن ئۇرۇپ، خاھى يىگىت، خاھى قىزى، خاھى قېرى ئادەم، خاھى قېرىلىقتىن ئېگىلگەن ئادەمنى ئايمايتتى. ھەممىسى ئۇنىڭ قولىغا بېرىلدى. ¹⁸ خۇدانىڭ بەيتىنىڭ قاقچىلىرىنى، خاھى كىچىك، خاھى چوڭ بولسا ئېلىپ، خۇداۋەندىنىڭ بەيتىنىڭ خەزىنىلىرىنى پادىشاھ بىلەن ئەمىرلىرىنىڭ خەزىنىلىرىنى ئولجا قىلىپ، ھەممىسىنى بابىلغا ئېلىپ كەتتى. ¹⁹ ئۇلار خۇدانىڭ بەيتىنى كۆيدۈرۈپ، يېرۇسالېمنىڭ سېپىلىنى يىقتىپ، ئۇنىڭ ئوردىلىرىنى ئوتتا كۆيدۈرۈپ، ئانداكى قىممەت باھا جابدۇقلارنى خاراب قىلدى. ²⁰ ئۇ ئۆزى قىلچىتىن قۇتۇلغانلارنى ئەسىر قىلىپ، بابىلغا ئېلىپ كەتتى. ئۇلار پارس سەلتەنەتى باشلىغۇچىلىك ئۇنىڭ ئۆزى بىلەن ئوغۇللىرىغا قۇل بولدى. ²¹ بۇنىڭ بىلەن خۇداۋەندىنىڭ يەرەمىيانىڭ ئاغزى بىلەن ئېيتقان سۆزى بەجا كەلتۈرۈلدى. شۇنداقكى، يۇرت يەتمەش يىل ئۆتۈپ بولغۇچە ئۆز شاباتلىرىنىڭ راھىتىنى تاپتى، چۈنكى يۇرت ۋەيران تۇرغان ۋاقىتتا شابات راھىتى تاپاتتى.

پارسنىڭ پادىشاھى كورەشنىڭ سەلتەنتى مەزگىلىدە يۇرتقا يېنىشقا ئىجازەت بېرىلىدۇ

²² ئەمدى خۇداۋەندىنىڭ يەرەمىيانىڭ ئاغزى بىلەن ئېيتقان سۆزى بەجا كەلتۈرۈلمىكى ئۈچۈن خۇداۋەندە پارسنىڭ پادىشاھى كورەشنىڭ سەلتەنتىنىڭ ئاۋۋالقى يىلىدا پارسنىڭ پادىشاھى كورەشنىڭ روھىنى قوپۇرۇپ، غەيرەتكە سالدى. شۇنداقكى، ئۇ ئۆز پۈتۈن مەملىكىتىدە جاكارلاپ، ئېلان پۈتۈپ چىقاردىكى: ²³ «پارسنىڭ پادىشاھى كورەش مۇنداق ئېيتىدۇكى: > ئاسماننىڭ تەڭرىسى خۇداۋەندە ماڭا يەر يۈزىدىكى ھەممە پادىشاھلىقلارنى بېرىپ، ئۆزىگە بەھۇدا يۇرتىدىكى يېرۇسالېمدا بىر ئۆينى ياسىغىلى ماڭا بۇيرۇدى. سىلەرنىڭ ئاراڭلاردا ھەركىم ئۇنىڭ قوۋمىدىن بولسا، تەڭرىسى خۇداۋەندە ئۇنىڭ بىلەن بولغاي. ئۇ ئاندا چىقسۇن» دەپ ئېيتقۇزدى.

